

ခင်္ဂါပုဂ္ဂိုလ်

Dhamama Download

သင်တန်းသား / သူများအား

ပို့ချသင်ကြားအပ်သော

ရန်ကုန်မြို့၊ အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မစရိယတက္ကသိုလ်

စစ်တွေမြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ် ဓမ္မစရိယတက္ကသိုလ်

လှည်းကူးမြို့၊ ဓမ္မစရိယဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက် နာယကချုပ်ဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တသုခိတ္တာဘိဝံသ

၏

ဓမ္မစကြာ၊ ပရိတ်ကြီးသုတ္တန်ပါဠိတော်များ

ရှင်းတမ်းအထူးသင်တန်း

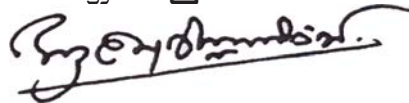
(19-&uf37-&ufx2DDBmv?2015-c)k

ဆူတောင်းပတ္တနာ

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ သီယံ ပပေါမိ နိဗ္ဗတိ။
အန္တရာ ဇာတိဇာတိသု၊ ဘဝေ အဓိကပညဝါ။

- ဣမိနာ ပုညကမ္မေန = ဓမ္မခင်မင်၊ သူတော်စင်တို့၊ ဖြူစင် ကောင်းကျိုး၊ ပွားတိုးစေရန်၊ ဆန္ဒမွန်ဖြင့်၊ လွန်စွာကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်ပါရ၊ ဤကောင်းမှုကံ စေတနာကြောင့်။
- နိဗ္ဗတိ = ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟထိန်ညှိုး၊ ဆယ်တစ်သီးသောမီးတို့၏၊ ငြိမ်းအေးရာမှန်၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို။
- သီယံ = အလျင်အမြန်၊ မနှေးကန်ဘဲ။
- ပပေါမိ = မချွတ်မသွေ၊ ရောက်ရပါလို၏။
- အန္တရာ = နိဗ္ဗာန်မရမှီ၊ အလီလီများ၊ သံသရာခရီးအကြား၌။
- ဇာတိဇာတိသု = ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသောဘဝတို့၌။
- အဓိကပညဝါ = လောက+သာသနာ၊ နှစ်ဖြာ ကောင်းကျိုး၊ သယ်ပိုးနိုင်ရန်၊ ထေရ်မွန်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်။
- ဘဝေ-ဘဝါမိ = မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလို၏။

“သူတော်ကောင်းဓာတ် တရားမြတ် လွမ်းပတ်ကမ္ဘာ တည်စေသော်”

19.12.2015

ဘဒ္ဒန္တသုခိတ္တာဘိဝံသ

(နာယကချုပ်ဆရာတော်)

အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

၆၁-ရပ်ကွက်၊ စစ်တောင်းလမ်း၊ ဒဂုံ(ဆိပ်ကမ်း)မြို့နယ်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ဖုန်း - ၀၉- ၅၀၅၁၁၉၄, ၀၉၇၉၈၀၂၉၈၃၀

ပါဠိခလုံးဆင့်ဖတ်နည်း

- ၁။ နှစ်လုံးဆင့်မှာ၊ အထက်သာ၊ သတ်ပါ မြီကေနံ။
- ၂။ သဝေလည်းထိုး၊ တ-သတ်မျိုး၊ ဖတ်ရိုး စ-သတ်သံ။
- ၃။ သဝေလည်းထိုး၊ န-သတ်မျိုး၊ ဖတ်ရိုး င-သတ်သံ။
- ၄။ သဝေရေးချ၊ သတ်မြင်က၊ မှတ်ကြ ဝ-ဆွဲသံ။
- ၅။ ဟထိုး ဝဆွဲ၊ ရရစ် ယပင်း၊ တွေ့လျင်းက၊ နှစ်ဝတာဝန်၊ ကျေပွန်စေရန်၊ အသံ အသတ် ယူမြဲမှတ်။

၁။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - အက္ခရာ ၂-လုံးဆင့်တွေ့လျှင် အပေါ်တွင်ရှိသော အထက်အက္ခရာကို အသတ် တင်၍ ဖတ်၊ အသံသေပြီ၊ ရှေ့အက္ခရာနှင့် တွဲ၍ ဖတ်ရမည်။

ဥပမာ။	■ သမန္တာ	-	သမန်တာ
	စက္ကဝါဠေသု	-	စက်ကဝါဠေသု
	သဒ္ဓမ္မံ	-	သစ်မိမ်မံ

၂။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - သဝေထိုးနှင့်တွဲသော တ-သတ်ကို စ-သတ် အသံထွက်၍ ဖတ်ရမည်။

ဥပမာ။	■ မေတ္တာ	=	မေတ်တာ (မစ်တာ-ဟု ဖတ်)
	ခေတ္တရာ	=	ခေတ်တရာ (ခစ်တရာ-ဟု ဖတ်)
	သေတ္တာ	=	သေတ်တာ (သစ်တာ-ဟု ဖတ်)

မှတ်ချက်။ ။ သဝေထိုးကို ပါဠိ၌ ဧ-သရဟု ခေါ်သည်။

၃။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - သဝေထိုးနှင့်တွဲသော န-သတ်ကို င-သတ်အသံထွက်၍ ဖတ်ရမည်။

ဥပမာ။	■ ပူရေန္တံ	=	ပူရေန်တံ (ပူရင်တံ-ဟု ဖတ်)
	သမေဇ္ဈ	=	သမေန်တု (သမင်တု-ဟု ဖတ်)
	ဒဿေန္တိ	=	ဒသ်သေန်တိ (ဒသ်သင်တိ-ဟု ဖတ်)

ပါဠိဖတ်နည်း

၄။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - သဝေထိုးရေးချကို ဝဆွဲအသံထွက်၍ ဖတ်ရမည်။

- ဥပမာ။ ။ **သောတ္တာနံ** = သောတ်ထာနံ (သွတ်ထာနံ-ဟု ဖတ်)
- ကောဏ္ဍည** = ကောဏ်ဥည (ကွဏ်ဥင်ည-ဟု ဖတ်)
- ဟောန္တု** = ဟောန်တု (ဟွန်တု-ဟု ဖတ်)

မှတ်ချက်။ ။ သဝေထိုးရေးချကို ပါဠိ၌ ဩ-သရဟု ခေါ်သည်။

၅။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - ဟထိုး၊ ဝဆွဲ၊ ရရစ်၊ ယပင့် အက္ခရာ စာလုံးများနှင့် တွဲသောအက္ခရာသည် အသတ် တာဝန်ကိုလည်း ယူရသည်။ မိမိ၏မူလအသံကိုလည်း ထွက်ရသည်။

- ဥပမာ။ ။ **အမှ** = အမ်မှ **ကကျ** = ကဏ်ကျ
- တုမှ** = တုမ်မှ **သကျ** = သဏ်ကျ
- ပုဗ္ဗန** = ပုဗ်ဗန်န

ဤပြယုဂ်တို့၌ ဟထိုးနှင့်တွဲသော မ၊ ဏ၊ န-အက္ခရာတို့သည် အသတ် တာဝန်ကိုလည်း ယူရသည်။ မိမိ၏ မူလဗျည်းအသံလည်း ထွက်ရမည်။ အသတ်နှင့် အသံ တာဝန် ၂-မျိုးကို ယူထားသည်။

- သကျ** = သဏ်ကျ **ဝါကျ** = ဝါဏ်ကျ
- နိဿ** = နိသ်ဿ (နိသ်ဿယ)

ဤပြယုဂ်တို့၌ ယပင့်နှင့်တွဲသော ကနှင့် သ-တို့သည် အသတ်နှင့် အသံ တာဝန် ၂-မျိုးကို ယူထားသည်။

- စကြာ** = စဏ်ကြာ **အကြာ** = အဏ်ကြာ
- မကြာ** = မဏ်ကြာ

ဤပြယုဂ်တို့၌ ရရစ်နှင့်တွဲသော ကနှင့် တ-အက္ခရာတို့သည် အသတ်နှင့် အသံ တာဝန် ၂-မျိုးကို ယူထားသည်။

- ကတွာ** = ကတ်တဝါ **ဒတွာ** = ဒတ်တဝါ **ပတွာ** = ပတ်တဝါ
- ဝတွာ** = ဝတ်တဝါ

ဤပြယုဂ်တို့၌ ဝ-ဆွဲနှင့်တွဲသော တ-အက္ခရာတို့သည် အသတ်နှင့် အသံ ၂-မျိုးကို ယူထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဟထိုးသည် ဟ၊ ယပင့်သည် ယ၊ ရရစ်သည် ရကောကံ၊ ဝ-ဆွဲသည် ဝ-အက္ခရာ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဟု အသီးသီးမှတ်။

ဓမ္မစကြာ

ဓမ္မစကြာဝါဒီတော် နှစ်မာမြန်

စေံ မေ သုတ် - ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု အာမန္တေသိ။

အရှင်မဟာကဿပဘုရား- တပည့်တော် အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဤသို့ နာကြားမှတ်သားလိုက်ရပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတနအမည်ရသော သားသမင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်သော မိဂဒါဝုန် အမည်ရှိသော ရဝံတော၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့ကို ဟောတော်မူ၏။

ဒွေ'မေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗျာ။ ကတမေ ဒွေ၊ ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ ဟိနော ဂမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော၊ ယော စာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော။

- ရဟန်းတို့ ရဟန်းဖြစ်သူသည် ဤအစွန်းနှစ်ပါးတို့ကို မမှီဝဲအပ်ကုန်။ ထိုနှစ်ပါးတို့မှာ-
 - ၁။ ယုတ်ညံ့၍ ရွာသူတို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏ အလေ့အကျင့်သာဖြစ်၍ အရိယာတို့၏ အလေ့အကျင့် မဟုတ်သော အကျိုးစီးပွားနှင့်မစပ်ယှဉ်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ကပ်ငြိသောအားဖြင့် အဖန်တလဲလဲ လိုက်စားအားထုတ်ခြင်း။
 - ၂။ ကိုယ်၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အရိယာတို့၏ အကျင့်မဟုတ်သော အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော ကိုယ်ပင်ပန်းမှုကို အားထုတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဧတေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ပဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ရဟန်းတို့ ထိုအစွန်းနှစ်ပါးတို့ကို မကပ်ရောက်မူ၍ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့် သိတော်မူအပ်သော ပညာ- မျက်စိကို ပြုတတ်သော ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော အလယ်အလတ်ဖြစ်သောအကျင့်သည် ကိလေသာငြိမ်းရန် အလို့ငှာ ဖြစ်၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာ ဖြစ်၏။ (သစ္စာလေးပါးကို) သိရန်အလို့ငှာ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန်အလို့ငှာ ဖြစ်၏။

ကတမာ စ သာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ပဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့် သိတော်မူအပ်သော ပညာမျက်စိ ကို ပြုတတ်သော ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော ကိလေသာငြိမ်းခြင်း၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း၊ (သစ္စာလေးပါးကို) သိခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုခြင်းငှာ ဖြစ်သော ထိုအလယ်အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်ကား အဘယ်နည်း။

ဓမ္မစကြာ

အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။

- = မှန်စွာ သိမြင်ခြင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
- = မှန်စွာ ကြံခြင်း သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊
- = မှန်စွာ ပြောဆိုခြင်း သမ္မာဝါစာ၊
- = မှန်စွာ ပြုလုပ်ခြင်း သမ္မာကမ္မန္တ၊
- = မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း သမ္မာအာဇီဝ၊
- = မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း သမ္မာဝါယာမ၊
- = မှန်စွာ အောက်မေ့ခြင်း သမ္မာသတိ၊
- = မှန်စွာ တည်ကြည်ခြင်း သမ္မာသမာဓိ-ဟူသောအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယာမဂ်ဖြစ်ပါသည်။

အယံ ခေါ သာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့် သိတော်မူအပ်သော ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော အလယ်အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်သည် ကိလေသာငြိမ်းရန်အလို့ငှာ ဖြစ်၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာ ဖြစ်၏။ (သစ္စာလေးပါးကို) သိရန် အလို့ငှာဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် အလို့ငှာ ဖြစ်၏။

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော၊ မရဏံပိ ဒုက္ခံ၊ အပွိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ပိယေဟိ ဝိပွယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယမိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’ပေတည်း။ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ အိုရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ နာရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ သေရခြင်းသည် လည်း ဆင်းရဲ၏။ မချစ်သောသူတို့နှင့် အတူနေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ ချစ်သောသူတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ လိုချင်ရာကို မရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ အကျဉ်းအားဖြင့် စွဲလမ်းရာ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်လည်း ဆင်းရဲ၏။

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ၊ ယာယံ တဏှာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂ- သဟဂတာ တတြတတြာဘိနန္ဒိနိ။ သေယျထိဒံ၊ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ အကြောင်းဖြစ်သောအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘သမုဒယအရိယသစ္စာ’ ပေတည်း။ အကြင်တဏှာသည် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်စေတတ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ထိုထိုအာရုံ၌ လွန်စွာ နှစ်သက်တတ်၏။ ထိုတပ်မက်မှု တဏှာဟူသည်-

ဓမ္မစကြာ

- ၁။ ကာမဘုံတို့၌ တပ်မက်မှုတဏှာ ကာမတဏှာ၊
- ၂။ တည်မြဲ၏-ဟု ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော တပ်မက်မှုတဏှာ ဘဝတဏှာ၊
- ၃။ သေလျှင်ပြတ်၏-ဟု ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော တပ်မက်မှုတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ-တို့တည်း။

**ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ၊ ယော တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂ-
နိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိံ အနာလယော။**

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘**နိရောဓအရိယသစ္စာ**’
ပေတည်း။ ယင်းဆင်းရဲ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာဟူသည် ထိုတက်မက်မှု တဏှာ၏သာလျှင် အကြွင်းမဲ့ စွဲမက်မှုကင်းပျောက်ချုပ်ငြိမ်းရာ
စွန့်လွှတ်ရာ တဖန်စွန့်ပယ်ရာ လွတ်မြောက်ရာ မကပ်ငြိရာပင်ဖြစ်၏။

**ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ၊ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော
မဂ္ဂေါ၊ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော
သမ္မာသတိံ သမ္မာသမာဓိံ။**

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော အရိယာတို့၏
အမှန်တရား ‘**မဂ္ဂအရိယသစ္စာ**’ ပေတည်း။ ဤအရိယာမဂ်သည် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါးဟူသော်ကား -

- ၁။ မှန်စွာသိမြင်ခြင်း **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** (ပ)
- ၈။ မှန်စွာတည်ကြည်ခြင်း **သမ္မာသမာဓိ**-တို့တည်း။

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

“ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စ”နို့ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ
ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ “ဤတရားသည် ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’မည်၏ဟု
(ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (ဒုက္ခ-သစ္စာ)တရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။
အသိဉာဏ် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍
သိသော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (သစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညေယျ”နို့ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု
စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’ကို စင်စစ်ပိုင်းခြား
၍ သိထိုက်၏-ဟု (ပ) ။ (ကိစ္စဉာဏ်)

ဓမ္မစကြာ

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညာတ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’ကို ပိုင်းခြား၍ သိခဲ့ပြီးပြီဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (ဒုက္ခသစ္စာ)တရားတို့၌ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုထွင်း၍ သိသော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (ကတဉာဏ်)

သမုဒယသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

“ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ “ဤတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘သမုဒယအရိယသစ္စာ’မည်၏ဟု (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (သမုဒယသစ္စာ)တရားတို့၌ (ပညာ)မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုထွင်း၍ သိသော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (သစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ ပဟာတဗ္ဗ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သောအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘သမုဒယအရိယသစ္စာ’ကို ပယ်အပ်၏ဟု (ပ)။ (ကိစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ ပဟီန”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘သမုဒယအရိယသစ္စာ’ကို ပယ်ပြီးပြီ-ဟု (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးအဘို့က မကြားဘူးကုန်သော (သမုဒယသစ္စာ)တရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ)မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်‘ပညာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုထွင်း၍ သိသော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (ကတဉာဏ်)

နိရောဓသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

“ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿု-တေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဓမ္မစကြာ

ရဟန်းတို့ “ဤနိဗ္ဗာန်သည် ဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓအရိယ-
သစ္စာ’မည်၏ဟု (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (နိရောဓသစ္စာ)တရားတို့၌ (ပညာ)မျက်စိသည်
ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။
ထိုထွင်း၍ သိသောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (သစ္စဉာဏ်)

**“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ သစ္စိကာတဗ္ဗ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု
ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။**

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထို (ပ) ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓအရိယသစ္စာ’ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏-
ဟု (ပ)။ (ကိစ္စဉာဏ်)

**“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ သစ္စိကာတ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု
ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။**

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓ
အရိယသစ္စာ’ကို မျက်မှောက်ပြုပြီးပြီဟု (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (နိရောဓသစ္စာ)တရားတို့၌ ငါဘုရား၏
(ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည်
ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုထွင်း၍ သိသော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (ကတဉာဏ်)

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

**“ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု
ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။**

ရဟန်းတို့ “ဤတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သောအရိယာတို့၏ အမှန်တရား
‘မဂ္ဂအရိယသစ္စာ’ မည်၏ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (မဂ္ဂသစ္စာ)တရားတို့၌ (ပညာ)မျက်စိသည်
ထင်ရှားဖြစ်၏။ (ပ) အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (သစ္စဉာဏ်)

**“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ ဘာဝေတဗ္ဗ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ
အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော
ဥဒပါဒိ။**

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲ၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏
အမှန်တရား ‘မဂ္ဂအရိယသစ္စာ’ကို ပွားများအပ်၏ (ပ) ။ (ကိစ္စဉာဏ်)

**“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ ဘာဝိတ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿု-
တေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ။**

ဓမ္မစကြာ

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော ဤအရိယာ တို့၏ အမှန်တရား ‘မဂ္ဂအရိယသစ္စာ’ကို ပွားများပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဘူးကုန်သော (မဂ္ဂသစ္စာ) တရားတို့၌ (ပညာ)မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (ပ) အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ (သစ္စဉာဏ်)

ယာဝကီဝဉ္စ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတုသု အရိယသစ္စေသု ဧဝံ တိပရိဝဋ် ခွါဒသာကာရံ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ န သုဝိသုဒ္ဓိံ အဟောသိ၊ နေဝ တာဝါဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ “အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္မောဓိံ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ”တိ ပစ္စညာသိ။

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရားလေးပါးတို့၌ ဤသို့ သုံးပါးသော အပြန် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော မှန်ကန်သော ဉာဏ်အမြင် မကြည်လင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ငါဘုရားသည် နတ်၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွသော နတ်လောကနှင့် သမဏဗြာဟ္မဏမင်းများ လူများနှင့်တကွသော လူလောက၌ “အတုမရှိသော (အလုံးစုံသောတရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သိပြီ”ဟူ၍ ဝန်ခံခဲ့ချေ။

ယတော စ ခေါ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတုသု အရိယသစ္စေသု ဧဝံ တိပရိဝဋ် ခွါဒသာကာရံ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ သုဝိသုဒ္ဓိံ အဟောသိ၊ အထာဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ “အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္မောဓိံ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ” တိ ပစ္စညာသိ။

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရားလေးပါးတို့၌ ဤသို့သုံးပါးသော အပြန် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော မှန်ကန်သော ဉာဏ်အမြင် ကြည်လင်လာသောအခါ၌သာလျှင် ငါဘုရားသည် နတ်၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွသော နတ်လောကနှင့် သမဏ၊ ဗြာဟ္မဏမင်းများ လူများနှင့်တကွသော လူလောက၌ “အတုမရှိသော (အလုံးစုံသောတရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင် မှန်စွာသိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သိပြီ”ဟူ၍ ဝန်ခံခဲ့၏။

ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ၊ “အကုပ္ပိ မေ ဝိမုတ္တိံ၊ အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနပ္ပဝေါ”တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒန္တိ။

ငါ၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်မှုသည် မပျက်စီးနိုင်ပြီ၊ ဤကား အဆုံးစွန်သော ဘဝတည်း၊ ယခုအခါ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်း မရှိတော့ပြီဟု ငါ့အား ဉာဏ်အမြင် (ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်)သည်လည်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ-ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစကားကို မိန့်တော်မူလတ်သော် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့သည် နှစ်လိုကုန်သည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားကို ဝမ်းမြောက်စွာ လက်ခံကြလေကုန်သတည်း။

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ ဝိရင်္ဂံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ။

ဓမ္မစကြာ

ဤဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူလတ်သော် အရှင်ကောဏ္ဍညအား “ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော တရား အလုံးစုံသည် ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏” ဟု (ကိလေသာ) မြူအညစ်အကြေးကင်းသော တရားမျက်စိ ‘သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်’ သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓါ မနုဿာဝေသုံ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ” တိ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူလတ်သော် “ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတနမိဂဒါဝန်တောဝယ် လောက၌ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာ တစုံတစ်ယောက်မျှ မဟောနိုင်သော အတုမရှိသော ဤဓမ္မစကြာ တရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်ပြီ” ဟု ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို အဆင့်ဆင့် ကြွေးကြော် ကုန်၏။

ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓါ သုတွာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ သဒ္ဓါ မနုဿာဝေသုံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ” တိ။

ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။ (ပ)

စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓါ သုတွာ တာဝတိံသာ ဒေဝါ သဒ္ဓါ မနုဿာဝေသုံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ” တိ။

စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ တာဝတိံသာနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။ (ပ)

တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓါ သုတွာ ယာမာ ဒေဝါ သဒ္ဓါ မနုဿာဝေသုံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ” တိ။

တာဝတိံသာနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ ယာမာနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။ (ပ)

ယာမာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓါ သုတွာ တုသိတာ ဒေဝါ သဒ္ဓါ မနုဿာဝေသုံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ” တိ။

ဓမ္မစကြာ

ယာမာနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ တုသိတာနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။
(ပ)

တုသိတာနတ် ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ သဒ္ဓံ မနုဿာဝေသံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”တိ။

တုသိတာနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ နိမ္မာနရတီနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော် ကုန်၏။ (ပ)

နိမ္မာနရတီနတ် ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ ဒေဝါ သဒ္ဓံ မနုဿာဝေသံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”တိ။

နိမ္မာနရတီနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။ (ပ)

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ် ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ သဒ္ဓံ မနုဿာဝေသံ။ “ဧတံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”တိ။

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ ဗြဟ္မာပြည်၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့သည် ကောင်းချီး ပေးသံကို ကြွေးကြော်ကုန်၏။ (ပ)

ဣတိဟ တေန ခဏေန တေန လယေန တေန မုဟုတ္တေန ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဒ္ဓေါ အပ္ပဂ္ဂန္တိ။

ဤသို့လျှင် ထိုအချိန် ထိုအခါကာလတွင် (အကနိဋ္ဌ) ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင် ကောင်းချီးသံသည် ပြန့်နှံ့၍ တက်၏။

အယဉ္ဇ ဒသသဟဿိလောကဓာတု သံကမ္ဘိ သမ္ပကမ္ဘိ သမ္ပဝေဓိ၊ အပ္ပမာဏော စ ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုရဟောသိ အတိတ္တမ္ပ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝန္တိ။

ဤတစ်သောင်းသော လောကဓာတ်သည်လည်း တုန်လှုပ်၏၊ ပြင်းစွာ တုန်လှုပ်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် တုန်လှုပ်၏၊ အတိုင်းအရှည်မရှိ ကြီးမားသော အလင်းရောင်သည်လည်း လောက၌ နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကို ကျော်လွန်၍ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၏။

ဓမ္မစကြာ

အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ “အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော၊ အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော”တိ။ ဣတိ ဟိဒံ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ “အညာသိကောဏ္ဍညော”တွေဝ နာမံ အဟောသိ။

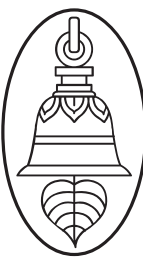
ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်းတို့ ကောဏ္ဍညသည် သစ္စာလေးပါး တရားကို သိလေပြီတကား၊ ရဟန်းတို့ ကောဏ္ဍညသည် သစ္စာလေးပါးတရားကို သိလေပြီတကား”ဟု ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူ၏။ ဤသို့ ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူ သောကြောင့် အရှင်ကောဏ္ဍညအား “အညာသိကောဏ္ဍည”ဟူ၍သာလျှင် အမည်တွင်၏။

အထ ခေါ် အာယသ္မာ အညာသိကောဏ္ဍညော ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠဓမ္မော တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္တုသာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “လဘေယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇံ၊ လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။ “ဧဟိ ဘိက္ခု”တိ ဘဂဝါ အဝေါစ “သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ။ သာဝ တဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိတိ။

ထိုနောက် အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညသည် တရားကို မြင်ပြီးသည်ဖြစ်၍ တရားသို့ ရောက်ပြီး၊ သက်ဝင်ပြီး သည်ဖြစ်၍ ယုံမှားခြင်းကို ကူးမြောက်ပြီး သို့လော သို့လော (တွေးတောခြင်း) ကင်းပြီးသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ ရဲရင့်ခြင်းသို့ ရောက်ကာ ဘုရားမှတစ်ပါး ကိုးစားထိုက်သူ မရှိသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို “အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားအထံ၌ ရှင်အဖြစ်ကို ရလိုပါ၏။ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရလိုပါ၏”ဟု လျှောက်၏။

“ရဟန်း လာလော့၊ တရားကို ကောင်းစွာ ဟောအပ်ပြီ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အဆုံးကို ပြုခြင်းငှာ မြတ်သောအကျင့်ကို ကောင်းစွာကျင့်လော့”ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် မိန့်တော်မူ၏။ ထိုစကားတော်သည်ပင်လျှင် ထိုအရှင်အညာသိ- ကောဏ္ဍည၏ ပဉ္စင်းအဖြစ်ပြီးလေ၏။

ဓမ္မစကြာသုတ်ပြီး၏။

ပရိတ်ကြီး

ပရိတ်ကြီး ပါဠိတော်နှင့် မြန်မာပြန်

နတ်မိတ် နတ်ပင့်နှင့် ပရိကံ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

နတ်ပင့်

၁။ သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု၊ အကြာဂစ္ဆန္တု ဒေဝတာ။
သဒ္ဓမ္မံ မုနိရာဇဿ၊ သုဏန္တု သဂ္ဂမောက္ခဒံ။

၁။ ဤစကြာဝဠာ၏ ပတ်ဝန်းကျင် စကြာဝဠာတစ်သောင်းရှိ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည် ဤပရိတ်တရားဟောကြားရာဌာနသို့ လာရောက်ကြကုန်လော့။ မြတ်စွာဘုရား၏ နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်အကျိုးကို ပေးတတ်သော ပရိတ်တရားတော်ကို နာယူလှည့်ကြပါကုန်လော့။

ရှင်းလင်းချက် ။ ။ “သမန္တာ”စသည်ကား ပရိတ်မရွတ်မီ ရှေးဦးစွာ နတ်များကို ဖိတ်မန္တကပြုခြင်းတည်း။

စကြာဝဠာ ။ ။စကြာဝဠာတောင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၊ မြင်းမိုရ်တစ်ခုဟုဆိုအပ်သော ဌာနကို စကြာဝဠာဆိုသည်။ ၎င်းကိုပင် လောကဓာတ်ဟုလည်း ခေါ်ရ၏။ သာသနာဝင် ကျမ်းဂန်များအလိုမှာ စကြာဝဠာသည် အဝိုင်းသာ ဖြစ်၏။ ဤစကြာဝဠာ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ထိုကဲ့သို့သော စကြာဝဠာမျိုးတွေ ဆက်ကာ ဆက်ကာ တည်နေရာ အဆုံးမရှိတော့ပေ။ (လင်ပန်းသုံးချပ်စပ်သောအခါ အလယ်၌ ကွက်လပ်ရှိသကဲ့သို့ စကြာဝဠာသုံးခုဆုံမိသောအခါတိုင်း၌ ကွက်လပ်ရှိခဲ့ရာ ထိုကွက်လပ်ကား လောကန္တရိတ်ခေါ် ငရဲ၏ တည်ရာတည်း။)

သဒ္ဓမ္မံ ။ ။ သတံ ဓမ္မော၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား။ သန္တော ဓမ္မော၊ ချီးမွမ်းအပ် ကောင်းမြတ်သော တရား။ ဤအနက်များအရ သဒ္ဓမ္မမည်၏။ ထိုသဒ္ဓမ္မမှာ -

- ၁။ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ** = ပိဋကသုံးပုံ။
- ၂။ **ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ** = မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းအကျင့်များ။
- ၃။ **အဓိဂမသဒ္ဓမ္မ** = မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ဟု သုံးမျိုးတည်း။

၂။ ဓမ္မဿဝနကာလော အယံ ဘဒ္ဒန္တာ။

ပရိတ်ကြီး

၂။ အို နတ်အများတို့ ယခုအချိန်ကား တရားနာဖို့ရာ အချိန်အခါဖြစ်သည်။

နှိုးဆော်ချက် ။ ။ “သမန္တာ”စသည်ဖြင့် နတ်များကို ပင့်ဖိတ်ပြီး၍ “ဓမ္မဿဝန ကာလော”စသည်ဖြင့် မရောက်သေးသော နတ်များထပ်မံကြားသိရန်လည်းကောင်း၊ ရောက်ပြီးသော နတ်များ တရား၌ သတိစိုက်စေဖို့ရာလည်းကောင်း တရားနာရန် အခါကြား နှိုးဆော်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဘုရားရှိခိုး

၃။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၃။ ဗြဟ္မာ၊ နတ်၊ လူတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်၍ ဆရာမရှိ တရားအလုံးစုံကို အမှန်အတိုင်း သိတော်မူသော ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးသခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏။

ပဏာမမင်္ဂလာ ။ ။ “နမော တဿ”စသည်ကား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား ရှိခိုးကန်တော့ခြင်းဖြင့် ကောင်းမြတ်သောမင်္ဂလာအမှု ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပဏာမအကျိုး ။ ။ တရားနာရန် ဖိတ်မန်ချက်အခါကြား နှိုးဆော်ချက်များမှာ ရှေးဆရာတို့ စီရင်ထားခြင်းဖြစ်၏။ ထို့နောက် ပရိတ်မရွတ်မီ ပဏာမပြုရန် နမော တဿ-ကို ထည့်သွင်း စီစဉ်ခဲ့ပြန်သည်။ ဤအစီအစဉ်မှာ ပရိတ်ရွတ်သူ နာကြားသူများ အကျိုးရရှိရေးအတွက်ပင်ဖြစ်သည်။ ပရိတ်ဟူသည်မှာ အန္တရာယ်ကင်းရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလာဖြစ်ရေးအတွက်လည်းကောင်း ရွတ်ဆိုနာကြားရိုးဖြစ်ရာ ပဏာမစေတနာမှ ထိုအကျိုးနှစ်မျိုးလုံးကို ပြီးမြောက်စေတတ်သည်။

ဓာပန်နတ်ပဋ်

**၄။ ယေ သန္တာ သန္တစိတ္တာ တိသရဏသရဏာ ဧတ္ထ လောကန္တရေ ဝါ။
ဘုမ္မာ ဘုမ္မာ စ ဒေဝါ ဂုဏဂဏဂဟဏဗျာဝဋ္ဌာ သဗ္ဗကာလံ။
ဧတေ အာယန္တု ဒေဝါ ဝရကနကမယေ မေရုရာဇေ ဝသန္တော။
သန္တော သန္တောသ ဟေတုံ မုနိဝရဝစနံ သောတုမဂ္ဂံ သမဂ္ဂါ။**

၄။ သူတော်ကောင်းဖြစ်၍ ငြိမ်သက်သော စိတ်နှလုံးရှိကြသော ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်သူ၊ ဂုဏ်အပေါင်းကို ရယူရေး၌ အားစိုက်ကြိုးပမ်းသူ ဖြစ်ကြသော ဤစကြဝဠာနှင့် စကြဝဠာတစ်ပါးရှိ မြေ၌တည်သော နတ်၊ ကောင်းကင်၌ တည်သော နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော ရွှေစင်အတိပြီးသော မြင်းမိုရ်တောင်မင်း၌ နေသော သိကြားမင်းသူတော်ကောင်းသည်လည်းကောင်း နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ရခြင်း၏အကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ဘုရားတရားတော်ကို နာယူဖို့ရာ အညီအညွတ် လာရောက်ကြပါကုန်လော့။

ပရိတ်ကြီး

ဖိတ်မန်ချက်တစ်မျိုး ။ ။ “ယေ သန္တာ”စသည်ဖြင့် နတ်များကို ဖိတ်ခေါ်ပြန်သည်။ ရှေးက “သမန္တာ”စသည်ဖြင့် နတ်များကို ဖိတ်ကြားပြီးလျှင် “ဓမ္မဿဝနကာလော”ဖြင့် တရားနာရန် အချိန်ကျပြီ ဖြစ်ကြောင်း နှိုးဆော်ပြီးနောက် ယခုတစ်ဖန်နတ်များကို ဖိတ်ပြန်သည်မှာ ထပ်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ စာအနေ အားဖြင့် ကောင်းနိုးရာရာပါအောင်ထည့်ထားခြင်းဖြစ်၍ ရွတ်သောအခါ သင့်သလို ပိုင်းဖြတ်ရွတ်ရန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိ၏။

အမျှဝေနှင့် တိုက်တွန်းချက်

**၅။ သဗ္ဗေသု စက္ကဝါဠေသု၊ ယက္ခာ ဒေဝါ စ ဗြဟ္မဇနော။
ယံ အမေဟိ ကတံ ပုညံ၊ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသာကေ။**

**၆။ သဗ္ဗေ တံ အနုမောဒိတွာ၊ သမဂ္ဂါ သာသနေ ရတာ။
ပမာဒရဟိတာ ဟောန္တု၊ အာရက္ခာသု ဝိသေသတော။**

၅, ၆။ စကြာဝဠာတစ်သောင်းလုံးရှိ ဘီလူး, နတ်, ဗြဟ္မာမှန်သမျှတို့သည် ငါတို့ပြုသည့် ကောင်းမှုကို ဝမ်းမြောက်ကြပြီးလျှင် ညီညာဖြဖြ ဘုရားအဆုံး အမတော်၌ နှစ်ခြိုက် မွေ့လျော် ကြပါကုန်လော့။ အထူးအားဖြင့် လူသားတို့ အပေါ်ဝယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို မမေ့မလျော့ကြပါလေနှင့်။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီးဂါထာဖြင့် နတ်များလာရန် ဖိတ်ခေါ်ပြီးနောက် ဤသဗ္ဗေသုစသော ဂါထာဖြင့် နတ်တို့အား ရွှင်ပျဝမ်းမြောက်ရှိစေရန် မိမိတို့ ကုသိုလ်ကို အမျှပေးဝေပြီးလျှင် ထိုသို့ ရွှင်ပြဝမ်းမြောက်စေအပ်ပြီးသော နတ်တို့အား လူသားတို့အပေါ်ဝယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး၌ မမေ့မလျော့ ကြဖို့ တိုက်တွန်းခြင်းဖြစ်သည်။

**၇။ သာသနဿ စ လောကဿ၊ ဝုဇိ ဘဝတု သဗ္ဗဒါ။
သာသနဓိ စ လောကဉ္စ၊ ဒေဝါ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒါ။**

၇။ သာသနာတော်သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါအပေါင်းသည် လည်းကောင်း အမြဲတိုးတက်ကြီးပွား ပါစေ၊ သာသနာနှင့် လောကကို နတ်အများ အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါစေ။

အာသိသ ။ ။ လောကသာသနာကြီးပွားရေးကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ကြီးပွားရေး၌ နတ်များ၏ ကူညီစောင့် ရှောက်မှု ရရှိရေးကိုလည်းကောင်း သာသနဿ စ-စသည်ဖြင့် တောင့်တရပြန်သည်။

ပရိတ်ကြီး

ဒေဝါ ရက္ခန္တီ ။ ။ ဒေဝါ ရက္ခန္တီ-၌ ဒေဝါ-အရ ဥပပါတ်နတ်များသာမက သမ္မုတိနတ်ခေါ် မင်းများကို လည်း ယူခဲ့လျှင် ပိုမိုပြည့်စုံရာ၏။

**၈။ သဒ္ဓိံ ဟောန္တု သုခိံ သဗ္ဗေ၊ ပရိဝါရေဟိ အတ္တနော။
အနိယာ သုမနာ ဟောန္တု၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။**

၈။ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့သည် မိမိတို့ ခြွေရံသင်းပင်းများနှင့်အတူ ချမ်းသာကြပါစေ၊ အလုံးစုံသော ဆွေမျိုးတို့နှင့်အတူ ဆင်းရဲကင်းကာ စိတ်ချမ်းသာကြပါစေ။

မေတ္တာအာသိသ ။ ။ အားလုံးချမ်းသာစေရန် တောင့်တသော မေတ္တာအာသိသအမှုကို “သဒ္ဓိံ ဟောန္တု” စသည်ဖြင့် ပြုခဲ့ပြန်သည်။

၉။ ရာဇတော ဝါ စောရတော ဝါ မနုဿတော ဝါ အမနုဿတော ဝါ အဂ္ဂိတော ဝါ ဥဒကတော ဝါ ပိသာစတော ဝါ ခါဏုကတော ဝါ ကဏုကတော ဝါ နက္ခတ္တတော ဝါ ဇနပဒရောဂတော ဝါ အသဒ္ဓမ္မတော ဝါ အသန္နိဋ္ဌိတော ဝါ အသပ္ပုရိသတော ဝါ စက္ကဟတ္ထိအဿမိဂဂေါဏ- ကုတ္တုရအဟိဝိစ္စိကမဏိသပ္ပဒိပိအစ္စတရစ္ဆသူကရမဟိသယက္ခရက္ခသာဒိဟိ နာနာဘယတော ဝါ နာနာရောဂတော ဝါ နာနာဥပဒ္ဒဝတော ဝါ အာရက္ခံ ဂဏ္ဍန္တု။

၉။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်တို့သည် သတ္တဝါများကို မင်းဘေး၊ သူခိုးစားပြဘေး၊ လူရိုင်းလူပျက်ဘေး၊ ဘီလူးဘေး၊ မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ မြေဘုတ်ဘီလူးဘေး၊ သစ်ငုတ်ခလုတ်ဘေး၊ ဆူးငြောင့်ဘေး၊ မကောင်းသော နက္ခတ်ဘေး၊ ဇနပုဒ်၌ ဖြစ်ပွားတတ်သော ကူးစက် ရောဂါဘေး၊ မတရားဘေး၊ အယူလွဲမှားဘေး၊ သူယုတ်မာဘေးနှင့် ကြမ်းတမ်းသော ဆင်၊ မြင်း၊ သားရဲ၊ နွား၊ ခွေး၊ မြွေ၊ ကင်းမြီးကောက်၊ မြွေစိမ်း၊ သစ်၊ ဝံ၊ အောင်း၊ ဝက်၊ ကျွဲ၊ ဘီလူး၊ ရေစောင့်ဘီလူးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပွားတတ်သော အထူးထူးသောဘေး၊ အထူးထူး သောရောဂါ၊ အထူးထူးသောဥပဒ္ဒဝေများ မဖြစ်ပွားအောင် စောင့်ရှောက်တော်မူကြပါ။

ရှင်းလင်းချက် ။ ။ မင်းကောင်းမင်းမြတ်များမှ ဘေးမဖြစ်တတ်၊ မင်းဆိုးများမှသာ ဘေးဖြစ်တတ်၍ အာရက္ခံ ဂဏ္ဍန္တု = မင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်ဆိုသည်မှာ မင်းဆိုးမှ ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ရမည့်အဖြစ် သိသာထင်ရှား၍ သာမညရာဇကို ဝိသေသမင်းဆိုး အနက် ပြန်ရသည်။ မနုဿစသည်လည်း ထို့အတူပင် သိပါလေ။

=====

မင်္ဂလာသုတ်

၁။ မင်္ဂလာသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၁၀။ ယံ မင်္ဂလံ ဒွါဒသဟိ၊ စိန္တယီသု သဒေဝကာ။
သောတ္တာနံ နာမိဂစ္ဆန္တိ၊ အဋ္ဌတ္တိသဉ္စ မင်္ဂလံ။

၁၁။ ဒေသိတံ ဒေဝဒေဝေန၊ သဗ္ဗပါပဝိနာသနံ။
သဗ္ဗလောကဟိတတ္ထာယ၊ မင်္ဂလံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၁၀၊ ၁၁။ အို . . သူတော်ကောင်းတို့ နတ်၊ လူတို့သည် အကြင်မင်္ဂလာကို တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်အောင် ကြံဆခဲ့ကြ၏။ ချမ်းသာခြင်းအကြောင်း ကောင်းမြတ် သော ထိုမင်္ဂလာကို မသိနိုင်ဘဲ ရှိကြ၏။ နတ်တို့ထက်နတ် ဘုရားမြတ်သည် မကောင်းမှုမှန်သမျှ ပယ်ဖျောက်တတ်သော သုံးဆယ့်ရှစ်ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်ကို တစ်လောကလုံး၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ဟောတော်မူခဲ့၏။ ထိုသုံးဆယ့်ရှစ်ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်ကို ငါတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်စို့။

အချီးအမွမ်း ။ ။ တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းအရာကို ပြောဆိုရေးသားရာ၌ ရှေးဦးစွာ အစပျိုးသော စကား ဦးကို “အချီး” ဟု ဆိုကြ၏။ ဤယံ မင်္ဂလံ-စသည်လည်း မင်္ဂလာသုတ်မရွတ်ဆိုမီ မင်္ဂလာသုတ် ဖြစ်လာရပုံနှင့် မင်္ဂလာသုတ်အကျိုးအာနိသင်များကို ဂုဏ်တင်ပြောဆိုသော အချီးပင်ဖြစ်၏။ ပရိတ်ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း အဋ္ဌပ္ပတ်များကို သာယာဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့နွဲ့ဆိုအပ်သော ပရိတ်နိဒါန်းများကို ပရိတ်အမွမ်းတင်ကြောင်းဖြစ်၍ ရှေးကအမွမ်းဟုလည်း သုံးနှုန်းခေါ်ဆိုခဲ့ကြ၏။

မင်္ဂလာသုတ် အဋ္ဌပ္ပတ် ။ ။ “မင်္ဂလာတရားကို နတ်လူအများ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာအောင် စဉ်းစားခဲ့ကြသော် လည်း မသိနိုင်ကြ၍ ဘုရားဟောတော်မူရသည်” ဆိုသောစကားမှာ အဋ္ဌပ္ပတ်အရ ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအဋ္ဌပ္ပတ်ကား ဤသို့တည်း။ မြတ်စွာဘုရား မင်္ဂလာတရား မဟောကြားမီ ရှေးအဖို့ကပင် လောက၌ မင်္ဂလာပြဿနာပေါ်ပေါက်လျက်ရှိ၏။ လောက၌ နှစ်သက်ဖွယ် အကောင်းဟု အသိအမှတ်ပြုထားသော အာရုံများရှိခဲ့ရာ အချို့က မျက်စိဖြင့် မြင်ရသောနှစ်သက်ဖွယ်အဆင်းအာရုံ များကို မင်္ဂလာဟုဆို၏။ အချို့ကမူ နားဖြင့် ကြားရသော နှစ်သက်ဖွယ်အသံအာရုံများကို မင်္ဂလာဟုဆို၍ အချို့ကသော် နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်တို့ဖြင့်တွေ့ရသော နှစ်သက်ဖွယ် အနံ့အရသာအတွေ့များကို မင်္ဂလာဟုဆို၏။ တစ်ဦးအယူအဆကို တစ်ဦးက လက်မခံ၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် နားလည်အောင် မပြောနိုင်ဘဲ ငြင်းခုံမဲဖြစ်ကာ ပြဿနာမပြေပဲ ရှိခဲ့ရ၏။ ထိုမင်္ဂလာပြဿနာမှာ လူ၌သာမက နတ်ဗြဟ္မာများသို့ပင် ဂယက်ရိုက်ကာ မင်္ဂလာကို စဉ်းစားကြရင်း နတ်ဗြဟ္မာများ၌လည်း သုံးမျိုးကွဲခဲ့ရပေ သည်။ ထိုပြဿနာမှာ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာအောင်တည်ရှိခဲ့၏။

တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်လွန်မြောက်သောအခါမှ တာဝတ္ထိသာနတ်တို့က သိကြားမင်းထံ ထိုပြဿနာ တင်၍ အဖြေပေးရန် တောင်းပန်ခဲ့ကြသည်။ သိကြားမင်းလည်း ဘုရားထံလျှောက်ထားရန် နတ်သားတစ်ဦးအား တာဝန် လွှဲအပ်ပြီးလျှင် မိမိနှင့်တကွ နတ်အများပါ မင်္ဂလာတရားနာရန် ဘုရားရှင်ထံ ရောက်လာကြ၏။ တာဝန်ပေးအပ်သော နတ်သား၏ လျှောက်ထားချက်အရ မင်္ဂလာတရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

၁၂။ ဧဝ မေ သုတံ-

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ

သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ

အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။

အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ

အဘိက္ကန္တယ ရတ္ထိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ သြဘာသေတွာ

ယေန ဘဂဝါ တေနပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ

ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ကေမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

ကေမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ

ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ။

၁၂။ အရှင်မဟာကဿပ- တပည့်တော် ဤသို့ နာကြားခဲ့ရဖူးပါသည်။ အခါတစ်ပါး ဘုရားမြတ်စွာ သည် သာဝတ္ထိနေပြည်တော်ဝယ် အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ၏ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူပါသည်။ ထိုအခါ အမျိုး အမည်မထင်ရှားသော နတ်သားတစ်ယောက်သည် ညဉ့်ဦးယာမ် လွန်ပြီးသော သန်းခေါင်အချိန်၌ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံးကို ထိန်လင်းစေလျက် ဘုရားရှင်ရှိရာကို ချဉ်းကပ်၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် သင့်လျော်သောနေရာ၌ ရပ်နေပါသည်။ သင့်လျော်ရာအရပ်၌ ရပ်နေသော ထိုနတ်သား သည် ဘုရားရှင်ကို ဂါထာဖြင့် လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

နိဒါန်း ။ ။ မင်္ဂလာသုတ် သံဂါယနာတင်မည်ရှိသောအခါ အရှင်မဟာကဿပမေးချက်အရ အရှင်အာနန္ဒာ ဖြေကြားလျှောက်ထားခဲ့သည်ကို ‘ဧဝ မေ သုတံ’ စသည်ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘ဧဝ မေ သုတံ’ စသည်မှာ ဘုရားဟော မဟုတ်သေး၊ အရှင်အာနန္ဒာ၏ လျှောက်ထားချက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ထိုလျှောက်ထားချက်မှာ မင်္ဂလာသုတ်တော်ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်းဖြစ်၍ “နိဒါန=နိဒါန်း” ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

သာဝတ္ထိ ။ ။ သာဝတ္ထရသေ့၏ နေရာဌာနဖြစ်၍ သာဝတ္ထီဆို၏။ နေရာဌာနဆိုသော်လည်း နေရုံမျှကားမဟုတ်။ ထိုရသေ့က စတင်တည်ထောင်ခဲ့သောမြို့တည်း။ ကကန္တရသေ့၊ မကန္တရသေ့များ တည်ထောင်ခဲ့ သောမြို့တို့သည် ကကန္တ မကန္တဟု ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် အမည်များ ရရှိသကဲ့သို့ သာဝတ္ထရသေ့တည် ထောင်သောမြို့ ဖြစ်၍ “သာဝတ္ထိ” ဟု အမည်ရသည်။ ဤကား ဗျာကရဏ်းဆရာတို့ အလိုတည်း။ အဋ္ဌကထာ ဆရာများအလိုမှာ လူ့လောက အသုံးအဆောင်မှန်သမျှ မရှိသောအရာဟု မထင်၊ အကုန်ပင်ရှိသောကြောင့် “သဗ္ဗံ အတ္ထိ = “အကုန်ရှိသည်” ဟူသောအနက်ကြောင့် သာဝတ္ထိမည်၏။

ဇေတဝန်နှင့် အနာထပိဏ္ဍိ ။ ။ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ရာကား မူလက ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကြီးပင်။ မူလပိုင်ရှင်၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ ဇေတဝန် (ဇေတဝန်) ဟု အမည်တွင်နေ ခြင်းဖြစ်၏။ နောင်အခါ အနာထပိဏ္ဍိကဿအားကြီးက ဝယ်ယူကျောင်းဆောက်ခဲ့၍ ဒုတိယပိုင်ရှင်ကို အစွဲပြုကာ အနာထပိဏ္ဍိ၏ ကျောင်းတိုက်ဟုလည်း ဆိုရပြန်သည်။

မင်္ဂလာသုတ်

သူဌေးကြီး၏ ငယ်နာမည်မှာ “သူဒတ္တ”-ဖြစ်၏။ ကိုးကွယ်အားထားရာမဲ့သူတို့အား ထောက်ထားခဲ့ညှာ စေတနာအလွန်ကြီးသော သူဌေးကြီးဖြစ်၍ ရောက်လာသမျှ သူတောင်းစားစသည်တို့အား ထမင်းအစာ ပေးကမ်း တတ်သောကြောင့် နောင်အခါ “အနာထာနံ-ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား။ ပိဏ္ဍိ-ထမင်းအစာကို။ ဒဒါတိ-ပေးကမ်း တတ်၏။” ဟူသောအနက်အရ အနာထပိဏ္ဍိက-ဟု တွင်လာသည်။

အာရာမ ။ ။ အပွင့်၊ အသီး၊ အရွက်၊ အညွန့်တို့ဖြင့် ဝေဆာတင့်တယ်လှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျောင်း အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုထိုအရပ်မှ လူများ အထူးအားဖြင့် ရဟန်းတော် များလာရောက်မွေ့လျော်ရာဖြစ်သောကြောင့် “အာရာမ”-ဟုဆိုသည်။ (အာရမန္တိ ဧတ္တာတိ အာရာမော။)

ဧကမန္တံ ။ ။ ‘ဧက+အန္တံ’ အန္တ-သဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသ(အဖို့)အနက်ဟော။ တစ်ဖက်တစ်နေရာဟု အနက်ရ၏။ တစ်ဖက်တစ်နေရာဟူသည်မှာ နေဖို့ သင့်လျော်သော နေရာတည်း။ လောက၌ အလေးပြုအပ် သူများထံချည်းကပ်သောအခါ နေသင့်သည့်နေရာ၊ မနေသင့်သောနေရာဟုရှိရာ သိနားလည်သူတို့ကား နေသင့်သည့်နေရာကို ရွေးချယ်နေတတ်၏။ မနေသင့်သောနေရာများကား -

- ၁။ အလွန်နီးသော နေရာ၊
- ၂။ အလွန်ဝေးသော နေရာ၊
- ၃။ လေညှာလေဆန်ကျသော နေရာ၊
- ၄။ မြင့်သောနေရာ၊
- ၅။ ရှေ့တည့်တည့် ကျလွန်းသောနေရာ၊
- ၆။ အလွန်နောက်ဖက်ကျလွန်းသောနေရာဟု ခြောက်မျိုးလာသည်။

ဆောင်။ ။ ဝေး နီး လွန်းရာ၊ မြင့် လေညှာနှင့်၊ တည့်စွာ နောက်ကျ၊ ဤခြောက်ဝ၊ ဌာနအပြစ်များ။

မင်္ဂလာတရားဟောရန် နတ်သားတောင်းပန်ပုံ

၁၃။ ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာ စ၊ မင်္ဂလာနိ အစိန္တယံ။
အာကင်္ခမာနာ သောတ္တာနံ၊ ပြုဟိ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

၁၃။ မြတ်စွာဘုရား ခုဘဝနောင်အခါ ချမ်းသာရေးကို လိုလားတောင့်တကြသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ များစွာတို့သည် ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်းမင်္ဂလာတို့ကို ကြံတွေးစဉ်းစားခဲ့ကြပါသည်။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတရားကို ဟောကြားတော်မူပါ။

မင်္ဂလာ ။ ။ “မင်္ဂန္တိ ဝုဒ္ဓိံ ပါပုဏန္တိ ဣမေဟိ သတ္တာတိ မင်္ဂလာနိ” ဟုပြု။ လူမိုက်ကို မပေါင်းသင်းခြင်းစသော အမှုများကား သတ္တဝါတို့ကို တိုးတက်ကြီးပွားစေ ချမ်းသာစေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုများကို တိုးတက်ကြီး ပွားချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ “မင်္ဂလာ” ဆိုရသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

၁၄။ အသေဝနာ စ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ။
ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

၁၄။ နတ်သား -

၁။ လူမိုက်တို့ကို မပေါင်းမသင်း ရှောင်ခွာခြင်း၊

၂။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ကို ပေါင်းသင်းဆည်းကပ်ခြင်း၊

၃။ ပူဇော်ထိုက်သူတို့ကို ပူဇော်ခြင်း၊ ဤသုံးပါးကားကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်ပေသည်။

အသေဝနာ စ ဗာလာနံ - လူမိုက်ဆိုလျှင် - ရှောင်သွေလွှဲလို့ - မမှီဝဲနဲ့ - ကင်းအောင်နေ။
ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ - ပညာရှိကို - အရှည်တွဲလို့ - မှီဝဲဆည်းကပ် - နည်းယူစေ။
ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ - သုံးပါးရတနာ - မိဘများနှင့် - ဆရာသမားကို - ပူဇော်လေ။
ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာ့မင်္ဂလာတွေ။

လူမိုက် ။ ။ လူမိုက်ဟု သိနိုင်သော အမှတ်အသားများကား -

၁။ မကောင်းသောအကြံကို ကြံခြင်း၊

၂။ မကောင်းသောစကားကို ပြောခြင်း၊

၃။ မကောင်းသောအလုပ်ကို လုပ်ခြင်းတို့တည်း။ ဤလက္ခဏာသုံးပါးရှိသူကား အမျိုး

မြတ်သူပင် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းကြွယ်ဝသူပင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရသူပင်ဖြစ်စေ မည်သူမဆို ဗာလ(လူမိုက်)ပင်တည်း။

ပညာရှိ ။ ။ ၁။ ကောင်းသောအကြံကို ကြံခြင်း၊

၂။ ကောင်းသောစကားကို ပြောခြင်း၊

၃။ ကောင်းသောအလုပ်ကို လုပ်ခြင်း။ ဤသုံးပါးကား ပညာရှိဟု သိရန်အမှတ်အသားများ

တည်း။ ဤလက္ခဏာသုံးပါး ထင်ရှားရှိနေသူကား ဤဘဝအကျိုး၊ နောင်ဘဝအကျိုး နှစ်မျိုးလုံးကို ရခြင်းကြောင့် 'ပဏ္ဍိတ = ပညာရှိ'ဟု ဆိုရကြောင်း ဟောကြား ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။

ဓာတ်တူအချင်းချင်း ။ ။ 'သတ္တဝါများမှာ ဓာတ်တူအချင်းချင်းနှီးနှော ညီညွတ်ကြရသည်'ဟု ဓာတုသံယုတ်၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူ၏။ သဒ္ဓါမရှိသူချင်းချင်း၊ သဒ္ဓါရှိသူချင်းချင်း နှီးနှောညီညွတ် ကြ၏။ ထို့အတူ ပညာမဲ့သူ၊ ပညာရှိသူ၊ ပျင်းသူ၊ လုံ့လရှိသူ၊ အကုသိုလ်မှ ရှက်သူ၊ မရှက်သူ၊ လန့်သူ၊ မလန့်သူများ လည်း အချင်းချင်းသာ အပေါင်းအသင်းပြုမိ နှီးနှော ညီညွတ်မိလျက်ရှိကြရ၏။

ဓာတု = ဓာတ်ဟူသည် အလိုအကြိုက် အတွင်းဓာတ်ခံစိတ်ထားပင် ဖြစ်၏။ ထိုဓာတ်ကား ကူးစက်တတ် သော သဘောရှိ၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နှီးနှောမိရန် ဖန်တီးတတ်သော အခြေခံသဘာဝ တစ်မျိုးပင်ဖြစ်ရာ ၎င်းကို "အဇ္ဈာသယဓာတု"ဟုဆို၏။

ပရိတ်ကြီး

ပူဇော်ထိုက်သူ ။ ။ ပူဇော် အရဟန္တိတိ ပူဇေနယျာ။ ပူဇော်ထိုက်သူများကား ရတနာသုံးပါး၊ မိဘ၊ ဆရာ၊ အစ်ကို၊ အစ်မ၊ ဦးကြီး၊ ဦးလေး၊ အဒေါ်စသောအမျိုး၌ အသက်ကြီးသူများ၊ ယောက္ခမ၊ လင်ယောကျ်ားစသည်တို့ ဖြစ်ကြ၏။

ပူဇော်ခြင်းအကျိုး ။ ။ ပူဇော်ထိုက်သူများကို ပူဇော်ခြင်းကြောင့် မျက်မှောက်ဘဝ၌ အသက်ရှည်ခြင်းစသော အကျိုး၊ တမလွန်၌ သုဂတိဘဝရောက်ရခြင်းအကျိုးများကို ရနိုင်၏။

ပူဇာ စ ပူဇေနယျာနံ ။ ။ ပူဇာ-အရ ၁။ အာမိသပူဇာ - ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြင့် ပူဇော်ခြင်း။
၂။ ပဋိပတ္တိပူဇာ - အကျင့်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းဟု ပူဇော်ခြင်းနှစ်မျိုးရှိ၏။
ပဋိပတ္တိပူဇာကို “ဓမ္မပူဇာ”ဟုလည်း ဆိုရ၏။

**၁၅။ ပတိရူပဒေသဝါသော စ၊ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ။
အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၁၅။ နတ်သား - သင့်လျော်သောအရပ်၌ နေရခြင်း၊ ရှေးရှေးဘဝက ပြုခဲ့ဖူးသော ကောင်းမှုရှိခြင်း၊ ကိုယ်၊ စိတ်နှစ်ပါးကို ကောင်းစွာထားခြင်း ဤသုံးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်သည်။

ပတိရူပဒေသဝါသော စ- ကုသိုလ်၊ ပညာ - ဥစ္စာရဖို့ - သင့်ရာဒေသ - အမြဲနေ။
ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ - ရှေးကတင်ကြို - ပြုခဲ့ဖူးသည့် - ကောင်းမှုအထူး - ရှိပါစေ။
အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စ - မိမိကိုယ်ကို - ကောင်းအောင်ထိန်းလို့ - မတိမ်းစေနဲ့ - ဆောက်တည်လေ။
ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

သင့်လျော်သောအရပ် ။ ။ မိမိအကျိုးဆုတ်ယုတ်မည့်အရပ်၊ အကျိုးမဲ့ဖြစ်စေတတ်သော အရပ်များသည် နေအပ်သော သင့်လျော်သောအရပ်မဟုတ်၊ အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းမည့်အရပ်၊ တိုးတက်ကြီးပွားနိုင်သော အရပ်သာ နေအပ်နေထိုင်သော သင့်လျော်သောအရပ်ဖြစ်သည်။

ဘုရားသာသနာထွန်းကားဆဲအခါ၌ လူတိုင်းအဖို့ အကောင်းဆုံးအကျိုးစီးပွားအစစ်အမှန်မှာ မင်္ဂ၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်သာဖြစ်၏။ မင်္ဂ၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်မှ မရတတ်၊ မရသေးလျှင် ထိုမင်္ဂ၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုများပင် တည်း။ ထို့ကြောင့် အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်သောအရပ်ကိုသာ ပတိရူပအဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ သတ်မှတ် ပြခဲ့၏။ ထိုအရပ်များကား ပရိသတ်လေးပါးထင်ရှားရှိရာအရပ်၊ ပုညကိရိယာဝတ္ထု ကောင်းမှုဖြစ်နိုင်သောအရပ်၊ သာသနာထွန်းကားရာအရပ်နှင့် မဇ္ဈိမဒေသစသည်တို့ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ ။ ။ ယခုဘဝ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း၊ ပညာတတ်ခြင်း၊ ရုပ်အဆင်းလှပခြင်း၊ အစိုးရခြင်း၊ အခြွေအရံပေါများခြင်းစသော သမ္ပတ္တိ=ပြည့်စုံမှုမှန်သမျှမှာ ရှေး ကောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရ၏။ ထိုအချက်များမှာ တစ်ချက်ဖြစ်စေ၊ ထို့ထက်အလွန်ဖြစ်စေ ပြည့်စုံနေသူကား ကောင်းမှုရှင်ပင်တည်း။

ပရိတ်ကြီး

ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာကင်း ညံ့ဖျင်းခြင်း၊ အရပ်ဆိုးခြင်း၊ သူ့အစေအပါးဖြစ်ရခြင်းစသည်မှာ ကောင်းမှုမရှိခဲ့၍ ဖြစ်ရသော ကျက်သရေမဲ့မှုများပင်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော သမ္ပတ္တိ = ပြည့်စုံမှုများမှာ တကယ့်ဂုဏ်ကျက်သရေများပင်ဖြစ်၍ ထိုသမ္ပတ္တိလက်ရှိပုဂ္ဂိုလ် များကား ကျက်သရေရှိသူများ ဖြစ်ကြရသည်။

အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ။ ။ အတ္တ-စိတ်ကို။ (ဝါ) အလုံးစုံသော ကိုယ်အတ္တဘောကို။ သမ္မာ-ကောင်းစွာ။ ပဏိဓိ- ထားခြင်း။ စိတ်မကောင်းသူသည် ကိုယ်လည်းမကောင်း၊ နှုတ်လည်းမကောင်း၊ စိတ်ကောင်းရှိနေလျှင် ကိုယ်အပြု အမူလည်း ကောင်း၍ နှုတ်အပြောလည်း ချောမောတော့သည်။ စိတ်သည် ပမာနဖြစ်၍ “အတ္တာတိ ဝုစ္စတိ စိတ္တံ = စိတ်ကို အတ္တဟု ဆိုအပ်၏ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ ဤအလို အတ္တသမ္မာပဏိဓိ = စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားခြင်းဟု ဆိုသည်။

အတ္တ-သဒ္ဓါ ကိုယ်အတ္တဘောကိုလည်း ဟော၏။ အလုံးစုံသော ကိုယ်အတ္တဘောကို ကောင်းစွာထား သည်ဆိုလျှင် စိတ်လည်း ပါသွားသည်သာ။ ထိုကြောင့် “သကလော ဝါ အတ္တဘာဝေါ = တစ်ကိုယ်လုံးကိုသော် လည်း အတ္တ”ဟုဆိုအပ်ကြောင်းဖွင့်၏။ ဤအနက်နှစ်မျိုးလုံးကိုယူ၍ ကိုယ်၊ စိတ် ၂-ပါးကို ကောင်းစွာထားခြင်းဟု ဆိုခဲ့၏။

ကောင်းစွာထားပုံ ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ သဒ္ဓါမရှိလျှင် သဒ္ဓါရှိအောင်၊ သီလမရှိသေးလျှင် သီလရှိအောင်၊ မစ္ဆရိယ ဖြစ်နေလျှင် စာဂ = လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်အောင် ပြုခြင်းကို **အတ္တသမ္မာပဏိဓိ**-ဟုဆို၏။ မကောင်းသောအကြံ၊ အပြုမူ၊ အပြောအဆိုများမဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်လာလျှင်လည်း ပယ်ရှား၍စိတ်ထား အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုများကို ကောင်းအောင်ပြုမှုကို **အတ္တသမ္မာပဏိဓိ**-ဟုဆိုရ၏။ လောကရေးနှင့်ဆိုလျှင် မကျန်းမမာမဖြစ်ရအောင် ကျန်းမာရေး လုံလောက်အောင် အစားအသောက် အနေအထိုင်ဆင်ခြင်ခြင်း၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးစသည်၌ ပျင်းရိခြင်း၊ ဆုတ်နစ်ခြင်းမဖြစ်စေဘဲ ကြိုးစားစသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာ ပြုပြင်ပေးခြင်း အားလုံးနှင့် ဆိုင်သည်။ ဤအတ္တသမ္မာပဏိဓိကား လွန်စွာအရေးပါလှ၏။

ဤမင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံလျှင် မင်္ဂလာအတော်များများပြည့်စုံလျက်ရှိတော့သည်။ ရှေးဘဝက ကုသိုလ်မရှိသူ ဖြစ်စေကာမူ ယခုဘဝ၌ အတ္တသမ္မာပဏိဓိရှိလျှင် တိုးတက်ချမ်းသာနိုင်၍ နောင်ဘဝ၌လည်း ကောင်းသွားပေ တော့မည်။ ရှေးဘဝကလည်း ကုသိုလ်ပါ ယခုဘဝမှာလည်း ဤမင်္ဂလာရှိလျှင်ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ၊ ရှေးက ကောင်း၍ ယခုကောင်း၊ ယခုကောင်းတော့ နောင်လည်းကောင်း၊ အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ကာ စက်လည် သွားတော့မည်သာတည်း။

စက်လေးပါး ။ ။ ဤမင်္ဂလာသုံးပါးတွင် သပ္ပာယ်သုပနိဿယ = သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီခိုရခြင်းထည့်လျှင် စက်လေးပါးဖြစ်တော့သည်။ ဤစက်လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသူမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာ တိုးတက်နိုင်ကြောင်း၊ အခြံအရံအကျော်အစော ချမ်းသာသူခကို ရနိုင်ကြောင်း စတုကင်္ဂုတ္တရ စက္ကဝင်(၃၄၁)၌ ဟောတော်မူ၏။ သင့်လျော်သောအရပ်၌ နေရခြင်း၊ ရှေးကောင်းမှုရှိခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို အမှီရခြင်း၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း၊ ဤလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောသူမှာ နောက်ဘဝ၌လည်း ပြည့်စုံတတ်၏။ ဤသို့ဖြင့် အဆက်မပြတ်လည်သွားတတ်၍ “**စတ္တံ = စက်**”ဟု ဆိုရ၏။

ပရိတ်ကြီး

ဤလေးပါးတွင် ပုဗ္ဗေကတပုညတာသည် ပမာဏလိုရင်းဖြစ်၏။ ဤဏသမ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် ကုသိုလ်ပြုသော သူကို ထိုဤဏသမ္ပယုတ်စိတ်က ပတိရူပအရပ်သို့ ပို့ပေး၏။ သူတော်ကောင်းအမှီရအောင် စီမံပေး၏။ မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားသူဖြစ်အောင် ပြုပေး၏။ ဤသို့ စတုကဂုံတ္တရနှင့် ဒီဃနိကာယ် သင်္ဂီတိသုတ် အဋ္ဌကထာများ၌ မိန့်၏။

ဆောင် ။ ။ မိတ်ကောင်းကိုရှာ၊ သင့်ရာနေအပ်၊ ပြုလတ်ကုသိုလ်၊ ကိုယ်ကို စောင့်စည်း၊ စက်ကြီးလေးပါး၊ ပြည့်စုံငြား၊ မှတ်သား သမ္ပတ္တိ။

**၁၆။ ဗာဟုသစ္စ သိပ္ပဉ္စ၊ ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော။
သုဘာသိတာ စ ယာ ဝါစာ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၁၆။ နတ်သား - အကြားအမြင်များခြင်း၊ လက်မှုပညာ တတ်မြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်ဝိနည်းကို သင်ခြင်း ကျင့်ခြင်း၊ စကားကို ကောင်းမွန်စွာပြောဆိုခြင်း ဤလေးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်သည်။

- ဗာဟုသစ္စ** - တတ်ကောင်းတတ်ရာ - ဟူသမျှကို - ကြားမြင်သုတ - ရှိပါစေ။
- သိပ္ပဉ္စ** - အိုးအိမ်တည်ထောင် - ဝမ်းစာရေးနဲ့ - အသက်မွေးဖို့ - အတတ်သင်လေ။
- ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော-** လူနှင့်ဆိုင်ရာ - ကျင့်ဝတ်များကို - ကောင်းစွာသင်ကြား - နားလည်စေ။
- သုဘာသိတာ စ ယာ ဝါစာ-** မှန်ကန်ယဉ်ကျေး - ချိုသာအေး - ဆိုရေးတတ်ပါစေ။
- ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ** - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

ဗာဟုသစ္စ ။ ။ အကြားအမြင်ဆိုသည်မှာ နာယူလေ့လာထားသော စာပေကျမ်းဂန်များပင်ဖြစ်ရာ ဗာဟုသစ္စအရ စာပေပညာတတ်မြောက်မှုကိုယူ။ ပညာရှိသူမှာ ရတနာဆင်ထားသကဲ့သို့ ထင်ရှားတင့်တယ်ခြင်း၊ အများမှီခိုရာဖြစ်ခြင်း၊ ကျော်စောခြင်း၊ အခြေအရံများခြင်း၊ ဥစ္စာစည်းစိမ်ရခြင်းစသော လောကအကျိုးခံစားရသည့် အပြင် ပညာဖြင့် သိရသော လိုက်နာဖွယ်၊ ရှောင်ရှားဖွယ်များကို လိုက်နာရှောင်ရှားခြင်းဖြင့် သုဂတိဘဝရောက်ရခြင်း စသော တမလွန်အကျိုးလည်း ခံစားရ၏။ ထို့ကြောင့် ပညာဗဟုသုတရှိခြင်းမှာ မင်္ဂလာဖြစ်ပေသည်။

သိပ္ပ ။ ။ “သိပ္ပ နာမ ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထကောသလ္လံ = လက်ဖြင့်ပြုရသော တတ်မြောက်မှုမှန်သမျှသည် သိပ္ပမည်၏” ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ လက်မှုပညာကို သိပ္ပဆိုရသည်။ ယခုခေတ် စက်မှုနှင့် သိပ္ပပညာဆိုင်ရာများ မှာ ဤသိပ္ပ၌ ပါဝင်၏။ ရှေးခေတ်က ကခြင်းအတတ်၊ တီးမှုတ်ခြင်းအတတ်စသော ကလာခေါ်အတတ်များကို သိပ္ပဆိုခဲ့၏။

ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော ။ ။ “သုသိက္ခိတအရ”ကောင်းစွာသင်ခြင်း၊ ကျင့်ခြင်းဟု အနက်နှစ်မျိုးဖြစ်ရာ ကျင့်ခြင်းသာ ပဓာနဖြစ်၏။ ဝိနည်းတတ်၍ မကျင့်လျှင်လည်း မင်္ဂလာမဖြစ်။ ဝိနည်းသည် ၁။ ရဟန်းဝိနည်း၊ ၂။ လူ့ဝိနည်းဟုနှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ အာပတ်ခုနှစ်ပုံသို့ မရောက်အောင်ကျင့်ခြင်း (သို့မဟုတ်) စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမှာ ရဟန်းဝိနည်းဖြစ်၏။ ဤဝိနည်းကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်အောင်ကျင့်ခြင်းဖြင့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာသုခရနိုင်သောကြောင့် မင်္ဂလာဖြစ်ရသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

လူ့ဝိနည်း ။ ။ လူ့ဝိနည်းကို အဋ္ဌကထာက “အဂါရိကဝိနယော နာမ ဒသအကုသလကမ္မပထဝိရမဏံ
 = အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးမှ ရှောင်ခြင်းသည် လူ့ဝိနည်းမည်၏” ဟု ဖွင့်၏။
 အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးမှ မရှောင်သူမှာ တခြားလူ့စည်းကမ်းများကိုလည်း ချိုးဖောက်မည်သာ။
 ထိုတရားဆယ်ပါးမှ ရှောင်နိုင်လျှင် အခြားစည်းကမ်းများကိုလည်း လိုက်နာဖို့ မခဲယဉ်းတော့။ ထို့ကြောင့်
 အရင်းခံဖြစ်၍ အကုသလ ကမ္မပထတရားဆယ်ပါးကိုသာ လူ့ဝိနည်းအဖြစ် ဖွင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၏။
 သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်ကို “ဂိဟိဝိနယသုတ္တန္တော နာမာယံ = ဤသုတ္တန်မှာ လူ့ဝိနည်းပြ သုတ္တန်ဖြစ်သည်” ဟု
 ပါထိကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာဆို၏။ ထိုသုတ္တန်၌ လူများရှောင် ရမည့်အကျင့်များ၊ လိုက်နာပြုကျင့်ရမည့်အကျင့်များကို
 ဟောထား၏။

သုဘာသိတာဝါစာ ။ ။ ဒုစရိုက်မဖြစ် အပြစ်ကင်းသော စကားကို သုဘာသိတာဝါစာ = ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်
 သော စကား)ဆိုရသည်။ ဤသုဘာသိတာဝါစာအရာ၌ “စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန်” ဟု
 ဆိုရိုးရှိခဲ့၏။ သဂါထာဝဂ္ဂ - ဝင်္ဂီသသံယုတ် သုဘာသိတာသုတ်လာ စကားလေးမျိုးပင်။ ထိုစကားများကား -

- ၁။ သုဘာသိတ = ကောင်းသောစကား။
- ၂။ ဓမ္မ = တရားသောစကား။
- ၃။ ပီယ = ချစ်ဖွယ်စကား။
- ၄။ သစ္စ = အမှန်စကားတို့ဖြစ်သည်။

**၁၇။ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနံ၊ ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော။
 အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၁၇။ နတ်သား - အမိကို လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်း၊ အဘကို လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်း၊ သား၊ မယားကို
 ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ရှုပ်ထွေးခြင်းကင်းအောင် အလုပ်လုပ်ခြင်း ဤလေးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော
 မင်္ဂလာဖြစ်သည်။

မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန - မြင်းမိုရ်ရွှေတောင် - မိဘကျွေးကို - ကောင်းစွာဆပ်ပေး - ဝတ်ကျေကျေ။
ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော - ကြွေးသစ်ချကာ - သားနှင့် မယားကို - မြောက်စားချီးမြှင့် - ဝတ်ကုန်စေ။
အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာ - အလုပ်တာဝန် - မလစ်ဟင်းနဲ့ - အပြစ်ကင်းအောင် - လုပ်ပါလေ။
ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနံ ။ ။ ဤ၌ မာတုဥပဋ္ဌာန = အမိကို လုပ်ကျွေးခြင်း
 ပိတုဥပဋ္ဌာန = အဘကိုလုပ်ကျွေးခြင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။

မင်္ဂလာသုတ်

မိဘကျေးဇူးကျေ(ပြေ)အောင်ဆပ်နည်း ။ ။ မိဘကျေးဇူးကျေးပြေလည်အောင်ဆပ်မည်ဟု လကျာပခုံးပေါ် အမိကိုတင် လက်ပခုံးပေါ် အဘကိုတင်လျက် အသက်တစ်ရာ ရှည်သူ သည် ထိုအနှစ်တရာပတ်လုံး ပြုစုလုပ် ကျွေးသော်လည်း မကျေးနိုင်ကြောင်း။ သဒ္ဓါ၊ သီလစသော သူတော်ကောင်းတရားမရှိသေးသော မိဘတို့ကို သဒ္ဓါရှိအောင်၊ သီလရှိအောင်၊ ပညာရှိအောင်ပြုခြင်းဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြေအောင် ဆပ်ရာရောက်ကြောင်း ဟောတော်မူသည်။ (အံ၊၁။၁၃၀၊၁၃၁။)

ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော ။ ။ ‘ပုတ္တ’သဒ္ဓါသည် အချို့အရာ၌ သားကိုသာဟောသော်လည်း သမီးကိုပါ ယူရသော အရာလည်းရှိ၏။ ဤ ‘ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော’၌ ပုတ္တ-အရ သမီးကိုပါ ယူရသည်။ သား၊ သမီး၊ ဇနီးတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်းမှာ မင်္ဂလာပင်တည်း။ ထိုတွင် သား၊ သမီးချီးမြှောက်ခြင်းဟူသည် မိဘဝတ္တရားကို မပျက်စေခြင်းပင်။

- ၁။ မကောင်းမှုမှ တားမြစ်ခြင်း၊
- ၂။ ကောင်းရာကို ညွှန်ကြားခြင်း၊
- ၃။ အတတ်ပညာသင်စေခြင်း၊
- ၄။ သင့်တော်သောအခါ ဥစ္စာပေးကမ်းခြင်း၊
- ၅။ အရွယ်ရောက်သောအခါ လက်ထပ်ပေးခြင်း ဤငါးပါးကား မိဘတို့ ကျင့်ရမည့် ဝတ္တရားများ ဖြစ်၏။

အလိမ္မာအမွေပေး ။ ။ မိဘကောင်းတို့သည် သား သမီးကို ပစ္စည်းဥစ္စာထက် အလိမ္မာနှင့် ပညာပေးကာ ချီးမြှောက်လိုကြ၏။ ပစ္စည်းဟူသည် ပျက်စီးတတ်၍ မပျက်မစီးထာဝရ တည်သော ကောင်းကျိုးကိုလည်း အရှည်ပေးတတ်သော ထိုချီးမြှောက်မှုမှာ မှန်ကန်သောချီးမြှောက်မှုပင် ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ ချီးမြှောက်သော မိဘများမှာ သားသမီးကို တကယ်ချစ်သော သား၊ သမီး၏ မိတ်ဆွေစစ်များတည်း။ သားသမီးကို အလိုလိုက်တတ် မဆုံးမတတ်သော မိဘများမှာ ချစ်ရာမရောက် နှစ်ရာရောက်၍ ရန်သူများပင်ဖြစ်၏။ (ဤနေရာ၌ ဗိမ္ဗိသာရကို အတုမယူဘဲ အနာထပိဏ်ကို အတုယူပြီး ချီးမြှောက်နိုင်ကြပါမူကား ဆိုဖွယ်မရှိ မင်္ဂလာ အတိသာတည်း။)

ဒါရသင်္ဂဟ ။ ။ မယားကို ချီးမြှောက်ခြင်းဟူသည်မှာ လင့်ဝတ္တရား ကျေပွန်ခြင်းကိုဆို၏။ လင့်ဝတ္တရားများကား-

- ၁။ မြတ်နိုးခြင်း၊
- ၂။ မထီမဲ့မြင်မပြုခြင်း၊
- ၃။ မိန်းမတစ်ပါး မလိုက်စားခြင်း၊
- ၄။ စည်းစိမ်အစိုးရမှု အပ်နှင်းခြင်း၊
- ၅။ ဝတ်စားတန်ဆာ ပေးခြင်းအားဖြင့် ငါးပါးတို့တည်း။

သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါး ။ ။ သင်္ဂဟဝတ္ထု = ချီးမြှောက်ခြင်းအကြောင်းလေးပါးကို စတုကင်္ဂုတ္တရ စက္ကဝင် (၃၄၁)၌ ဟောတော်မူ၏။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးဟုလည်း ခေါ်ရိုးပြုကြ၏။ ထိုတရားများကား

မင်္ဂလာသုတ်

- ၁။ ဒါန = ပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ ပေယျဝဇ္ဇ = ချစ်ဖွယ်စကားပြောကြားခြင်း။
- ၃။ အတ္တစရိယာ = အကျိုးစီးပွားကို ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၄။ သမာနတ္တတာ = ကိုယ်တူပြုခြင်းတို့တည်း။

ဤသင်္ဂဟတရားလေးပါးတို့ဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကိုလည်း တစ်နည်းအားဖြင့် ဒါရသင်္ဂဟ = မယားအား ချီးမြှောက်ခြင်းဟု ယူနိုင်သောကြောင့် ဆိုခဲ့ပြီးဝတ္တရားများ ပြည့်စုံပြီးပင်ဖြစ်တော့သည်။

ဆောင် ။ ။ ပေးကမ်းတစ်သွယ်၊ ချစ်ဖွယ်ဆိုရိုး၊ အကျိုးကို ကျင့်၊ ကိုယ့်နှင့်အတူထား၊ ဤလေးပါး တရား သင်္ဂဟတည်း။

အနာကုလကမ္မန္တ ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ အချိန်လွန်ခြင်း၊ မသင့်လျော်အောင်ပြုခြင်း၊ ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ပြုလုပ်ခြင်း (အနာကုလဖြစ်ပုံ) စသည်ကို အလုပ်ရှုပ်ထွေးကြောင်းအဖြစ်ပြ၍ အလုပ်မရှုပ်ထွေးကြောင်းများကို အချိန် သိနားလည်ခြင်း၊ သင့်လျော်အောင် ပြုတတ်ခြင်း၊ မပျင်းရိခြင်း၊ လုံ့လရှိခြင်း၊ ပျက်စီးအောင် မပြုခြင်းဟု ငါးမျိုးပြ၏။

ဆောင် ။ ။ ချိန်ခါသိလင့်၊ သင့်အောင်ပြုခြင်း၊ မပျင်းမရိ၊ လုံ့လရှိလျက်၊ မပျက်စီးစေ၊ အလုပ်တွေ၊ ရှုပ်ပွေမရှိရာ။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤဂါထာ၌ မာတုဥပဋ္ဌာန၊ ပိတုဥပဋ္ဌာန-ဟု နှစ်မျိုးခွဲ၍ မင်္ဂလာလေးပါးဖြစ်ရသည်။ ထိုသို့လေးပါး ယူမှ အဋ္ဌကထာအပေါင်းပြသော မင်္ဂလာသုံးဆယ့်ရှစ်ပါး ပြည့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနကို နှစ်မျိုးခွဲသကဲ့သို့ ပုတ္တဒါရသင်္ဂဟကိုလည်း ပုတ္တသင်္ဂဟ၊ ဒါရသင်္ဂဟနှစ်မျိုးခွဲလျှင် မင်္ဂလာ- ငါးပါးဖြစ်ပြန်သည်။ ထိုသို့ နှစ်ပါးစီမခွဲတော့ဘဲ ပေါင်းယူပြန်က မင်္ဂလာသုံးပါးဖြစ်ရတော့သည်။ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ က မင်္ဂလာရေတွက်ပုံ သုံးမျိုးပြခဲ့၏။ (ဤအဋ္ဌကထာအခွဲအရ ၃၈-ပါးဟူသော သင်္ချာမှာ နိယမ (ပုံသေ သတ်မှတ်ချက်) မဟုတ်၊ သုံးပါးထက် လွန်၍ဖြစ်စေ၊ ယုတ်လျော့၍ဖြစ်စေ ရေတွက်နိုင်သည်။)

**၁၈။ ဒါနဉ္စ ဓမ္မစရိယာ စ၊ ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော။
အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ၊ ဧတံ မင်္ဂလာမုတ္တမံ။**

၁၈။ နတ်သား - ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၊ သုစရိုက်တရားကို ကျင့်ခြင်း၊ ဆွေမျိုးတို့ကို ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော အလုပ်တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဤလေးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်သည်။

- ဒါနဉ္စ** - သုံးတန်စေတနာ - ဖြူစင်လန်းလို့ - ပေးကမ်းဝေမျှ - လှူနိုင်စေ။
- ဓမ္မစရိယာ စ** - ကိုယ်နှုတ်စိတ်ကြံ - မမိုက်မှားနဲ့ - သုစရိုက်တရားကို - ကျင့်ပါလေ။
- ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော-** ဆွေမျိုးတွေကို - ပြစ်မထားနဲ့ - သင်္ဂဟတရားနဲ့ - ချီးမြှောက်လေ။
- အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ** - သန့်စင်ပြစ်မျိုး - လူထုကျိုး - သယ်ပိုးဆောင်ရွက်စေ။
- ဧတံ မင်္ဂလာမုတ္တမံ** - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

မင်္ဂလာသုတ်

ဒါနံ ။ ။ ဒါနဟူသည် ဒါနံ ဒေတိ- အလှူလှူ၏စသော အချို့အရာ၌ လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ဟော၏။ (ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါနံ။) စေတနာရှိမှ ပေးလှူဖြစ်၏။ စေတနာမရှိက အလှူမဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဒါနဖြစ်မြောက်ရေးမှာ စေတနာက အကြောင်းဖြစ်ရာ အလှူဖြစ်မြောက်ကြောင်းစေတနာကိုလည်း ဒါနဟုဆိုရ၏။ (ဒီယတိ ဣမိနာတိ ဒါနံ)။

စေတနာဆိုရာ၌ “ဒါနံ နာမ-ဒါနမည်သည်မှာ။ ပရံ ဥဒ္ဓိဿ-သူတစ်ပါးကို ရည်၍။ သုဗုဒ္ဓိပုဗ္ဗိကာ-ဖြောင့်မှန်သော အသိဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော။ အန္ဓာဒိဒသဒါနဝတ္ထုပရိစ္စာဂစေတနာ-ထမင်းအစရှိသော ဆယ်မျိုးသော အလှူဝတ္ထုတို့ကို စွန့်လှူကြောင်း စေတနာပင်တည်း” ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော လှူကြောင်းစေတနာကို ဒါနဟု သိရ၏။ ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသည်ဆိုရာ၌ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို သိနားလည်သော “ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ” ရှိရမည်ကို ဆို၏။ အလှူကြောင့် ကောင်းကျိုးရလိမ့်မည်ဟု သိခြင်းတည်း။ ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိရမည်ဆိုသောကြောင့် ဤဉာဏ်မရှိလျှင် ဒါနမဖြစ်ဟုကား မမှတ်အပ်။ အကောင်းဆုံး ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ်ဖြစ်ရန်သာ ဆိုခြင်းဖြစ်၏။

- ဒါန၏ လက်ငင်းအကျိုး ၅-ပါး ။ ။**
- ၁။ လူအများချစ်မြတ်နိုးခံရခြင်း။
 - ၂။ သူတော်ကောင်းများ အလှူရှင်ထံ ချဉ်းကပ်ရောက်လာခြင်း။
 - ၃။ ကောင်းသတင်းကျော်စောခြင်း။
 - ၄။ မည်သည့်ပရိသတ်ထံသို့မဆို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်း။
 - ၅။ သေသော် နတ်ပြည်ရောက်ရခြင်းတို့တည်း။

ဆောင် ။ ။ အများချစ်အပ်၊ သူမြတ်တို့ချည်း၊ ကောင်းသတင်းကြွယ်၊ ပွဲလယ် ဝင်ရဲ၊ ခန္ဓာ စဲသော်၊ ရောက်မြဲနတ်ထံ၊ ဤငါးတန်၊ ရရန် လှူကျိုးတွေ။

ပါရမီမြောက်သောဒါန၊ ဝဇ္ဇနိဿိတဒါန၊ ဝိဝဇ္ဇနိဿိတဒါန ။ ။ အလောင်းတော်များမှာ ခုဘဝ နောင်ဘဝ သာယာရေးအတွက် မိမိဖို့ရာ ဘာတစ်ခုမှ မတောင့်တကြ၊ သတ္တဝါအများ ကောင်းစားစေလို၊ ချမ်းသာစေလိုသော စေတနာသာထား၍ ပေးကမ်းကြ၏။ ဤဒါနမျိုးကို “ပါရမီမြောက်သောဒါန” ဟု ဆို၏။

အကယ်၍ တောင့်တလိုလျှင်လည်း သံသရာဝဋ်မှ လွတ်ရေးသာ တောင့်တသင့်၏။ သံသရာဝဋ်မှ လွန်ရန် တောင့်တခြင်းမှာ တဏှာမဖြစ်ပေ။ ထိုဒါနမျိုးကို ဝိဝဇ္ဇနိဿိတဒါနဆို၏။

တဏှာဆန္ဒမကင်းသော ဝဇ္ဇနိဿိတဒါနမျိုးမှာ သံသရာလည်ကြောင်းဖြစ်သော်လည်း တဏှာမပါသော ဝိဝဇ္ဇနိဿိတမှာ သံသရာမှ မြန်စွာလွတ်ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဓမ္မစရိယာ ။ ။ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ သူတစ်ပါး သားမယား ပြစ်မှားခြင်းဟူသော ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး၊ လိမ်ပြောခြင်း၊ ရန်တိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းသော စကားပြောခြင်း၊ သိမ်ဖျင်း (အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိ)သော စကားပြောခြင်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါး၊ သူ့ဥစ္စာကို ရရန်ကြံခြင်း၊ သူပျက်စီးရန်ကြံခြင်း၊ အယူမှားခြင်းဟူသော မနောဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ဤဆယ်ပါးကို **ဒုစရိုက်(မကောင်းသောအကျင့်)** ဟုလည်းကောင်း၊

မင်္ဂလာသုတ်

အကုသလကမ္မပထ(အပါယ်သွားလမ်းမကောင်းမှုများ)ဟုလည်းကောင်း ဆိုရ၏။ ထိုအမှုများမှ ရှောင်ခြင်းကို သုစရိုက်(ကောင်းသောအကျင့်)ဟုလည်းကောင်း၊ ကုသလကမ္မပထ(သုဂတိသွားလမ်းကောင်းမှုများ)ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။ ဤကုသိုလ်ကမ္မပထတရားဆယ်ပါးကို ကျင့်ခြင်းသည်ပင် ဓမ္မစရိယာမည်၏။

✓ ဓမ္မစရိယာ နာမ ဒသကုသလကမ္မပထစရိယာ။ (အဋ္ဌကထာ)

ဉာတိသင်္ဂဟ ။ ။ ဉာတိဆွေမျိုးဟူသည်မှာ မိဖက်ဘဖက် ဆွေခုနစ်ဆက်ကို ဆို၏။ ဥစ္စာစည်းစိမ် ပျက်စီးသော ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရောဂါနှိပ်စက်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အရပ်တစ်ပါးမှ မိမိထံရောက်လာသော ဆွေမျိုး၊ မိမိအနီးအပါးမှ ဆွေမျိုးများကို အဝတ်၊ အစားအစာ၊ ဆေးဝါးစသည်ဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့ခြင်းကို ဉာတိသင်္ဂဟဆို၏။

ဆိုခဲ့ပြီးသင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါးဖြင့် ဆွေမျိုးမှန်သမျှအား ထောက်ပံ့ခြင်းကိုလည်း သင်္ဂဟဆိုရ၏။

ဘုရားလောင်းများအကျင့် ။ ။ အမျိုးကို ထောက်ပံ့ခြင်းမှာ ဘုရားလောင်းတို့၏ ကျင့်ရိုးဖြစ်သည်။ အလောင်းတော်များသည် အမျိုးသားများ အကျိုးဆောင်ခြင်း၊ ဘေးရန်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းစသည်ဖြင့် အစဉ်အမျိုးသားတို့၏ အကျိုးများကို ပြုကျင့်ခဲ့ရာ ဉာတိသင်္ဂဟစရိယာဟု စရိယတစ်ရပ်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။

အမျိုးသားအားလုံးယူ ။ ။ အလောင်းတော်များ မိမိအမျိုးသားများအတွက် အနစ်နာခံခဲ့ပုံ၊ ကူညီစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ခဲ့ပုံများကို ဇာတကဋ္ဌကထာများ၌ အတော်ပင် တွေ့ရပါသည်။ ဉာတိသင်္ဂဟ၌ ဉာတိဆိုသည်မှာ သွေးသားတော်စပ်သော အမျိုးမျှသာ မဟုတ်ဘဲ ဇာတ်တူကိုယ့်အမျိုးသားများကိုလည်း ဉာတိဆိုရ၏။

ဤ၌လည်း အားလုံးကိုယ့်အမျိုးသားများကို “ဉာတက” ဟု ယူသော် ပို၍ ပြည့်စုံရာ၏။ သာယာသောလောကကို ဖန်တီးဖို့ရာ ဉာတိသင်္ဂဟမင်္ဂလာမှာ လွန်စွာအရေးပါလှပေသည်။

အနဝဇ္ဇကမ္မ ။ ။ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်းစသော အမှုများမှာ လောက၌ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်လည်း ခံရတတ်၏။ သံသရာပြစ်ခေါ် အပါယ်ကျခြင်းလည်း ဖြစ်ရ၏။ ထိုကြောင့် သာဝဇ္ဇကမ္မ (အပြစ်နှင့် တကွ ဖြစ်သောအလုပ်များ)ဟုဆိုရ၏။

ထိုကဲ့သို့ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်လည်းမရှိ၊ အကုသိုလ်လည်းမရှိသော အလုပ်များကို အနဝဇ္ဇကမ္မ (အပြစ်မရှိသော အလုပ်)ဟုဆိုအပ်၏။

ထိုအလုပ်များကား ဥပုသ်စောင့်ခြင်း၊ ဝေယျာဝစ္စပြုခြင်း၊ အများအရိပ်ခိုနားရန် သစ်ပင်စိုက်ခြင်း၊ အများသုံးဖို့ ဥယျာဉ်တည်ခြင်း၊ တံတားဆောက်ခြင်း၊ လမ်းပြင်ခြင်း၊ ရေတွင်းရေကန်တူးခြင်း စသည့် ကောင်းမှုဖြစ်သော အလုပ်များတည်း။

သေခါနီး ထိုကုသိုလ်အာရုံများဖြင့် ကောင်းသော နိမိတ်များထင်ကာ သုဂတိဘုံသို့ ရောက်ရမည်ဟု သေချာနေတော့၏။ ထိုကြောင့် ဤအမှုမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာဖြစ်လေသည်။

(အနဝဇ္ဇကမ္မမှာ ရပ်ရွာစည်ပင်သာယာရေး လူလူချင်း စည်လုံးညီညွတ်ရေး ကုသိုလ်အမြဲဖြစ်ရေးအတွက် လေးလေးနက်နက်လိုက်နာသင့်သော ကုသိုလ်မှုဖြစ်ပေသည်။)

မင်္ဂလာသုတ်

**၁၉။ အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ၊ မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော။
အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၁၉။ နတ်သား - မကောင်းမှုမှ စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်၊ နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊
သေရည်အရက်သောက်ခြင်းမှ စောင့်စည်းခြင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့ခြင်း၊ ဤသုံးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော
မင်္ဂလာဖြစ်သည်။

- အာရတိ(ပါပါ)** - မကောင်းမှုတွေ - ဟူသမျှကို - မတွေ့ခင်က - ရှောင်ကြည်လေ။
- ဝိရတိ ပါပါ** - တွေ့ကြုံလာလျှင် - မလွန်ကြူးနဲ့ - အထူးသဖြင့် - စောင့်စည်းနေ။
- မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော** - အရက်သေစာ - မသောက်စားနဲ့ - မှောက်မှားတတ်တဲ့ - အရာပေ။
- အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု-** လုပ်ကိုင်ပြောကြား - သတိထား - တရားမမေ့စေ။
- ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ** - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

အာရတိ၊ ဝိရတိ ။ ။ အာရတိ-ကား စိတ်ဖြင့်ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ **ဝိရတိ-ကား** ကိုယ်၊ နှုတ်ဖြင့်ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟု
ရှောင်ကြဉ်ပုံကွဲပြားဟန် အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ ဤသို့ဖွင့်ခြင်းမှာ ထောက်ထားဖွယ်အရပင်
ဖြစ်၏။ ဝိရတိ-ကို အဘိဓမ္မာ၌ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်နှစ်ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုသာပြရာ **ဝိရတိ**အရ
ကိုယ်၊ နှုတ်နှစ်ပါးဖြင့်ရှောင်ကြဉ်ခြင်းရ၍ **အာရတိ-အရ** စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသာ ယူရတော့သည်။

စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ပုံ ။ ။ အကုသိုလ်၌ အပြစ်မြင်အောင်ရှုလျက် စိတ်ဖြင့် မပြုရန်ကြံတွေးခြင်း၊ ဆင်ခြင်
ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟုဆိုအပ်၏။ ပါဏာတိပါတစသော
မကောင်းမှုမှာ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာတို့၌ ဖြစ်စေတတ်၏။ ထိုအမှုတို့၏ အပေါ်ဆုံးအပြစ်ကိုဆိုလျှင် အသက်
သတ်သူမှာ အသက်တို၏။ ခိုးသူမှာ ဥစ္စာပျက်စီးတတ်၏။ သူ့သားမယားပြစ်မှားသူမှာ ရန်သူများတတ်၏။
လိမ်ပြောသူမှာ မတရား စွပ်စွဲခံရတတ်၏။ ဤအပြစ်များကို ဆင်ခြင်လျှင် စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြစ်၏။

ကိုယ်၊ နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ။ ။ ဝိရတိ၌ သမ္ပတ္တဝိရတိ၊ သမာဒါနဝိရတိ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ-ဟု ရှောင်
ကြဉ်ပုံသုံးမျိုးအဋ္ဌကထာ၌ ပြ၏။

သမ္ပတ္တ = ကြုံကြိုက်လာ တိုက်ဆိုင်လာသော ဝတ္ထုမှ။ ဝိရတိ = ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ သိက္ခာပုဒ်
ဆောက်တည်ထားသည်မဟုတ်ဘဲ မိမိ၏ ဇာတ်အမျိုး အရွယ် ဗဟုသုတစသောဂုဏ်ကိုဆင်ခြင်ပြီးလျှင် “ငါလိုလူ
ဤအမှုမျိုးမလုပ်ထိုက်”ဟု ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျိုးတည်း။

သမာဒါန၊ သမုစ္ဆေဒ ။ ။ သိက္ခာပုဒ်ဆောက်တည်လျက် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကား သမာဒါနဝိရတိတည်း။
မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဝိရတိမှာ သမုစ္ဆေဒဝိရတိတည်း။ ထိုဝိရတိဖြစ်ပြီးသော အရိယာတို့မှာ
သူ့အသက်သတ်မည်ဟု စိတ်မျှပင် မဖြစ်တော့ပေ။ ငါးပါးသီလပါ ပါဏာတိပါတစသော ဘေးရန်ငါးမျိုး
ငြိမ်းလေပြီ။ (အဘိဋ္ဌ၊ ၁၄၆။)

မင်္ဂလာသုတ်

ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ ။ ။ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပတရားနှစ်ပါးကို **လောကပါလ**(လောကသားတို့ကို အကုသိုလ်မှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်တတ်သောတရား)ဟုလည်းကောင်း၊ **ဒေဝဓမ္မ** (ကုသိုလ်ဖြစ်ရန် သမ္မုတိ ဥပပတ္တိ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဖြစ်ရန် အကြောင်းဖြစ်၍ ထိုနတ်တို့၏တရား)ဟုလည်းကောင်း ဟောခဲ့၏။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁၊၁၄၉) ထို့ကြောင့် ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပကင်းခြင်းသည် အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘေးအမျိုးမျိုး ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးဖြစ်ကြောင်း မကောင်းသော အမင်္ဂလာသာ။ အရှက်အကြောက်ရှိခြင်းမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ချမ်းသာကြောင်း ကောင်းသော ကျက်သရေ မင်္ဂလာဖြစ်ရာ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပဖြင့် **ပါပဝိရတိမင်္ဂလာ**ကို အစဉ်မကွာ ထိန်းသိမ်းထိုက်ပေ၏။

မဇ္ဇပါနသံသယမ ။ ။ မဇ္ဇ = ယစ်မှူးကြောင်း သေရည်အရက်အမျိုးမျိုး။ မှူးယစ်စေတတ်သော စိမ်၍ချက်၍ ပြုအပ်သောအရက်အမျိုးမျိုး၊ မစိမ်မချက်ဘဲ အလျဉ်ဖြင့် ပြင်းလာသော ထန်းရည်၊ ဓနိရည်စသည်နှင့် မှူးယစ်စေတတ်သော ဘိန်းစသော အရာအားလုံးကိုပင် **မဇ္ဇ**ဟုဆိုသည်။

အပြစ်ခြောက်ပါး ။ ။ ထို့ပြင် အရက်သောက်စားခြင်းကြောင့် အပြစ်ခြောက်ပါးဖြစ်နိုင်ကြောင်းလည်း ဟော တော်မူ၏။ ထိုအပြစ်ခြောက်ပါးကား -

- ၁။ ဥစ္စာကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်း။
- ၂။ ခိုက်ရန်ပွားများခြင်း။
- ၃။ ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်စေတတ်ခြင်း။
- ၄။ ဂုဏ်အသရေမဲ့ကျော်စောခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ခြင်း။
- ၅။ လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်ထိုက်သော ကိုယ်အင်္ဂါများကို လှစ်ပြတတ်ခြင်း။
- ၆။ ပညာဉာဏ်ကို အားနည်းအောင် ပြုတတ်ခြင်းတို့တည်း။

ဓမ္မအပ္ပမာဒ ။ ။ အပ္ပမာဒ = မမေ့မလျော့ခြင်းဟူသည် သတိပင်တည်း။ လောက၌ ကိုယ့်အလုပ်တွင် စိတ် မဝင်စား၊ အခြားအပျော်အပါး-စသည်၌သာ လိုက်နေသူ၊ အလုပ်၌ပျင်းသူ လုံ့လမရှိသူကား မေ့လျော့သူများတည်း။

ကိုယ့်အလုပ်တွင် စိတ်ဝင်စားလျက် ကြိုစားနေသူများမှာ မမေ့မလျော့သူ သတိရှိသူများဖြစ်ကြ၏။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးစသော လောကအရေးမှန်သမျှမှာ အပ္ပမာဒအရေးပါလှ၏။ လောက၌ ကြီးပွားတိုးတက်နေသူများသည် သတိရှိသူ သတိမလစ်သူများဖြစ်သည်ကို တွေ့နိုင်၏။ ထိုသို့ တိုးတက်မှု မတိုးတက်မှုကို အစွဲပြု၍ပင် **“မမေ့သူမှာ မသေ၊ ရှင်နေသူဖြစ်၍ မေ့သူမှာ လူသေနှင့်မခြား”**ဟု ဘုရားရှင် အပ္ပမာဒ(၁၆)၌ ဟောတော်မူ၏။

တရားဘက်၌ကား ဤသတိမှာ ပို၍လိုအပ်၏။ အရေးကြီးသောကြောင့်ပင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် နေ့စဉ်ဆွမ်းခံအပြန် ခြေဆေးခုံတွင် ရပ်ကာ **“အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ”**စသည်ဖြင့် ဒုလ္လဘတရားငါးပါးကို အမြဲတမ်းဟောတော်မူ၏။ နောက်ဆုံးပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးတွင် ဤ **“အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ”**ကို နိဂုံးချုပ်တရား လက်ဆောင်အဖြစ်ပေးကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

တရားလက်ကိုင်ထား ။ ။ ဓမ္မေသု-အရ မမေ့ရမည့်တရား၌ ကုသိုလ်တရားအားလုံးပါဝင်လျှက်ရှိရာ ဒါန၊ သီလသာမက ရတနာသုံးပါးဂုဏ် အာရုံပြုခြင်း၊ မေတ္တာပို့ခြင်း၊ သေခြင်းတရား အောက်မေ့ခြင်း၊ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ ပွားများခြင်းစသော နှလုံးသွင်းဖွယ်တရားများ လက်ကိုင်ထားရမည်။

၂၀။ ဂါရဝေါ စ နိဝါတော စ၊ သန္တုဋ္ဌိ စ ကတညုတာ။
ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

၂၀။ နတ်သား - ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း၊ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်ခြင်း၊ ကျေးဇူးသိတတ်ခြင်း၊ သင့်လျော်သောအခါ တရားနာခြင်း၊ ဤငါးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

- ဂါရဝေါ စ - အသက်ဂုဏ်ဝါ - ကိုယ့်ထက်ကြီးက - ဆည်းကပ်စား - ရိုသေလေ။
- နိဝါတော စ - မာနတံခွန် - ဂုဏ်မကြွနဲ့ - ကိုယ့်ကိုနှိမ်ချ - အမြဲနေ။
- သန္တုဋ္ဌိ စ - လောဘ အလို - လို မလိုက်နဲ့ - ကိုယ်ထိုက်တာနဲ့ - ကျေနပ်လေ။
- ကတညုတာ - ကိုယ့်ပေါ်ပြုဖူး - သူ့ကျေးဇူး - အထူးသိတတ်စေ။
- ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ - ကောင်းကျိုးဆင့်ပွား - မြတ်တရား - နာကြားမပြတ်ပေ။
- ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာမင်္ဂလာတွေ။

ဂါရဝ ။ ။ ဂရူနံ ဘာဝေါ ဂါရဝေါ။ ဂရူနံ၊ အလေးပြုအပ်သူတို့၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဂါရဝေါ၊ အလေးပြုအပ်သူဖြစ်ကြောင်း။ အလေးပြုအပ်သူမှာ ရတနာသုံးပါးဆရာမိဘစသော ဂုဏ်ကြီးသူ အသက်ကြီးသူများတည်း။ ရဟန်းများ၌ အသက်မလိုက်ဘဲ သိက္ခာဝါကြီးသူက ဂရ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သူ) ဖြစ်ရသည်။

မြတ်စွာဘုရားက ကြီးသူအားရိုသေသူများသည် ယခုဘဝလည်း အချီးအမွမ်းခံရကြောင်း၊ နောင်ဘဝလည်း သုဂတိဘဝရောက်ရကြောင်း ဧကနိပါတ် တိတ္ထိရဇာတ်(၉)၌ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ပြင် အသက်ကြီးသူ ဂုဏ်ကြီးသူတို့ကို ရှိခိုးလေ့ရှိသူ အရိုအသေပြုသူတို့အား အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်းဟူသော အကျိုးလေးပါး တိုးပွားနိုင်ကြောင်း ဓမ္မပဒ(၂၉)၌ ဟောတော်မူ၏။ (ဥပရိပဏ္ဏာသ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်(၂၇၇)၌ ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်းစသည်ကိုပြုသူမှာ နတ်ပြည်ရောက်ရခြင်း၊ နတ်ပြည်သို့ မရောက်စေကာ ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ၌ မြင့်မြတ်သောအထက်တန်းအမျိုး၌ ဖြစ်ရကြောင်းများကို ဆက်လက်ဟောကြားတော်မူသည်။

(ရိုသေခြင်း အလေးပြုခြင်းတို့မှာ လောကသာယာရေးအတွက်လည်း အရေးပါသော ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။)

မင်္ဂလာသုတ်

နိဝါတ ။ ။ နိ=နိမ့်ကျသောအားဖြင့်။ ဝါတ=ဖြစ်ခြင်း။ နိဝါတကို ‘နိစမနတာ နိဝါတ ဝုတ္တိတာ’ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။ နိစမနတာ-နိမ့်သော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်။ ကိုယ်ကို နိမ့်ချခြင်းမှာ စိတ်နိမ့်ချပြီးမှ ဖြစ်နိုင်၏။ မာနရှိသောစိတ်မှာ မြင့်ထောင်တက်နေရာ မာနကို နိမ့်ထားခြင်းကိုပင် **နိစမနတာ**ဆိုသည်။ စိတ်ကို နိမ့်ချထားလျှင် ကိုယ်ရောနှုတ်ပါ အားလုံးနိမ့်ပြီးသားဖြစ်နေ၍ **နိဝါတဝုတ္တိတာ**=နိမ့်ချသောဖြစ်ပုံမျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုသည်။

ဂါရဝနှင့် နိဝါတ ။ ။ ဂါရဝနှင့် နိဝါတတွဲဟောသည်မှာ မကင်းကောင်းသော တရားများဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ နိဝါတရှိသူ၌သာ ဂါရဝဖြစ်နိုင်သည်။ မာနထောင်လွှားနေသူကား **“ငါသာ ငါ့ပြင် ဘာမထင်”**ဖြစ်နေရာ ဘယ်မှာ သူတစ်ပါးကို ဂါရဝပြုနိုင်ပါအံ့နည်း။ အမျိုး၊ ဥစ္စာ၊ အနွယ်အားဖြင့် ခက်ထန်သူမှာ မိမိဆွေမျိုးသားချင်းများကိုပင် မထီမဲ့မြင်ပြုတတ်ရာ ထိုအမှုမှာ ပျက်စီးခြင်းအကြောင်းဖြစ်သည်ဟု သုတ္တနိပါတ် ပရာဘဝသုတ် (၂၉၆)၌ ဟောတော်မူ၏။

“နိဝါတဝုတ္တိ အတ္တဒ္ဓေါ၊ တာဒိသော လဘတေ ယသံ = နိမ့်ချသောအဖြစ်မျိုးရှိလျက် ခက်ထန်ခြင်းမရှိ သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှာ အခြေအရံအကျော်အစောကို ရနိုင်သည်”ဟု သိင်္ဂီလသုတ်(၁၅၆)၌ ဟောတော်မူသည်။ ၎င်းအပြင် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်ရာဟုလာ၏ နိဝါတဂုဏ်တို့မှာ အလွန်အတုယူဖွယ် ကောင်းလှပေ သည်။

သန္တုဋ္ဌိ ။ ။ သ = မိမိဥစ္စာဖြင့်၊ (ဝါ)ရှိနေသော ဥစ္စာဖြင့်။ တုဋ္ဌိ = ကျေနပ်ခြင်းကို **သန္တုဋ္ဌိ**ဟုဆိုရသည်။ ဤသန္တုဋ္ဌိမရှိသူ၌ မကောင်းသော အစားအဝတ်စသည် သုံးရလျှင် စိတ်မချမ်းသာဖြစ်ရ၏။ ကောင်းနိုးရာရာ ဝယ်ယူသုံးစွဲခြင်းဖြင့် ပစ္စည်းဖြုန်းသူ ဖြစ်တတ်၏။ စီးပွားရေးရှာဖွေသူ၌ သန္တုဋ္ဌိမရှိလျှင် ဥစ္စာ မစုဆောင်းနိုင်၊ ထို့ကြောင့် သန္တုဋ္ဌိသည် လောကရေး၌ အလွန်လိုအပ်၏။ ဓမ္မသက်သက်အားထုတ်သူများ၌ကား သာ၍ပင် လိုအပ်လှသည်။ မှန်၏။ သန္တုဋ္ဌိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မှာ လောဘကြီးမှု၊ အလိုကြီးမှုဖြစ်ရာ တရားရရေး၌ ကြီးမားသော အနှောင့်အယှက် အတားအဆီးများဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ဘုရားရှင်က မဟိစ္ဆ(အလိုကြီးမှု)ကို ရှုတ်ချခဲ့သည်နှင့် အမျှ သန္တုဋ္ဌိကိုလည်း လွန်စွာ မြောက်စားတော်မူခဲ့သည်။

အမြတ်ဆုံးဥစ္စာ ။ ။ “သန္တုဋ္ဌိ ပရမံ ဓနံ = အမြတ်ဆုံးဥစ္စာကား ရောင့်ရဲခြင်းတည်း-ဟု ဓမ္မပဒ(၄၃)၌ ဟော တော်မူ၏။

ကတညုတာ ။ ။ သူပြုခဲ့ဖူးသောကျေးဇူးကို သိခြင်းသည် ကတညုတာမည်၏။ ကျေးဇူးမှာ ဥစ္စာပေးခြင်း၊ အတတ်သင်ပေးခြင်း၊ ဆုံးမခြင်း၊ ဘေးရန်ကာကွယ်ပေးခြင်းစသည်ဖြင့် မိမိအပေါ် ပြုအပ်သော သူတစ်ပါး၏ ကောင်းမှုပင်။ ထိုကျေးဇူးကို နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ၊ အောက်မေ့သည်၏ အစွမ်းဖြင့် သိခြင်းကို **ကတညုတာ**ဆို၏။

သိခြင်းဆိုသောကြောင့် သိရုံသိသူကို ကတညုဆိုသည်ဟု မမှတ်အပ်၊ သိ၍ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ပြုသူကိုသာ ကတညု (ကျေးဇူးသိသူ)ဆိုသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

ရခဲသူနှစ်ယောက် ။ ။ (၁) ပုဗ္ဗကာရီ = ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုတတ်သူ။
(၂) ကတညုတကတဝေဒီ = သူပြုဖူးသည့် ကျေးဇူးကို သိတတ်, ဖော်ထုတ်
တတ်သူ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးမှာ ရခဲသော ပုဂ္ဂိုလ်များ
ဖြစ်ကြောင်း ဒုကင်္ဂုတ္တရ၊ တတိယပဏ္ဏာသ၊ ပဌမသုတ် (၈၆)၌ ဟောတော်မူ၏။

ကာလေန ဓမ္မဿဝန ။ ။ စိတ်ပျံ့လွင့်လျက်ရှိသောအခါ၊ ကာမဝိတက်စသော ဝိတက်တစ်ပါးပါး လွှမ်းမိုး
ခံနေရသောအခါများမှာ တရားနာရန်သင့်လျော်သော ကာလဖြစ်ကြောင်း
အဋ္ဌကထာဆို၏။ ရက်သတ်မှတ်ချက်မှာ လိုရင်းမဟုတ်၊ တရားနာရန် မသင့်လျော်သော ရက်အခါဟူ၍ မရှိ၊
တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်အခန့်သင့်ရှိ၍ မိမိက အခွင့်သာသောအခါသည် တရားနာရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်သောအခါ
ပင်ဖြစ်သည်။

တရားနာကျိုး ။ ။ ပဉ္စကင်္ဂုတ္တရ ပဉ္စမပဏ္ဏာသက ကိမိလဝဂ် ဓမ္မဿဝနသုတ် (၂၁၆)၌ တရားနာခြင်းအကျိုး
ငါးပါးလာ၏။ ထိုအကျိုးငါးပါးကား -
၁။ မကြားဖူးသည်ကို ကြားနာရခြင်း။
၂။ ကြားဖူးပြီးသည်ကို စင်ကြယ်စေခြင်း။
၃။ ယုံမှားကို လွန်မြောက်ရခြင်း။
၄။ အယူကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုတတ်ခြင်း။
၅။ စိတ်ကြည်လင်ခြင်းတို့တည်း။

ဆောင် ။ ။ မကြားဖူး ကြား၊ ကြားဖူးစင်တုံ၊ ယုံမှားဖျောက်တတ်၊ ယူဖြောင့်မတ်လျက်၊ စိတ်ဓာတ်
ကြည်လင်၊ ကျိုးငါးအင် လိုလျှင် တရားနာ။

၂၁။ ခန္တီ စ သောဝစဿတာ၊ သမဏာနဉ္စ ဒဿနံ။
ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ၊ ဧတံ မင်္ဂလာမုတ္တမံ။

၂၁။ နတ်သား - သည်းခံခြင်း၊ ဆိုဆုံးမလွယ်ခြင်း၊ ရဟန်းတော်တို့ကို ဖူးမြင်ခြင်း၊ တရားဆွေးနွေးခြင်း
ဤလေးပါးမှာ မင်္ဂလာပင်တည်း။

ခန္တီ စ - ဝတ်စားနေထိုင် - ရန်ခပ်သိမ်းကို - စိတ်ကို ချုပ်ထိန်း - သည်းခံလေ။
သောဝစဿတာ - ကျိုးကြောင်းပြညွှန် - ဆုံးမစကားကို - ပြောကြားလာက - နာလွယ်စေ။
သမဏာနဉ္စ ဒဿနံ - သူမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှကို - မကြာခဏ - တွေ့ဆုံလေ။
ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ - သဘာဝတွေး - မှန်ကန်ရေး - ဆွေးနွေး မပြတ်ပေ။
ဧတံ မင်္ဂလာမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာ့မင်္ဂလာတွေ။

မင်္ဂလာသုတ်

ခန္တီ ။ ။ သူတကာဆဲရေးရှိက်ပုတ်မှုစသည် ပြုလာသော် တုံ့ပြန်မှုကင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ ကျေနပ်စွာ လက်ခံခြင်းကို သည်းခံသည်ဟုဆိုသည်။ ခန္တီအရ အဓိဝါသနခန္တီကို ရယူမည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။ အချမ်း၊ အပူ၊ မှက်၊ ခြင်စသည်ကို သည်းခံခြင်းသည်လည်း အဓိဝါသနခန္တီပင်။ ထိုအရာများကြောင့် စိတ်ဆိုးခြင်း၊ စိတ်မချမ်းသာခြင်းစသည်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထိုအချက်များ ကြိုရသောအခါလည်း သည်းခံရမည် သာတည်း။

ခန္တီသည် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၏ အခြေခံအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ ကုသိုလ်မှန်သမျှ ခန္တီရှိသူ၌သာ ဖြစ်ရ၍ ကုသိုလ်တိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသော တရားပေတည်း။ အဒေါသ (မေတ္တာ)ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ် တရားစု၏ အမည်ဖြစ်ရာ အားလုံးခန္တီတရား လက်ကိုင်ထားနိုင်လျှင် အချင်းချင်းရန်ဖြစ်ခြင်း ကွဲပြားခြင်းမရှိဘဲ သင့်တင့်ညီညွတ်စွာ လောကကြီးသာယာလျက်သာ ရှိရပေမည်။ သာယာသောခေတ်တိုင်းမှာ ခန္တီတရားထွန်း ကားလျက်ရှိမြဲတည်း။

✓ သီလသမာဓိပညာဏံ၊ ခန္တီပဓာနကာရဏံ။
သဗ္ဗေပိ ကုသလာဓမ္မာ၊ ခန္ဓာယတ္တာဝ ဝတ္တရေ။

အကျိုး + အပြစ် ။ ။ သည်းမခံသူ၌ အပြစ်ငါးပါး၊ သည်းခံသူ၌ အကျိုးငါးပါး ပဉ္စဂုံတ္တရ ပဉ္စမပဏ္ဏာသက အက္ခောသဝဂ်(၂၂၂)၌ ဟောတော်မူ၏။

- သည်းမခံနိုင်သူအပြစ်ကား ။ ။
- ၁။ လူများမချစ် (အမုန်းခံရ)ခြင်း။
 - ၂။ ရန်များခြင်း။
 - ၃။ အပြစ်များခြင်း။
 - ၄။ တွေ့တွေ့ဝေဝေသေရခြင်း။
 - ၅။ သေသော်အပါယ်ရောက်ရခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

- သည်းခံသူ၌ အကျိုးငါးပါး ။ ။
- ၁။ လူအများချစ်ခင်ခြင်း။
 - ၂။ ရန်မများခြင်း။
 - ၃။ အပြစ် မများခြင်း။
 - ၄။ မတွေ့မဝေ သေရခြင်း။
 - ၅။ သေသော် နတ်ပြည်ရောက်ရခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဒေါသ၏အပြစ် သည်းခံခြင်း၏ အကျိုးကိုမြင်၍ သည်းခံသောသူ၏ သည်းခံခြင်းသာ တည်မြဲ၏။

ဆောင်။ ။ သည်းမခံသူ၊ ဖြစ်ပါမူကား၊ လူမချစ်ခင်၊ ရန်လျှင်တိုးပွား၊ အပြစ်များခဲ့၊ သေကားတွေဝေ၊ သေလျှင် အပါယ်၊ လားစဖွယ်တည်း၊ ငါးသွယ်အပြန် ရမြဲမှန်သည်၊ သည်းခံသူဖို့တည်း။

မင်္ဂလာသုတ်

သောဝစဿတာ ။ ။ သုဝစ = လွယ်ကူသောစကားရှိသူ။ ပြောဆိုဆုံးမသည်ကို လွယ်ကူစွာလိုက်နာသူတည်း။
ဒုဗ္ဗစ = အပြောအဆိုခက်သူ။

သောဝစဿ = ပြောဆိုဆုံးမလွယ်သူ၏အမှု။ (သုဝစဿ + ကမ္မံ)

သောဝစဿတာ = ဆိုဆုံးမလွယ်သူ၏ အမှုဖြစ်ကြောင်း။ (ဆိုဆုံးမလွယ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဆိုသည်မှာ ပြောဆိုဆုံးမလွယ်ကူမှုကိုဖြစ်စေတတ်သော စေတနာစု ကုသိုလ်တရားပင်တည်း။)

ဤသောဝစဿတာမှာ နိဝါတနှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိ၏။ နိဝါတမရှိလျှင် သောဝစဿတာ မဖြစ်နိုင်။ မနှိမ့်ချတတ်သူသည် သူတစ်ပါးအဆုံးအမခံယူဖို့ မဖြစ်နိုင်။ ထိုကြောင့် နိဝါတအရာ၌ပြသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်ရာဟုလာတို့၏ အကြောင်းကို ဤ၌လည်း ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မပဒ(၂၄)၌ “အပြစ်ပြဆိုဆုံးမလာသူကို ရွှေအိုကြီးဖော်ထုတ် ညွှန်ပြသကဲ့သို့ မြင်ရမည်။ နှိမ်ပြောလေ့ ရှိသူ ပညာရှိမျိုးကို ဆည်းကပ်ရမည်။ ထိုပညာရှိမျိုးကို ဆည်းကပ်သူမှာ ယုတ်ညံ့သူ မဖြစ်နိုင်၊ မြင့်မြတ်သူသာ ဖြစ်ရသည်”ဟု ဟောတော်မူ၏။

ဆောင် ။ ။ အပြစ်ဖော်ပြ၊ လွန်နှိမ့်ချ၍၊ ဆုံးမသွန်သင်၊ ဆရာရှင်ကို၊ မြေတွင်မြှုပ်ထား၊ ရွှေအိုးများကို၊ ညွှန်ကြားပြသူ၊ ပမာတူသို့၊ နာယူဆည်းကပ်၊ ပြုတတ်သူအား၊ ကောင်းကျိုးပွား၏။

သမဏဒဿန ။ ။ သမဏ = ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သူ။ ကိလေသာလုံးဝငြိမ်းပြီးသော ရဟန္တာများနှင့် ကိလေသာငြိမ်းအောင် ကြိုးစားနေကြသော ရဟန်းတော်များအားလုံးကိုပင် သမဏ-ဟု ဆိုရသည်။ ကောင်းစွာကျင့်ကြံ အားထုတ်နေသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတော်များမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ပြုနေသူများဖြစ်၍ သမဏပင်။ သဒ္ဓါတရားကောင်းသူမှာ အကျင့်ကောင်း၍ သိက္ခာဏုန္ဒြေရှိသော ရဟန်းတော် တို့ကို ဖူးမြင်ရလျှင် စိတ်ကြည်လင် ကုသိုလ်တိုး၍ မင်္ဂလာဖြစ်ရသည်။ ဤ၌ ဒဿနဟူသည် အောက်ထစ်အားဖြင့် ဟောရာဒေသနာဖြစ်ရာ ဖူးမြင်ခြင်းသာမက၊ ဆည်းကပ်ခြင်း၊ လုပ်ကျွေးခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ ကြားရခြင်းများပါ **ဒဿန**ဖြင့် သိမ်းယူရန် အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။

မျက်စိကောင်းခြင်း ။ ။ ရဟန်းတော်များအား လှူခွင့်၊ ရှိခိုးခွင့်မသာလျှင် ချစ်မြတ်နိုးသောမျက်လုံးများဖြင့် ကြည့်ရုံမျှပင် ဘဝများစွာမျက်လုံး၌ အပြစ်အနာအဆာကင်း သန့်ရှင်းလျက် ကြည်လင်တောက်ပ အချိုးကျ၍ လှပတင့်တယ်ခြင်းအကျိုးရကြောင်း အဋ္ဌကထာဆို၏။

ဉာဏ်အမြင်မှန် ။ ။ ရဟန်းကို ဖူးမြင်ရခြင်း၌ မျက်စိအမြင်၊ ဉာဏ်အမြင်နှစ်မျိုးရှိရာ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ရဟန်းကို မြင်သူသာ အမှန်မြင်ရ၏။ မျက်စိအမြင်သက်သက်မှာ မကောင်းမှုကို အကောင်းထင်တတ်၏။

ဓမ္မသာကစ္ဆာ ။ ။ တရားဆွေးနွေးခြင်းမှာ အကျိုးများလှ၏။ တရားနာခြင်းအကျိုး၌ပြအပ်သော အကျိုးများကို တရားဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ရနိုင်သည်။

မင်္ဂလာတော်

ကာလ ။ ။ တရားဆွေးနွေးသင့်သောအခါကို ညီဦးနှင့် နံနက်စောစောဟု အဋ္ဌကထာပြုပြီးနောက် စိတ်ဆုတ်နစ်သောအခါ ပျံ့လွင့်သောအခါ ယုံမှားသံသယဖြစ်သောအခါ ထိုစိတ်များပယ်ဖျောက်ဖို့ရာ ဘယ်အခါမဆို တရားဆွေးနွေးခြင်းသည် ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာဖြစ်ကြောင်းဆို၏။ ထို့ကြောင့် မိမိက အလုပ်အားလပ်သောအခါ တရားဆွေးနွေးဖက်လည်း အခန့်သင့်ရှိနေသောအခါများမှာ တရားဆွေးနွေးဖို့ရာ သင့်လျော်သောအခါပေတည်း။

၂၂။ တပေါ စ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ၊ အရိယသစ္စာန ဒဿနံ။
နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာ စ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

၂၂။ နတ်သား - တပေါ အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ အရိယသစ္စာတို့ကို သိမြင်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း ဤလေးပါးကား ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတည်း။

- တပေါ စ - လောကီအာရုံ - ဇိမ်ယစ်မှုးလို့ - ပျော်မကြူးနဲ့ - ခြိုးခြံလေ။
- ဗြဟ္မစရိယဉ္စ - မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ် - လက်ကိုင်သုံးလို့ - သူမြတ်ကျင့်ထုံး - ယွင်းမသွေ။
- အရိယသစ္စာန ဒဿနံ - လေးပါးသစ္စာ - ဉာဏ်မြင်ကြည့်လို့ - အမှန်သိအောင် - ကြိုးစားလေ။
- နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာ စ - ဒုက္ခလွတ်ကင်း - နိဗ္ဗာန်ချဉ်း - အလင်းပေါက်နိုင်စေ။
- ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာ့မင်္ဂလာတွေ။

တပ(အကျင့်) ။ ။ အကျင့်အမျိုးမျိုးကိုပင် တပ-ဟု ဆိုနိုင်၏။ ဤ၌ ဒုက္ခရစရိယာအကျင့်ကို ထား၍ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ်သော အကျင့်အားလုံးကို တပ-အဖြစ် ယူရမည်ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

ဗြဟ္မစရိယအကျင့် ။ ။ ဗြဟ္မ = မြတ်သော။ စရိယ = အကျင့်။ မြတ်သောအကျင့်။ ဗြဟ္မစရိယဆိုသည်မှာလည်း အရာလိုက်၍ အကျင့်အမျိုးမျိုးပင်။ ဤ၌ အဋ္ဌကထာက မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ရဟန်းတရား၊ သာသနာ၊ မင်္ဂတို့၏ အမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်၏။ ထိုတွင် အရိယသစ္စဒဿနဖြင့် မင်္ဂကို ယူပြီးဖြစ်ရာ အကြွင်းသုံးပါးကို ဗြဟ္မစရိယ-အရ ယူရန်မှာ၏။

(တစ်နည်း) တပ-ဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိကို ယူ၊ ဗြဟ္မစရိယ-ဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစသော ဝိသုဒ္ဓိငါးပါးကို ယူ။
(တစ်နည်း) တပ-ဖြင့် သီလအကျင့်ယူ၍ ဗြဟ္မစရိယ-ဖြင့် သမထ၊ ဝိပဿနာကိုယူ။
တပ, ဗြဟ္မစရိယနှစ်ခုမှာ အရိယသစ္စဒဿန-အတွက်ဖြစ်ရာ အရိယသစ္စာမြင်ရေး၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော သီလ, သမာဓိ, ပညာမှတစ်ပါး တခြား မရှိတော့ပြီ။

အရိယသစ္စဒဿနံ ။ ။ သစ္စာကို သိရာ၌ အနုဗောဓသိ၊ ပဋိဝေဒသိ-ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ဆရာများထံမှဖြစ်စေ ကျမ်းဂန်မှ ဖြစ်စေ တဆင့်ကြားသိရခြင်း၊ တဆင့်ကြားကို အမှီပြုကာ ကြံတွေးစဉ်းစားခြင်းဖြင့် သိခြင်း၊ ကြံတွေးမိသောအချက်ကို မိမိဉာဏ်ဖြင့် နှစ်သက်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများကို အနုဗောဓသိဟုဆို၏။ အနု = ထပ်လဲလဲ။ ဗောဓ = သိခြင်း။ သိမှုမပြီးသေး၍ ထပ်ကာ ထပ်ကာ သိနေခြင်း-ဟု ဆိုလိုသည်။

မင်္ဂလာသုတ်

ထိုသို့ သိမှုမပြီးသေး၍ ထပ်တလဲလဲသိရခြင်းမဟုတ်ဘဲ တစ်ကြိမ်ထဲနှင့်ထွင်းဖောက်သိခြင်းကို ပလိဗောဓသိဟုဆိုသည်။ မဂ်ဉာဏ်၏ သိခြင်းတည်း။

ဤ၌ ဒဿန-ဟူသည် အနုဗောဓအသိ မဟုတ်၊ ပဋိဝေဓအသိဖြစ်သော မဂ်၏ ဖောက်ထွင်းမြင်ခြင်းကိုယူ၊ သစ္စာလေးပါးမြင်ရခြင်းထက် ထူးခြားသောကောင်းမှုဟု မရှိနိုင်တော့ရာ လွန်စွာအကျိုးကြီးမြတ်လှသော သစ္စာသိရခြင်းမှာ အကောင်းဆုံးမင်္ဂလာဖြစ်ရတော့သည်။

နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာ ။ ။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဆိုသော်လည်း အရိယသစ္စဒဿန၌ နိရောဓသစ္စာခေါ် အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်မှာ ပါဝင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ဤနိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာ၌ နိဗ္ဗာနအရ ထိုအသင်္ခတ နိဗ္ဗာန်ကို မယူရတော့ပဲ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ယူရန် အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။

**၂၃။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ၊ စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၂၃။ နတ်သား - လောကဓံတရားတို့နှင့်တွေ့ကြုံရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်မတုန်လှုပ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု မရှိခြင်း၊ ရာဂစသော မြူမရှိခြင်း၊ ဘေးရန် ကင်းခြင်း ဤလေးပါးမှာ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာပင်။

- ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ** ဆင်းရဲချမ်းသာ - သဘာဝ - တွေ့ကြုံနေကျ - လူတိုင်းပေ။
- စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ -** ကောင်းဆိုးနှစ်တန် - အစုံတွဲလို့ - တလှည့်စီလှည့် - အမြဲနေ။
လောကဓံကြုံ - မဖြိုတမ်းပေါ့ - မတုန်စမ်းနဲ့ - စိတ်ခိုင်စေ။
- အသောကံ** - သောကကိုထိန်း -
- ဝိရဇံ** - ရမက်သိမ်း -
- ခေမံ** - အေးငြိမ်း ချမ်းသာနေ။
- ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ** - အဲဒါမှ - ဗုဒ္ဓဝါဒ - ကမ္ဘာ့မင်္ဂလာတွေ။

- လောကဓံတရား ။ ။** ၁။ လာဘ = လာဘ်ရခြင်း။
- ၂။ အလာဘ = လာဘ်မရခြင်း။
- ၃။ ယဿ = အခြွေအရံပေါများခြင်း။
- ၄။ အယဿ = အခြွေအရံမရှိခြင်း။
- ၅။ နိန္ဒာ = ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း။
- ၆။ ပသံသာ = ချီးမွမ်းခံရခြင်း။
- ၇။ သုခ = ချမ်းသာခြင်း။
- ၈။ ဒုက္ခ = ဆင်းရဲခြင်းတို့ကား လောကဓံများတည်း။

ဤတရားရှစ်ပါးမှာ တစ်လှည့်စီ လှည့်ဖြစ်လေ့ရှိ၏။ လောက၌ နေရသူမှန်လျှင် အမှန်ပင် ကြုံတွေ့ရမည့် သဘောများဖြစ်၍ လောကဓံဆို၏။ ဘုရားသော်မှ မလွတ်ကင်း။

မင်္ဂလာသုတ်

“လောကဿ + ဓမ္မာ လောကဓမ္မာ” လောက၏ တရား၊ လောကရှိနေသမျှ ဆုတ်ဖယ်ရှောင်သွားခြင်းမရှိ ဖြစ်နေရမည့်တရားများ။

ရဟန္တာ၏ စိတ် ။ ။ ဤ၌ လောကခံကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းကို ရဟန္တာ၏ စိတ်သာ၊ တခြားသူ၏ စိတ်မဟုတ်ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ အကောင်းဆုံး၊ အပြည့်စုံဆုံး မတုန်လှုပ်မှုကို ယူလို၍ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ နည်းအရ ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရဟန္တာမှတစ်ပါး အခြားအရိယာပုထုဇဉ်များ၌လည်း ဒုတိယထိုက်သင့်သလောက် ရနိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။

အသောက် (သောကမရှိ) ။ ။ သောက-ဟူသည် မိဘဆွေမျိုးပျက်စီးခြင်း၊ ဥစ္စာပျက်စီးခြင်းနှင့်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ တစ်မျိုးမျိုးနှင့်ဖြစ်စေ ကြုံတွေ့ရသောသူ၏ စိတ်ပူဆွေးခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်းတည်း။

ဝိရဇ ။ ။ ဤ၌ ရဇ(မြူ)ဟူသည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ပင်။ ပကတိမြူသည်ကိုယ်ပေါ်ကျလျှင် ညစ်ပေစေ သကဲ့သို့ ထိုတရားများလည်း သတ္တဝါတို့ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သောကြောင့် “ရဇော ဝိယာတိ ရဇော” အရ မြူနှင့်တူသောကြောင့် ရဇအမည်ရကြသည်။ ရာဂစသည်မှာ ညစ်ပေးစေတတ်ရာ ထိုတရားများကင်း၍ သန့်ရှင်းသော စိတ်မှာ မင်္ဂလာဖြစ်ရသည်။

ခေမ ။ ။ ခေမကား ဘေးရန်မရှိခြင်း၊ အေးချမ်းခြင်းတည်း။ ဤမင်္ဂလာသည် ရဟန္တာနှင့်သာ ဆိုင်သော်လည်း သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ၌လည်း ထိုက်သလောက် ရနိုင်သည်သာ၊ ဘာဝနာအလုပ်ဖြင့် အကုသိုလ်တို့ကို နှင်ထုတ်လျက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်မှာ ထိုအခိုက်တွင် ထိုတရားများ ကင်းရှင်းလျက်ရှိရာ မင်္ဂလာပင်ဖြစ်သည်။

**၂၄။ ဧတာဒိသာနိ ကတွာန၊ သဗ္ဗတ္ထ မပရာဇိတာ။
သဗ္ဗတ္ထ သောတ္တိ ဂစ္ဆန္တိ တံ တေသံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။**

၂၄။ နတ်သား ဤဆိုခဲ့ပြီး မင်္ဂလာတို့ကိုပြုကြလျှင် ရန်မှန်သမျှ အောင်နိုင်ကြ၍ ဘယ်အရပ်မှာ မဆို ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ရ၏။ ၃၈-ဖြာမင်္ဂလာသည် ထိုမင်္ဂလာမူပြုကြသူတို့၏ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာပေတည်း။

နိဂုံးချုပ်ချီးကျူးချက် ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီး ၃၈-ဖြာမင်္ဂလာတို့ကို နိဂုံးချုပ်အနေအားဖြင့် အကျိုးပြု ချီးကျူးတော်မူလို၍ “ဧတာဒိသာနိ ကတွာန” စသည် မိန့်တော်မူသည်။

နိဂုံး ။ ။ ဤမင်္ဂလာသုတ်ကို ထိုနတ်သားအား မြတ်စွာဘုရားဟောကြားပြီး နောက်တစ်နေ့ အရှင်အာနန္ဒာအား သင်ပေး၍ ရဟန်းများကို ပို့ချပေးရန် မိန့်တော်မူ၏။ အမိန့်တော်အတိုင်း မိမိသင်ယူထားသော မင်္ဂလာ သုတ်ဒေသနာမှာ ယနေ့တိုင် ကမ္ဘာတစ်ဝှန်းလုံး၌ အထင်အရှားတည်ရှိနေရပေသည်။ ထို ၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာတရား သည် တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ တိုးတက်ထွန်းကားပါစေသတည်း။

=====

မင်္ဂလာသုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၂။ ရတနသုတ်ပါဠိ မြန်မာပြန်

၂၅။ ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ တထာဂတဿ ဒသ ပါရမိယော၊
 ဒသ ဥပပါရမိယော၊ ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ
 သမတ္တိံသ ပါရမိယော ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ
 လောကတ္ထစရိယံ၊ ဉာတတ္ထစရိယံ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယန္တိ
 တိဿော စရိယာယော ပစ္စိမဘဝေ ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိ
 ဇာတိံ အဘိနိက္ခမနံ ပဓာနစရိယံ
 ဗောဓိပလ္လင်္ဂေ မာရဝိဇယံ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိဝေဓံ
 ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေတိ
 သဗ္ဗေပိ မေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ
 ဝေသာလီယာ တီသု ပါကာရန္တရေသု
 တိယာမရတ္တိံ ပရိတ္တံ ကရောန္တော
 အာယသွာ အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ
 ကာရညစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ-

၂၆။ ကောဋိသတသဟဿေသု၊ စက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ။
 ယဿာ'ဏံ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ၊ ယဉ္စ ဝေသာလီယံ ပုရေ။

၂၇။ ရောဂါမနုဿဒုဗ္ဗိက္ခ-သမ္ဘူတံ တိဝိဓံ ဘယံ။
 ခိပ္ပ'မန္တရဓာပေသိ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇။ အိုသူတော်ကောင်းတို့ ဒီပင်္ကရာဘုရားမြတ်ထံ ဘုရားဆုပန်သည်မှ စ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီ ဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီ ဆယ်ပါးဟူသော အမျှအညီ ပါရမီ သုံးဆယ်၊ စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး၊ သတ္တဝါများအတွက် ကျင့်မှု၊ အဆွေမျိုးများအတွက် ကျင့်မှု၊ ဘုရားဖြစ်ရေးအတွက်ကျင့်မှုဟူသော အကျင့်သုံးပါး၊ ဘုရားဖြစ်မည့် နောက်ဆုံးဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ ဖွားမြင်ခြင်း၊ တောထွက်ခြင်း၊ ဒုက္ကရစရိယာကျင့်ခြင်း၊ ဗောဓိပင်ခြေ ပလ္လင်ဗွေ၌ မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင်ခြင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်း၊ ဓမ္မစက္ကတရားဟောခြင်း၊ ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားဟူသော ဤဗုဒ္ဓဂုဏ်အလုံးစုံတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် ဝေသာလီပြည် တံတိုင်းသုံးထပ်အကြားတို့၌ ညဉ့်သုံးယာမ်ပတ်လုံး ပရိတ်အရံအတားကို ပြုတော်မူသော အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကဲ့သို့ ကရုဏာစိတ်ကို ဖြစ်စေကြကုန်၍ အကြင်ရတနသုတ်ပရိတ်တော်၏ အရှိန်အဝါ အာဏာကို စကြာဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းရှိ နတ်ဗြဟ္မာများ ခံယူကြကုန်၏။ အကြင်ရတနသုတ်ပရိတ်တော်သည် ဝေသာလီပြည်၌ ရောဂါထူးခြား ဘီလူးများနှင့် အစာရှားပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးသုံးမျိုးကိုလည်း လျင်မြန်စွာ ကွယ်ပျောက်စေခဲ့ဖူးပြီ။ ထိုရတနသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့။

ရတနသုတ်

ရတနသုတ်အမွမ်း ။ ။ ဤပဏိဓာနတောစသည်ကား ဘုရားဟော မဟုတ်သေး၊ ရတနသုတ်ကို သင်သူ၊ ရွတ်သူ နာယူသူအများ သင်ချင် ရွတ်ချင် နာယူချင်အောင် (ရှေးဆရာမြတ်တို့) ဂုဏ်တင် မွမ်းအပ်သော စကားရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

ပါရမီအနက် ။ ။ ပါရမီဟူသည် မိမိအကျိုးအတွက် ငဲ့ကွက်လိုလားခြင်းမရှိဘဲ အများကောင်းကျိုးအတွက် လည်းကောင်း၊ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်လည်းကောင်း ပြုအပ်သော ဒါနစသော ကောင်းမှုများပင်ဖြစ်သည်။ ပရမာနံ ဘာဝေါ ပါရမီ။ (တစ်နည်း) ပရမာနံ ကမ္မံ ပါရမီ။

ပါရမီသုံးဆယ် ။ ။ ထိုပါရမီတို့ကား ဒါန၊ သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီ၊ သစ္စာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ မေတ္တာ၊ ဥပေက္ခာ-တို့တည်း။ ပြင်ပဥစ္စာကို လှူခြင်းကို ဒါနပါရမီဆို၏။ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို လှူခြင်းကို ဒါနဥပပါရမီဟုဆို၏။ ဒါနပရမတ္ထပါရမီကား အသက်ကို စွန့်လှူခြင်းတည်း။ ဒါန၌ သုံးမျိုးပြားသလို အပပစ္စည်းကို စွန့်၍ သီလစောင့်ခြင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါ နှစ်နာပျက်စီးခံ၍ သီလစောင့်ခြင်း၊ အသက်အသေခံ၍ သီလစောင့်ခြင်းစသည်ဖြင့် သီလစသော အခြားပါရမီတို့၌လည်း ဥပ၊ ပရမတ္ထတို့ကို ခွဲရာ၏။ ဤပါရမီ၊ ဥပပါရမီ၊ ပရမတ္ထပါရမီခွဲရာ၌ နည်းအမျိုးမျိုးခွဲရှိခဲ့ရာ ယခုအခွဲမှာ ထိုခွဲနည်းများမှ တစ်နည်းသာ ဖြစ်၏။

- လင်္ကာ ။ ။ ✓ ဒါန၊ သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝီရိယာ၊ ခန္တီ၊ တလီ သစ္စာ၊ ဝိဋ္ဌာန်ပါလျက်၊ မေတ္တာ၊ ဥပေက္ခာ၊ မှတ်စရာ၊ ပါရမီဆယ်ပါးတည်း။
- ✓ ပြင်ပဥစ္စာ၊ ကိုယ်အင်္ဂါနှင့်၊ ဇီဝိအသက်၊ ငဲ့ကွက်မရှု၊ စွန့်မှုအညီ၊ အစဉ်မှီ၍၊ ပါရမီဥပ ထိုမှပရမတ်၊ ယှဉ်ကာ ဟပ်လျက်၊ စွဲမှတ်ပါရမီ သုံးမျိုးတည်း။

အရှင်အာနန္ဒာကား ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဖြင့် ပါရမီတို့ကို ဆင်ခြင်သည်ကား မဟုတ်၊ ဇာတကစရိယာ ပိဋကစသည်၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ပါရမီဖြည့်ပုံများ အထင်အရှားရှိခဲ့ရာ ထိုဒေသနာအရ ဆင်ခြင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

- စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး ။ ။**
- ၁။ ဓနပရိစ္စာဂ = စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို စွန့်လှူခြင်း။
- ၂။ အင်္ဂပရိစ္စာဂ = ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို စွန့်လှူခြင်း။
- ၃။ ပုတ္တပရိစ္စာဂ = သား၊ သမီးတို့ကို စွန့်လှူခြင်း။
- ၄။ ဘရိယပရိစ္စာဂ = ဇနီးမယားကို စွန့်လှူခြင်း။
- ၅။ ဇီဝိတပရိစ္စာဂ = အသက်ကို စွန့်လှူခြင်း-တို့တည်း။

ဤစွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးလည်း ကျမ်းဂန်များမှာ အဆိုကွဲလျက်ပင်ရှိ၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤစွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးမှာ ဒါနပါရမီ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်၏။

စရိယာသုံးပါး ။ ။ (၁) လောကတ္ထစရိယံ-၌ လောက-ကား သတ္တဝါကို ဟော၏။ အများသတ္တဝါတို့၏ ဘေးကင်းရေး၊ ကြီးပွားချမ်းသာရေး၊ ပညာတိုးတက်ရေးစသည်တို့ကို မိမိ၏ ပညာ၊ ဝီရိယစသည်တို့ဖြင့် ရွက်ဆောင် ပြုကျင့်ခဲ့ခြင်းများကို လောကတ္ထစရိယာဆိုသည်။

ရတနသုတ်

(၂) ဉာတတ္ထစရိယံ-၌ ဉာတိ-ကား အဆွေအမျိုးတည်း။ ထိုအဆွေအမျိုးတို့၏ ဘေးရန်ကင်းရေး၊ ကောင်းစားရေးများကို ပြုကျင့်ခြင်းတည်း။

(၃) ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ-၌ ဗုဒ္ဓ-ကား သာဝကဗုဒ္ဓ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ထက် လွန်ကဲကြီးမြတ်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအမည် တော်ရသောဘုရားတည်း။ ယင်းဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပြုကျင့်မှုတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤစရိယာသုံးပါးသည် ပါရမီတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည်။

ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ။ ။ နောက်ဆုံးဘဝ၌ မယ်တော်ဝမ်းတိုက်သို့ ပဋိသန္ဓေတည်နေ သက်ရောက်ခြင်းကို ဆင်ခြင် သည်ဆိုရာ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းမျှကိုသာ ဆင်ခြင်သည်မဟုတ်။ ပဋိသန္ဓေတည်နေ သောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသောအံ့ဖွယ်များ ထူးခြားသော အဖြစ်အပျက်များကို ဆင်ခြင်ခြင်းဖြစ်၏။

ဖွားမြင်ခြင်း ။ ။ ဖွားမြင်တော်မူခြင်းကို ဆင်ခြင်သည်ဟူရာ၌ ဖွားမြင်သော အခါဖြစ်လာသော အံ့ဖွယ်ထူး ခြားသော အဖြစ်အပျက်များကို ဆင်ခြင်ခြင်းပင်။

တောထွက်ခြင်း ။ ။ ဘုရားအလောင်းတော် တောထွက်သည်မှအစ ရဟန်းပြုသည်အထိ တောထွက်ခန်းမှာ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ နှစ်သက်ကြည်ညိုစွာ ဆင်ခြင်အောက်မေ့ဖွယ်အချက်တစ်ခု ဖြစ်တော့သည်။

ဒုက္ကရစရိယာ ။ ။ ပဓာနစရိယံ၌ ပဓာနကား ဝီရိယတည်း။ သို့သော် ဝီရိယကို မဆို၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်ခြင်းကိုသာ သာမန်ဆို၏။ ဒုက္ကရစရိယာခေါ် သာမန်လူတို့ကျင့်နိုင်ခဲ့သော အပန်းခံကျင့်သော ဘုရားမဖြစ်မီ ခြောက်နှစ်အတွင်း ဘုရားအလောင်းတော်၏ အကျင့်များပင်။

ဗောဓိပလ္လင်၌ မာရ်အောင်ခြင်း ။ ။ ပါရမီအစွမ်းဖြင့် နေမဝင်မီမာရ်စစ်သည်တော်တို့ကို အောင်မြင်ပြီးနောက် ညဉ့်ဦးယံ၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ရ၍ သန်းခေါင်ယံ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ မိုးသောက်ယာမံ၌ အာသဝက္ခယဉာဏ်ရရှိကာ ကိလေသာ၊ အဘိသင်္ခါရတို့ကို လုံးဝကုန်စေ၏။ ကိလေသာ သင်္ခါရတို့ရှိလျှင် ဖြစ်မြဲဖြစ်သော ခန္ဓာ၊ မစ္စတို့မှာ ကိလေသာသင်္ခါရတို့ ကုန်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ငြိမ်းမှုပြီးခဲ့ပြီး ဖြစ်ရာ မာရ်ငါးပါးလုံးကို ဗောဓိပလ္လင်၌ပင် တစ်ခါတည်းအောင်မြင်ခဲ့လေသည်။
ဤမာရ်ငါးပါးအောင်မြင်ပုံကိုလည်း အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကြည်ညိုဆင်ခြင်အောက်မေ့ဖွယ် တစ်ရပ်ပင်။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရခြင်း ။ ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရခြင်းကို အရှင်အာနန္ဒာ တိုက်ရိုက်သိနိုင်သည်ကား မဟုတ်။ အနုမာနအားဖြင့် မှန်ဆကြည်ညိုခြင်းပင်။

ရတနသုတ်

အရှင်အာနန္ဒာလို့ ။ ။ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ပရိတ်မရွတ်မီဘုရားဂုဏ်ကို အတော်စုံအောင်ဆင်ခြင်သည် ဆိုရာ တခြားပရိတ်ရွတ်သူများလည်း ဤအချက်ကို လေးနက်စွာ မှတ်သား လိုက်နာ သင့်၏။ ပရိတ်ရွတ်ရာ၌သာမက မည့်သည့်ကောင်းမှုပြုရာ၌ မဆို ရှေးဦးစွာ ဘုရားရှင်ကို အောက်မေ့ခြင်းမှာ အစဉ်ပြုထိုက်သော တာဝန်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကဲ့သို့ ကရုဏာစိတ်ထားရမည်ဆိုရာ၌ ကရုဏာစိတ်ထားမှာ ပရိတ်ရွတ်သူ၏ ပြည့်စုံရမည့်အင်္ဂါတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ပရိတ်ရွတ်သူ၌ အင်္ဂါသုံးပါး ပြည့်စုံရမည်။ ထိုအင်္ဂါသုံးပါးကား -

- ၁။ အနက်သဒ္ဒါကို ကောင်းစွာ သင်ယူထားခြင်း။
- ၂။ ပုဒ်ဖျဉ်းတို့ကို မယုတ်စေရ၊ ပြည့်စုံအောင်လေ့လာကျက်မှတ်ထားခြင်း။
- ၃။ လာဘ်လာဘကို မငဲ့၊ မေတ္တာရှေ့ထား၍ ရွတ်ဆိုခြင်းတို့တည်း။

ပရိတ်ရွတ်သူ၌ အင်္ဂါသုံးပါးပြည့်စုံရသကဲ့သို့ နာသူ၌လည်း အင်္ဂါသုံးပါးပြည့်စုံမှ ပရိတ်အကျိုး ခံစားရသည်။ ထိုအင်္ဂါသုံးပါးကား -

- ၁။ ပဉ္စာနန္တရိယကံ မရှိခြင်း။
- ၂။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဟုတ်ခြင်း။
- ၃။ ပရိတ်တန်ခိုးကို ယုံကြည်ခြင်းတို့တည်း။ (မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ ၁၅၅။)

- လင်္ကာ ။ ။ ✓ သဒ္ဒါအနက်၊ မှန်လျက်ရှိစေ၊ ကျေအောင်လေ့လာ၊ မေတ္တာရှေ့ထား၊ ရွတ်သူအား၊ ကျိုးများ ပရိတ်မြတ်။
- ✓ ပဉ္စာနန္တရိ၊ နိယတဒိဋ္ဌိ၊ ပရိတ်မယုံ၊ နာသူကြုံ၊ ကျိုးဂုဏ် မရတတ်။

ရတနသုတ်နိဒါန်း ။ ။ စကြာဝဠာကုဋေတစ်သိန်းက နတ်ဗြဟ္မာများ ရတနသုတ်၏ အာဏာအရှိန်အဝါကို ခံယူကြသည်ဆိုသဖြင့် ရတနသုတ်၏ အာနုဘော်သာ စကြာဝဠာကုဋေတစ်သိန်း နှံ့သည်ဟု မမှတ်ရ၊ အခြားပရိတ်တော်များ၏ အရှိန်အဝါနှံ့ရောက်ခြင်းမှာ ဘုရားရှင်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤရတနသုတ်သည် ဝေသာလီပြည်၌ ဘေးကြီးသုံးပါးကို ပျောက်စေခဲ့ဖူးသည်ဟူသော စကားဖြင့် ရတနသုတ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းနိဒါန်းကို ညွှန်ပြ၏။ ဝေသာလီပြည်၌ မိုးခေါင်၍ ကောက်ပဲသီးနှံများ ပျက်စီးမှုကြောင့်အစာရှားပါး ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြုံရသောအခါ ဆင်းရဲသားများစွာ သေကျေပျက်စီးရ၏။ လူသေကောင်တွေ မြို့ပြင်ပစ်ထားကြရာ ထိုလူသေနှံ့များကြောင့် မြို့တွင်းသို့ ဘီလူးများဝင်ရောက်ခဲ့၍ လူများ ပိုမိုသေဆုံးကြရန်ပြန်၏။

မကောင်းသော အနံ့ဆိုးများကြောင့် ပလိပ်ရောဂါစသည်တို့ကဲ့သို့ ကူးစက်ပြန့်ပွားတတ် သော အဟိဝါတ ရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်လာပြန်၍ အများအပြားပျက်စီးကြရ၏။ ထိုအခါ လူအများသည် ငါတို့ပြည်မှာ မင်းခုနစ်ဆက် တိုင်အောင် ဤကဲ့သို့ ဘေးမျိုးမကြုံစဖူးခဲ့။ ဘုရင်တရားမစောင့်သောကြောင့် ဖြစ်လေသလော-ဟု ဘုရင့်ထံ လျှောက်ထားကြသော် ဘုရင်လည်း ပရိသတ်စည်းဝေးစေ၍ အပြစ်ရှာစေ၏။ ဘုရင်၌ မည်သည့်အပြစ်မျှ မတွေ့ရသောကြောင့် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံပြုရမည်ကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြသော် အချို့က တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တို့အား ပင့်ရန်အကြံပေးကြ၍ အချို့က ဘုရားရှင်ကို ပင့်ရန် အကြံပေးကြ၏။

ရတနသုတ်

ဘုရားရှင်ကို ပင့်ရန် အားလုံးသဘောတူကြပြီးလျှင် လိစ္ဆဝီမင်းနှစ်ယောက်အား နောက်ပါများနှင့်အတူ စေလွှတ်လျှောက်ထားစေခဲ့ရာ ဘုရားရှင်လည်း ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွတော်မူခဲ့၏။ ဘုရားရှင်ဆိုက်ရောက်သောအခါ သိကြားမင်းနှင့်တကွ တန်ခိုးကြီးနတ်များလည်းရောက်လာ၍ ဘီလူးများ အများအပြားထွက်ပြေးကြရ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာအား ရတနသုတ်ကိုသင်ပေး၍ ရွတ်ဆိုစေခဲ့ရာ ဝေသာလီပြည် တံတိုင်း သုံးထပ်တို့အကြားဝယ် ညဉ့်သုံးယာမ်ပတ်လုံး အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရွတ်ဆိုမှုကြောင့် ဘီလူးများ အကုန် ထွက်ပြေးကြ၏။ ဘီလူးများကုန်လျှင်ပင် လူတွေအားလုံးရောဂါပျောက်ငြိမ်းခဲ့ရာ လူတွေအားလုံးထွက်လာပြီးလျှင် မြို့နယ်လွှတ်ရုံး၌ စုဝေးလာရောက်ကြသော လူနတ်ပရိသတ်တို့အား ရတနသုတ်ပရိတ်တော်ကိုပင် ဟောကြား တော်မူပေသည်။

**၂၈။ ယာနိဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
သဗ္ဗေ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တု၊
အထောပိ သက္ကစ္စ သုဏန္တု ဘာသိတံ။**

၂၈။ ဤအရပ်၌ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သော မြေ၌ဖြစ်သော နတ်များ၊ ကောင်းကင်၌ဖြစ်သော နတ်များအားလုံးတို့သည် နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်လော့။ ထို့ပြင် ငါဘုရားတရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူကြကုန်လော့။

ရတနသုတ်အစ ။ ။ “ယာနိဓ ဘူတာနိ”စသည်ကား ဘုရားဟောရတနသုတ်၏ အစဂါထာတည်း။ ရတနာ သုံးပါးဂုဏ်တော်များဖြင့် သစ္စာပြုပုံများ ဟောကြားမည်ရှိရာ ရှေးဦးစွာနတ်များကို တရားနာရန် တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

ဘုမ္မ ။ ။ မြင်းမိုရ်တောင်လည်း မြေပင်။ ထို့ကြောင့် မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ အောက်မြေပြင် သစ်ပင်တောတောင်စသည်၌ဖြစ်သောနတ်များကို “ဘုမ္မ” (မြေ၌ဖြစ်သောနတ်များ)ဟု ဆိုအပ်၏။

အန္တလိက္ခေ ဘူတာနိ-အရကား ယာမာအစ အကနိဋ္ဌအထိ ထက်ကောင်းကင်၌ ဖြစ်သော နတ်ဗြဟ္မာ များတည်း။ အရူပ, အသညတ်တို့ကား ကောင်းကင်၌ ဖြစ်သော်လည်း တရားနာ မလာရောက်နိုင်ကြ၍ မယူရ။

**၂၉။ တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ၊
မေတ္တိ ကရောထ မာနုသိယာ ပဇာယ။
ဒိဝါ စ ရတ္ထော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလီ၊
တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခယ အပ္ပမတ္တာ။**

၂၉။ နတ်အများတို့ ---ငါဘုရား တရားနာရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်ဖြစ်၍ သင်တို့ နားစိုက်ကြကုန်လော့။ သင်တို့အားလုံး လူသားများအပေါ်မှာ မေတ္တာထား ကြလော့။ လူတို့သည် နေ့ရော ညဉ့်ပါ ပူဇော်ဖွယ်ရာကို ပို့ဆောင်ပူဇော်ကြသောကြောင့် ထိုလူများကို သင်တို့ မမေ့ကြဘဲ စောင့်ရှောက်ကြလေ။

ရတနသုတ်

တိုက်တွန်းဆုံးမချက် ။ ။ “တသ္မာ ဟိ” စသည်ကား လူတို့၏ နတ်များအပေါ်မှာ အစဉ်ပြုခဲ့သော ကျေးဇူးကို ဖော်ပြ၍ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ကာ လူသားများအပေါ် မေတ္တာထားကြရန်၊ စောင့်ရှောက်ကြ ရန် တိုက်တွန်း ဆုံးမတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

စိတ်ထားမြင့်မြတ်သူ ပညာရှင်များကား အများအကျိုးရှိမည့် လုပ်ငန်းများကိုသာ ညွှန်ကြားမြဲဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့တွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကား အထူးခြားဆုံးဖြစ်တော်မူရာ မဟာကရုဏာ ရှင်ဘုရားမြတ်၏ ညွှန်ကြားချက်များကား အများတကယ်အကျိုးရှိရေးသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ဧကန်တည်း။

ဤ၌မေတ္တာထားရန် နတ်အများအား ဟောကြားသည်မှာ နတ်ရော လူပါ နှစ်ဖက်စလုံး အကျိုးများမည့်အတွက်ဖြစ်သည်။

ဗလိ ။ ။ ဗလိ-ဟူသည် ပူဇော်ဖွယ် ပေးကမ်းဖွယ်ဝတ္ထုတည်း။ အင်္ဂုတ္တရ(ပ-၃၇၉)၌

- ၁။ ဉာတိဗလိ = ဆွေမျိုးတို့အား ပေးကမ်းဖွယ်။
- ၂။ အတိထိဗလိ = ဧည့်သည်တို့အား ပေးကမ်းဖွယ်။
- ၃။ ပုဗ္ဗပတဗလိ = ကွယ်လွန်သူဆွေမျိုးတို့အဖို့ ပေးကမ်းဖွယ်။
- ၄။ ရာဇဗလိ = မင်းအား ပြုရမည့်အခွန်ပဏ္ဏာစသော ပေးကမ်းဖွယ်။
- ၅။ ဒေဝတာဗလိ = နတ်တို့အတွက်ပြုရမည့် ပူဇော်ပေးကမ်းဖွယ်ဟု ငါးမျိုးလာ၏။

ဗလိဟူသည် ထိုထိုဆွေမျိုးစသည်တို့အား သင့်လျော်သော ပေးကမ်းရမည့်ဒါန၏ အမည်ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်၏။ ဤ၌ ဗလိအရ နတ်တို့အား ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုဟူသော ဒေဝတာဗလိကို ယူ၊ ၎င်းကိုပင် ဗလိနတ်စာဟု ပြန်ရိုးပြုခဲ့ကြသည်။

လင်္ကာ ။ ။ ဆွေမျိုး ဧည့်ဟူ၊ မျိုးကွယ်သူ၊ မင်းမူနတ်များ၊ ဗလိငါး၊ မှတ်သားအပ်စဖွယ်။

၃၀။ ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
 သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
 န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
 ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၃၀။ လူပြည်၊ နဂါး၊ ဂဠုန်စသောပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ရှိသမျှ ကောင်းမြတ်သော ရတနာတို့တွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တူသော ရတနာကား မရှိနိုင်သည်သာ။ ဘုရားမြတ်၌ ဤရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ်ဂုဏ်ရည်ကား ထူးခြားကောင်းမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာ ပါစေသတည်း။

ဘုရားဂုဏ်ရည် ။ ။ ရတနသုတ်ကား ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၏ ရတနာအဖြစ်ကို ဟောသောဒေသနာတည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၏ ရတနာအမှန်ဖြစ်ကြောင်း သစ္စာဆိုကာ သတ္တဝါများ ချမ်းသာရန် တောင့်တခြင်းဖြစ်၏။ “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ” စသော ဂါထာကား ဘုရားရှင်၏ ရတနာအမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဆိုကာ သစ္စာပြုသောဂါထာတည်း။

ရတနသုတ်

(က) နှစ်သက်စေတတ်သည် ။ ။ ‘ရတီ’ ဇနေတီတိ ရတနံ ‘နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ‘ရတနာ’ မည်၏။ အများနှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် “ရတနာ” အမည်ကို ရခဲ့လေသည်။

(ခ) ပျော်ရွှင်စေတတ် ။ ။ ထို့ပြင် ပျော်ရွှင်မှုကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်လည်း ‘ရတနာ’ ဟု ဆိုရပြန်သည်။

(ဂ) ရတနာအနက်ငါးပါး ။ ။ ထို့ပြင် အကြင်အရာသည် အရိုအသေအလေးအမြတ်ပြုအပ်၏။ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်၏။ အတုလည်းမရှိ၊ တွေ့မြင်ရဖို့လည်း ခဲယဉ်း၏။ မြတ်သောသူတို့ သာ သုံးဆောင်ရာလည်းဖြစ်၏။ ထိုအရာမျိုးသည် ‘ရတနာ’ မည်၏ဟု ရတနာ၏ အနက်ငါးမျိုးကိုလည်း သိအပ်၏။

- ✓ စိတ္တိကတံ မဟဠဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
- အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတိ။

လင်္ကာ ။ ။ လေးစားမြတ်နိုး အဖိုးထိုက်တန်၊ တုမဲ့ဟန်နှင့်၊ မြင်ရန်ခဲလတ်၊ သူမြတ်တို့သာ၊ သုံးဆောင်ရာ၊ ရတနာအနက်ငါး။

သစ္စာစကား ။ ။ အချို့အရာ၌ အမှန်အတိုင်းဆိုသောစကားကို သစ္စာဟုဆို၏။ ထိုသစ္စာကို ဝစီသစ္စာဟုခေါ်သည်။ မမှန်စကား မုသာပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ခြင်းကိုလည်း သစ္စာပင်ဆိုရသည်။ ထိုသစ္စာကား ဝိရတီသစ္စာ တည်း။ ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂ ဤလေးပါးကိုလည်း မှန်ကန်သော သဘာဝများဖြစ်၍ သစ္စာဟုပင် ဆိုရသည်။ အရိယသစ္စာတည်း။ ထိုတွင် တကယ်ထင်ရှားရှိ၍ မပျက်စီးတတ်၊ ကောင်းမြတ်သောသဘော ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပရမတ္ထသစ္စာဟု ဆိုရပြန်သည်။ အမှန်မဟုတ်သော်လည်း မိမိက အမှန်ဟု စွဲချက်အရ သစ္စာဆိုရသော ဒိဋ္ဌိသစ္စာဟု ရှိခဲ့ပြန်၏။ ဤသစ္စာတို့တွင် “ဧတေန သစ္စေန” အရ သစ္စာကား ဝစီသစ္စာပင်တည်း။ ဝစီသစ္စာကား အဖြစ်အပျက်အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းပြောဆို၍ သဘာဝတစ်မျိုးပင်ဖြစ်၏။ ထိုသဘာဝဓမ္မကား အဆိပ်ကို ပပျောက်စေနိုင်ခြင်း၊ မီးကို ငြိမ်းစေနိုင်ခြင်း၊ မိုးကို ရွာစေနိုင်ခြင်း၊ ကောင်းကင်၌ တည်စေနိုင်ခြင်းစသော အံ့ဖွယ်အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိ၏။

- ၃၁။ ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ၊
- ယဒဇ္ဈဂါ သကျမုနိ သမာဟိတော။
- န တေန ဓမ္မေန သမတ္ထိ ကိဉ္စိ၊
- ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ။
- ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၃၁။ အရိယာမဂ်သမာဓိရှိတော်မူသော သာကီနွယ်ဖွား ဘုရားရှင်သည် ကိလေသာကုန်ရာ ရာဂ- အတွယ် ပျောက်ပြယ်ရာ သေခြင်းကင်းရာ ကောင်းမြတ်လှစွာသော အကြင်နိဗ္ဗာန်တရားတော်ကို သိမြင် ရပိုင်တော်မူခဲ့သည်။

ရတနသုတ်

ထိုနိဗ္ဗာန်တရားနှင့် ဂုဏ်ရည်တူညီသော တရားဟူ၍ တစ်စုံတရာ မရှိတော့ပေ။ နိဗ္ဗာန် တရားတော်၌ ဤရတနာဟု သိနိုင်ကြောင်းဂုဏ်တော်အပေါင်းသည်လည်း ထူးမြတ်လှပေသည်။ ဤသစ္စာ စကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

နိဗ္ဗာန်တရား ။ ။ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို မတွေ့ မသိရသေးဘဲ ဗုဒ္ဓဖြစ်နိုင်သည်ဟု မရှိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ သာဝကအရိယာ အဖြစ်မှန်သမျှ ဤနိဗ္ဗာန်ဓာတ်တွေ့ရခြင်းဖြင့်သာ ဖြစ်ကြရ၏။ ဤသာသနာ၌ နိဗ္ဗာန်ကား မရမနေ အရယူရန် အလွန်လိုလားတောင့်တအပ်သော တရားမြတ်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဖြစ်ကြောင်း အကောင်းဆုံးတရားမြတ် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို ဂုဏ်ပြုလိုပြန်၍ “ဓယံ ဝိရာဂံ” စသည် ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ကြိုးစားသင့်သည် ။ ။ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကား အလွန်ထူးခြားသော တရားမြတ်ဖြစ်၏။ ထူးမြတ်ကောင်းမွန်သော နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို ရယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်မှာ သာသနာတော်၏ ထူးခြားသောဂုဏ်တစ်ရပ်ပင်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ရန် လမ်းမှန်အကျင့်ကောင်းလည်းရှိ၍ ကျင့်သည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်သည် ဆိုလျှင် သာသနာနှင့်ကြိုရသော ဤအခါမျိုးမှာ နိဗ္ဗာန်ရရေး၌ လေးလေးစားစား မကြိုးစားပဲ မရှိသင့်ပေ။ သို့သော် အလွန်နက်နဲခက်ခဲသိမ်မွေ့သောတရားဖြစ်၍ သာမန်ဇွဲလုံ့လဖြင့်ကား မရနိုင်ရာ၊ လွန်စွာ ကြိုးစားခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့ ဆိုက်ကပ်နိုင်ကြပါစေ။

✓ **နယိဒံ သိထိလမာရဗ္ဗ၊ နယိဒံ အပ္ပေန ထာမသာ။**
နိဗ္ဗာန'မဓိဂန္ထပ္ပံ၊ သပ္ပဂန္ထပ္ပမောစနံ။ (နိဒါနဝဂ္ဂ၊ ဘိက္ခုသံယုတ်၊ ၄၆၆။)

၃။ ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ပရိဝဏ္ဏယံ သုစိ၊
သမာဓိ'မာနန္တရိက'ည' မာဟု။
သမာဓိနာ တေန သမော န ဝိဇ္ဇတိ၊
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

၃။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ကိလေသာကင်း အလွန်သန့်ရှင်းဖြူစင်သော အရိယမဂ်သမာဓိကို အနည်းနည်းထုတ်ဖော် ချီးကျူးတော်မူခဲ့၏။ ယင်းအရိယမဂ်သမာဓိကိုပင် မိမိအခြားမဲ့၌ အကျိုးကို ပေးတတ် သည့် အာနန္တရိကသမာဓိဟူ၍လည်း ဘုရားရှင်များ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအရိယမဂ်သမာဓိနှင့်တူသော သမာဓိကား မရှိပေ။ အရိယမဂ်တရားတော်၌ ရတနာ၏ အဖြစ်နှစ်သက်ဖွယ် ဤဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပေ သည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

အရိယမဂ်ဂုဏ်ရည် ။ ။ “ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော” စသည်ကား အရိယမဂ်ဂုဏ်တော်ကို ဆိုကာ သစ္စာပြုခြင်းတည်း။

ရတနသုတ်

၃၃။ ယေ ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌ သတံ ပသတ္တာ၊
 စတ္တာရိံ တောနိ ယုဂါနိ ဟောန္တိ။
 တေ ဒက္ခိဏေယျာ သုဂတဿ သာဝကာ၊
 ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ။
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္တိ ဟောတု။

၃၃။ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များကား ရှစ်ပါးဖြစ်ရာ (ထိုအရိယာများကား) အစုံအားဖြင့် လေးစုံဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကဖြစ်ကြသော ထိုအရိယာတို့ကား အလှူကောင်း အလှူမှန်ကို ခံယူတော်မူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များပင်တည်း။ ထိုအရိယာတို့၌ လှူအပ်သမျှ အလှူဒါနတို့ကား အကျိုးကြီးမားလှပေသည်။ အရိယာသံဃာတော်၌ ရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ် ဤဂုဏ်ရည်သည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

အရိယာသံဃာဂုဏ်တော် ။ ။ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ဓမ္မတို့ကား ပုဂ္ဂိုလ်ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ရသောတရားများ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားများ၏ တည်ရာသံဃာ၏ဂုဏ်ကို ဖော်လျက် သစ္စာတဖန် ပြုလိုပြန်၍ “ယေ ပုဂ္ဂလာ” စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။

ဆရာကောင်းတပည့် ။ ။ လောက၌ ဆရာကောင်းပါလျက် ဆရာ၏ စကားကို မလိုက်နာသူကို ဆရာကောင်းတပည့်ဟု မဆိုလိုကြ။ ဆရာစကားကို ရိုသေစွာလိုက်နာသူကိုသာ ဆရာကောင်းတပည့်ဟု ဂုဏ်ပြုလိုကြ၏။ ဤ၌ “သုဂတဿ သာဝကာ”ဖြင့် ဆရာကောင်းတပည့်ဟု ဂုဏ်ပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သာမန်ပုထုဇဉ်များမှာ တရားနာ၍ တရားအရပြုကျင့်ရမည့်ကိစ္စကိုကား အားမထုတ်ကြ၊ မပြုလုပ်ကြ။ အရိယာတို့သာ တရားနာ၍ တရားအရ ပြုကျင့်ရမည့် ပဋိပတ်ကို ပြုကျင့်သဖြင့် မဂ်, ဖိုလ်အထိ ဆိုက်ရောက်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ အရိယာတို့ကိုသာ သုဂတသာဝက (ဘုရားတပည့်)ဆိုရသည်။

ဘုရားနှင့် နီးသူ, ဝေသူ ။ ။ ဤ“သုဂတဿ သာဝကာ”ဖြင့်ပင် အရိယာများကား ဘုရားနှင့် အနေဝေးစေကာမူ ဘုရားနှင့် နီးစပ်သူများဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာမန်ပုထုဇဉ်များကား ဘုရားအနီးအပါးနေသူပင်ဖြစ်စေ ဘုရားနှင့်ဝေးကွာလျက်ရှိသူများဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

၃၄။ ယေ သုပ္ပယုတ္တာ မနသာ ဒဠေန၊
 နိက္ကာမိနော ဂေါတမသာသနမ္ပိ။
 တေ ပတ္တိပတ္တာ အမတံ ဝိဂယ၊
 လဒ္ဓါ မုဓာ နိဗ္ဗုတိံ ဘုဇ္ဇမာနာ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ။
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္တိ ဟောတု။

ရတနသုတ်

၃၄။ မြဲမြံတည်တံ့သော သမာဓိဖြင့် လွန်စွာအားထုတ်ကြကုန်၍ ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာတော်၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ထွက်ကြသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ အာရုံယူလျက် သက်ရောက်ကြ ပြီးသော် ပစ္စည်းဥစ္စာအနည်းငယ်မျှ မကုန်ကျရဘဲ အလွယ်တကူရရှိ၍ ဖလသမာပတ်အငြိမ်းဓာတ် အရသာ ခံစားကြလျက် အရဟတ္တဖိုလ်ဝင်စားတော်မူကြ၏။ ရဟန္တာသံဃာတော်၌ ဤရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ် ဂုဏ်ရည်သည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေ၏။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

ရဟန္တာသံဃာ ။ ။ ဖလသမာပတ္တိသုခကား ကိလေသာအပူဝေး၍ အေးချမ်းသာယာသော အရိယာစည်းစိမ် တစ်မျိုးပင်တည်း။ ထိုသုခကို ခံစားရသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့အဖို့ အလွန်ထူးမြတ်သော ဂုဏ်ကျက်သရေပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာသံဃာကို ဖလသမာပတ္တိဂုဏ်ဖြင့် ချီးကျူးကာ သစ္စာပြုဟန်ပြ တော်မူလို၍ “ယေ သုပ္ပယုတ္တာ” စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။

**၃၅။ ယထိန္ဒဒီလော ပထဝိသိတော သိယာ၊
စတုတ္ထိဝါတေဟိ အသမ္ပကမ္ပိယော။
တထူပမံ သပ္ပုရိသံ ဝဒါမိ၊
ယော အရိယသစ္စာနိ အဝေစ္စ ပဿတိ။
ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။**

၃၅။ မြေကြီးထဲ၌ ဝင်မှီတည်နေသော တံခါးတိုင်ကြီးသည် အရပ်လေးမျက်နှာမှ လေပြင်းမုန်တိုင်းများ လှုပ်ရှားစေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သကဲ့သို့ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အရိယာသစ္စာတို့ကို သိမြင်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို ထိုတံခါးတိုင်ကြီးနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ငါဘုရားဟောတော်မူသည်။ သောတာပန်သံဃာ၌ ဤရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ်ဂုဏ်ရည်မှာလည်း ထူးမြတ်လှပါပေ၏။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေသတည်း။

သောတာပန်ဂုဏ်ရည် ။ ။ သောတာပန်သံဃာ၏ ဂုဏ်ဖြင့် သစ္စာပြုဟန်ကို ပြတော်မူလိုပြန်၍ “ယထိန္ဒဒီလော” စသည် မိန့်တော်မူသည်။ အလွန်ခိုင်ခံ့စွာ စိုက်ထားအပ်သော တံခါးတိုင်ကြီးသည် အရပ်လေးမျက်နှာမှ လေပြင်းမုန်တိုင်းများ မလှုပ်ရှားစေနိုင်သကဲ့သို့ ထိုသောတာပန်ကို ဘယ်လို တိတ္ထိအယူအဆ မျိုးကမှ မလှုပ်ရှားစေနိုင်၊ မိမိအမြင်မှ ရွှေ့လျားတိမ်းပါးအောင် မည်သူမျှ မတတ်နိုင်တော့ပေ။

သောတာပတ္တိယင်္ဂီ ။ ။ သောတာပန်သည် တရားကို ကိုယ်တွေ့ဖြစ်၍ တရား၌ အတည်ပြု ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်ပင် -

- ၁။ ဘုရား၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ တရား၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း။
- ၃။ သံဃာ၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း။
- ၄။ အရိယကန္တသီလ(ငါးပါးသီလ)နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

ရတနသုတ်

ဤတရားလေးပါး ၎င်း၌ ထင်ရှားခဲ့သည်။ ဤတရားများကား သောတာပန်များရမြဲဖြစ်သော ဂုဏ်အင်္ဂါများတည်း။ ၎င်းလေးပါးသည် မဂ်ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် သောတာပတ္တိယင်္ဂ(သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစိတ်အပိုင်း)ဟုဆို၏။ ဤတရားလေးပါးကို ဓမ္မဒါသ(တရားမှန်)ဟုလည်း ဟောခဲ့၏။ လောကတွင် မှန်ကိုကြည့်သော် မိမိ၏ အခြင်းအရာပုံပန်းကို ဖြစ်နေသည့်အတိုင်း အမှန်မြင်သိသကဲ့သို့ ဤတရားမှန်ဖြင့် ငါအပါယ်မလားတော့ပြီ၊ မဂ်ဟူသော နိယာမဖြင့် မြဲပြီ၊ အထက်မဂ်သာ ရဖို့ရှိတော့သည်ဟု သိနိုင်၏။

ထို့ပြင် -

၁။ သပ္ပုရိသသံသေဝ = သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းခြင်း။

၂။ သဒ္ဓမ္မဿဝန = တရားနာခြင်း။

၃။ ယောနိသောမနသိကာရ = သင့်တင့်ကောင်းမွန်အောင် စိတ်ထားခြင်း။

၄။ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ = မဂ်၊ ဖိုလ်ဓမ္မအားလျော်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဟု လာသော သောတာပတ္တိယင်္ဂ တရားလေးပါးကား သောတာပတ္တိမဂ်ရရန် ရှေ့အဖို့က ပြည့်စုံစေရမည့် အကြောင်းအင်္ဂါများ တည်း။

သာသနာ၌ အတည်ပြုဆုံးဖြတ်နိုင်၍ မည်သူမျှ မလှည့်စားနိုင်အောင် ခိုင်မာသော ထောက်တည်ရာ ရနေသော သောတာပန်၏ ဤဂုဏ်ရည်ကား အများလိုလား နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထိုဂုဏ်ရှင်မှာ နှစ်သက်ဖွယ် ရတနာအစစ်ဖြစ်ရပေသည်။

- လင်္ကာ ။ ။ ✓ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ၊ သံဃကိုယုံ၊ မတုန်လှုပ်ဘိ၊ အရိယကန္တ၊ သီလငါးဖြာ၊ စုံညီညာ၊ သောတာပတ္တိယင်။
- ✓ သူတော်ကောင်းခို၊ တရားကိုနာ၊ သင့်စွာစိတ်ထား၊ တရားကျင့်ကာ၊ ညီလေးဖြာ၊ သောတာပတ္တိယင်။

၃၆။ ယေ အရိယသစ္စာနိ ဝိဘာဝယန္တိ၊
 ဂန္တိရပညေန သုဒေသိတာနိ။
 ကိဉ္ဇာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ၊
 န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမ' မာဒိယန္တိ။
 ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၃၆။ နက်နဲသော ဉာဏ်တော်ရှင် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား အကောင်းဆုံးဟောကြားတော်မူအပ်သော အရိယာသစ္စာတို့ကို မဂ်ဉာဏ်ရရှိ၍ ထင်ရှားသိတော်မူကြသော သတ္တက္ခတ္ထုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စည်းစိမ်ယစ်၍ အလွန်အကဲ မေ့လျော့ကြစေကာမူ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဘဝကို ယူရိုးမရှိတော့ပေ။ သောတာပန်သံဃာ၏ ရတနာဟုသိနိုင်ဖွယ် ဤဂုဏ်တော်သည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာကြပါစေ။

ရတနသုတ်

သတ္တက္ခတ္တပုရမသောတာပန်ဂုဏ် ။ ။ “ယထိန္ဒြေခီလော” စသည်ဖြင့် သောတာပန်မှန်သမျှနှင့် သက်ဆိုင်သော ဂုဏ်ဖြင့် ချီးကျူးကာ သစ္စာပြုဟန်ပြုတော်မူပြီးနောက် “ယေ အရိယသစ္စာနိ” စသည်ဖြင့် သောတာပန်များတွင် ဂုဏ်အငယ်ဆုံး သတ္တက္ခတ္တပုရမသောတာပန်၏ ဂုဏ်ကို ဖော်ကာ သစ္စာပြုဟန် မိန့်တော်မူပြန်သည်။

သောတာပန်သုံးမျိုး ။ ။ ဤ၌ရှစ်ခုမြောက်ဘဝကို မယူဆိုသည်မှာ သောတာပန်တို့တွင် အညံ့ဆုံး သတ္တက္ခတ္တပုရမသောတာပန်ကို ရည်သည်။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးနောက် အထက်မဂ်ရ မြန်/မမြန်မှာ သဒ္ဓါ၊ ပညာစသော ဣန္ဒြေများထက်/မထက်ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်၏။

- ၁။ ထက်မြက်သော ဣန္ဒြေရှိသော သောတာပန်မှာ တစ်ဘဝသာ ပဋိသန္ဓေနေ၍ ရဟန္တာဖြစ်၏။ ၎င်းကို ဧကဗီဇီ (တစ်ခုသောပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ရှိသောသောတာပန်)ဟုဆို၏။
- ၂။ နှစ်ဘဝမှ ခြောက်ဘဝအထိ ပဋိသန္ဓေနေသော သောတာပန်ကား အလတ်စား ဣန္ဒြေရှိသူ ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ကောလံကောလ (အမျိုးကောင်းတစ်ခုမှ အမျိုးကောင်းတစ်ခုသို့ ရောက်တတ်သော သောတာပန်) ဟုဆို၏။
- ၃။ ခုနှစ်ဘဝပဋိသန္ဓေနေသော သောတာပန်ကား နံ့သောဣန္ဒြေရှိသူတည်း။ ၎င်းကို သတ္တက္ခတ္တပုရမ (ခုနှစ်ကြိမ်အလွန်ပဋိသန္ဓေရှိသူ)သောတာပန်ဟု ခေါ်ရသည်။ ဤသောတာပန်တို့၏ ဘဝအရေအတွက်ကန့်သတ်ချက်မှာ ကာမဘုံအတွက်သာဖြစ်၍ ရူပ၊ အရူပဘုံများက သောတာပန်များမှာမူ ပဋိသန္ဓေအကြိမ်များစွာ ယူနိုင်ကြောင်းကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ဒု၊ ၆၇)၌ ဆိုသည်။

**၃၇။ သဟာဝံဿ ဒဿနသမ္ပဒါယ၊
တယံဿု ဓမ္မာ ဇဟိတာ ဘဝန္တိ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆိတဉ္စ၊
သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ယဒတ္ထိ ကိစ္ဆိ။**

**၃၈။ စတူဟပါယေဟိ စ ဝိပုမုတ္တော၊
ဆစ္စာဘိဌာနာနိ အဘဗ္ဗ ကာတုံ။
ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။**

၃၇-၃၈။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ပြည့်စုံသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတတရားသုံးပါးနှင့် အချို့ကိလေသာများကို ပယ်ရှားအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် အပါယ်လေးဘုံတို့မှလည်း လွတ်မြောက်ရပေသည်။ အဘိဌာနခေါ် ရုန့်ရင်းသော အကြောင်းစု အမှုအပြစ်ကိုလည်း ပြုခြင်းငှာ မထိုက်တော့ပေ။ သောတာပန်သံဃာ၌ ရတနာ၏အဖြစ် ဤနှစ်သက်ဖွယ် ဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

ရတနသုတ်

သောတာပန်ဂုဏ်တစ်မျိုး ။ ။ “သဟာဝဿ” စသည်လည်း သောတာပန်၏ဂုဏ်ရည်ပင်။ သံသရာ၌ ခုနစ်ဘဝ ကျင်လည်ရစေကာမူ မည်သည့်ကိလေသာဘဝကိုမျှ မပယ်နိုင်ကြသေးသော ပုထုဇဉ်တို့နှင့်မတူ တမူထူးခြားသော ဂုဏ်အားဖြင့် ချီးကျူးကာ သစ္စာပြုဟန်ကို ပြတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

ယဒတ္ထိကိစ္ဆိနှင့်စပ်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံ ။ ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး ဒိဋ္ဌိမှန်သမျှ၊ ဝိစိကိစ္ဆာအရ ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါး မှတစ်ပါး ယုံမှားမှုမှန်သမျှ၊ သီလဗ္ဗတမှတစ်ပါး အလေ့အကျင့်မျိုး မှန်သမျှပယ်ရာတွင် ပါဝင်စေဖို့ ယဒတ္ထိကိစ္ဆိဖြင့် သိမ်းလိုက်ရသည်။ သောတာပန်၌ ဤသုံးမျိုးအပြင် အပါယဂမနိယ (အပါယ်လားကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟများနှင့် ဣဿာမစ္ဆရိယစသော အချို့ကိလေသာလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်ရာ ထိုကိလေသာများကိုပါ သိမ်းယူလို၍ ယဒတ္ထိကိစ္ဆိဆိုသည်ဟု ယူသော် ပြည့်စုံရာ၏။

အဘိဋ္ဌာနခြောက်ပါး ။ ။ အကုသိုလ်မှုတို့တွင် သာမန်မှုပြစ်များထက် ကြီးလေးလှသော မှုပြစ်များဖြစ်၍ “အဘိ = လွန်ကဲကြီးလေးသော။ ဋ္ဌာန = အကြောင်းကံများ”ဟုဆို၏။

- ၁။ မာတုဃာတ = အမိသတ်ခြင်း။
- ၂။ ပိတုဃာတ = အဖသတ်ခြင်း။
- ၃။ အရဟန္တဃာတ = ရဟန္တာသတ်ခြင်း။
- ၄။ လောဟိတုပ္ပါဒ = ဘုရားအား သွေးထွက်အောင်ပြုခြင်း။
- ၅။ သံဃဘောဒ = သံဃာကွဲအောင်ပြုခြင်း။
- ၆။ အညသတ္တာရဒ္ဓေသ = ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားဆရာကို ညွှန်းခြင်းဟူသော ကံတို့ကိုပင် အဘိဋ္ဌာနခြောက်ပါးဆိုသည်။ (ဝိဘင်၊ ၃၄၉)။

ဤ၌ အဘဗ္ဗကာတုံ (မပြုထိုက်)ဆိုသဖြင့် အဘယ်အခါမှ ပြုမည့်သူမဟုတ်တော့ပြီဖြစ်ကြောင်းသိစေ၏။

**၃၉။ ကိဉ္ဇာပိ သော ကမ္မ ကရောတိ ပါပကံ၊
ကာယေန ဝါစာ ဥဒ စေတသာ ဝါ။
အဘဗ္ဗ သော တဿ ပဋိစ္စဒါယ၊
အဘဗ္ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဝုတ္တာ။
ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဇေတန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတိ။**

၃၉။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဖြင့် ဖြစ်စေ မကောင်းသော ပြစ်မှုကို လွန်ကျူးမိစေကာမူ ထိုသောတာပန်မှာ ထိုပြုမိသော ပြစ်မှုကို ကွယ်ကာ ဖုံးဝှက်သူ မဖြစ်နိုင်ပေ။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မြင်ပြီးသော အရိယာသောတာပန်၏ မိမိပြုသော ပြစ်မှုကို မဖုံးကွယ်ထိုက်သူဖြစ်ကြောင်းကို ရှင်တော် ဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ သောတာပန်သံဃာ၌ ဤရတနာဟုသိနိုင်ကြောင်း ဂုဏ်ရည်သည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

ရတနသုတ်

သောတာပန်ဂုဏ်တစ်မျိုး ။ ။ သောတာပန်ကား အဘိဋ္ဌာနခြောက်ပါးကိုသာ မပြုထိုက်သည် မဟုတ်သေး။
အနည်းငယ်မျှ မပြောပလောက်သော ပြစ်မှုကလေးများကိုပင် ပြုမိသော
ထိုပြစ်မှုကို ဖုံးကွယ်ခြင်းငှာ မထိုက်တော့ပေ။ မေ့မေ့လျော့လျော့နေတတ်သူ သောတာပန်ပင်ဖြစ်စေ၊ အပြစ်ကို
ဖုံးကွယ်ထိန်ရှက်မှု မပြုတော့သည်မှာ သာမန်ပုထုဇဉ်များနှင့်မတူ ထူးခြားသောဂုဏ်တစ်ရပ်ပင်။ ထိုကြောင့်
ထိုဂုဏ်ဖြင့် အမွန်းတင်ကာ သစ္စာပြုလိုပြန်၍ “ကိစ္စာပိ သော” စသည်ကို ဟောတော်မူခဲ့ပြန်သည်။

**၄၀။ ဝနပ္ပဂုဗ္ဗေ ယထ ဖုဿိတဂ္ဂေ၊
ဂိမ္မာန မာသေ ပဌမသ္မိံ ဂိမ္မေ။
တထူပမံ ဓမ္မဝရံ အဒေသယိ၊
နိဗ္ဗာနဂါမိံ ပရမံ ဟိတာယ။
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္တိံ ဟောတု။**

၄၀။ နွေလများတွင် နွေဦးအစဖြစ်သော တန်ခူးလ၌ ကောင်းစွာပွင့်သည့် ခက်ဖျားစုံရှိသော
တောအုပ်သည် အသရေရှိလှဘိသကဲ့သို့ အနက်သဒ္ဓါ ဝေဆာစုံပေါ် ထိုတောအုပ်ကြီးနှင့်တူသော နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်းတရားတော်မြတ်ပိဋကတ်ကို နိဗ္ဗာနဓာတ်အမြတ်ဆုံး အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ရှင်တော်ဘုရား
ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရား၌ ရတနာဟု သိကြောင်းဖြစ်သော ဤဂုဏ်တော်သည်လည်း ထူးမြတ်
လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

**ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယစသည်နှင့်စပ်သော ဂုဏ်တော်များကား အကြားအရ မှန်းဆ
ကြည်ညိုကြရ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်စွမ်းကိုကား ပိဋကတ်တော်က ပြလျက်ရှိနေရာ
ထိုပရိယတ်ဓမ္မဖြင့် ဗုဒ္ဓဉာဏ်စွမ်းကို ကိုယ်တွေ့သိရသကဲ့သို့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပရိယတ်ဓမ္မသည် ဗုဒ္ဓအရှင်ကို
ဂုဏ်တင်ပေးလျက်ရှိရာ ထိုဓမ္မဖြင့် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ကိုဖော်ကာ သစ္စာပြုဟန်ကို “ဝနပ္ပဂုဗ္ဗေ” စသည်ဖြင့် ပြတော်မူပြန်သည်။**

**၄၁။ ဝရော ဝရညူ ဝရဒေါ ဝရာဟရော၊
အနုတ္တရော ဓမ္မဝရံ အဒေသယိ။
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္တိံ ဟောတု။**

၄၁။ နတ်၊ လူအများ လိုလားတောင့်တအပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသော အမြတ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို
သိတော်မူ၍ အမြတ်တရားကို ပေးသနားတော်မူတတ်သော ရှေးဟောင်းကျင့်စဉ်လမ်းမြတ်ကို ယူဆောင်တော်မူ
တတ် အမြတ်ဆုံးဘုရားမြတ်သည် တရားတော်မြတ်အရပ်ရပ်ကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား
၌ ရတနာဟုသိနိုင်ကြောင်း ဤဂုဏ်တော်အပေါင်းလည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့်
သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

ရာနသုတ်

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ။ ။ “ဝနပုဂ္ဂမ္ဘေ”စသည်ဖြင့် ပရိယတ္တိဓမ္မဖြင့် ရှင်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်ကို ဖော်ပြပြီးနောက် “ဝရော ဝရညူ”စသော ဤဂါထာဒေသနာအရ လောကုတ္တရာတရားများဖြင့် ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို ဖော်ထုတ်ကာ သစ္စာပြုတော်မူပြန်သည်။

ဝရ = မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ ဝရ-ကား ဣစ္ဆာ = တောင့်တလိုလားခြင်းအနက်ဟော။ စိတ်နေစိတ်ထားကြီးမား မြင့်မြတ်သူတို့သည် လိုလားအပ် တောင့်တအပ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို “ဝရ”ဆိုသည်။

ဝရညူ ။ ။ ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ-အရ နိဗ္ဗာန်ကား တရားအလုံးစုံတို့ထက် မြတ်၍ ဝရ-အမည်ရ၏။ မဂ်လေးတန်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသိမှ ဗုဒ္ဓဖြစ်မြဲဖြစ်ရာ ထိုအမြတ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို ဗောဓိပင်ခြေ ပလ္လင်ဗွေကပင် သိမြင်တော်မူခဲ့၍ “ဝရံ နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်ကို။ ဇာနာတိ-သိတော်မူတတ်၏”ဟူသောအနက်အရ “ဝရညူ”မည်တော်မူ၏။

ဝရဒေါ ။ ။ ဝရံ ဒဒါတီတိ ဝရဒေါ၊ ဝရံ-မြတ်သောတရားကို။ ဒဒါတိ-ပေးတော်မူတတ်၏။ ဣတိ-ထိုကြောင့်။ “ဝရဒေါ-ဝရဒ”မည်၏။ အကောင်းဆုံးနိဗ္ဗာန်တရား လက်ကိုင်ထားသောဘုရားရှင်သည် မိမိ၌ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း လက်စသိမ်း၍ အငြိမ်းကြီး ငြိမ်းရတော့သည်ကို သိနေခဲ့ရာ ထိုနိဗ္ဗာန်တရားအားလုံး သတ္တဝါများ ရစေလိုသည်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝရဒေါ(အမြတ်ကိုပေးသည်)ဆိုရာဝယ် ဝရ-အရ မဂ်၊ ဖိုလ်အထိ တရားမြတ် တို့ကို ယူ၊ ထိုတရားကောင်းတို့ကိုပေးလျှင် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ပေးသည်မည်တော့သည်။

ဝရာဟရ ။ ။ “ဝရံ အာဟရတီတိ ဝရာဟရော” ။ ဝရ-မဂ္ဂင်ရှစ်ကြောင်းရှေးဟောင်းလမ်းမြတ်ကို။ အာဟရတိ-ဆောင်ယူတော်မူတတ်၏။ ဣတိ-ထိုကြောင့်။ ဝရာဟရော-ဝရာဟရမည်၏။ ရဟန်းတို့ ရှေးဘုရားအဆူဆူ အစဉ်တစိုက် လိုက်တော်မူခဲ့သော ရှေးရိုးလမ်းကြောင်း လက်ဟောင်းလမ်းမတော်မှာ ဘာတဲ့နည်း?။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယာမဂ်ပင်ဖြစ်ပေသည်”ဟူသော နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် နဂရသုတ် (၃၂၉)အရ ဘုရားအဆူဆူလိုက်ခဲ့ရာ တစ်လမ်းတည်းသာဖြစ်သော ရှေးဟောင်းလမ်းမအရိယာမဂ်ကိုပင် ဝရာဟရ၌ “ဝရ = လမ်းကောင်းလမ်းမြတ်”ဆိုသည်။

၄၂။ ခိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ၊
ဝိရတ္တစိတ္တာ’ယတိကေ ဘဝသ္မိံ။
တေ ခိဏပီဇာ အဝိရုဠိဆန္ဒာ၊
နိဗ္ဗန္တိ ဓိရာ ယထာယံ ပဒီပေါ။
ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဇေတန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ရတနသုတ်

၄၂။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့အား ရှေးအတိတ်ကံဟောင်းများလည်း ကုန်ခဲ့ပြီ။ ကံအသစ်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိတော့ပေ။ နောင်ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ်၌ တွယ်တာသောစိတ်လည်း ကင်းတော်မူကြ၏။ ထိုရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့လည်း ကုန်ခဲ့ပြီ။ ဘဝသစ်ဆက်ဖြစ် စည်ကားရေးဝယ် တွယ်တာသော ဆန္ဒလည်း မရှိကြ။ ထိုရဟန္တာပညာရှင်တို့သည် ဤဆီမီးငြိမ်းသွားသကဲ့သို့ ဝဋ်ဇာတ်သိမ်း၍ ချုပ်ငြိမ်းတော်မူ ကြသည်။ ရဟန္တာသံဃာတော်၌ ဤရတနာ၏ အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ်ဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

ရဟန္တာဂုဏ်ရည် ။ ။ ရဟန္တာအရှင်တို့၏ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်းမှာ လွန်စွာထူးမြတ်သော ဂုဏ်ထူး တစ်မျိုး အကျိုးအာနိသင်တစ်ရပ်ပင်။ အကြောင်းမှာ ဇာတိမကင်းသေးလျှင် အမှန်ပင် ဖြစ်ရဦးတော့မည့် ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းအေးမြခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဂုဏ်ဖြင့် ရဟန္တာ အရှင်ကို အမွန်းတင်ကာ သစ္စာပြုလိုပြန်၍ “ခီဏံ ပုရာဏံ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပြန်သည်။

ခီဏံ ပုရာဏံ (ကံဟောင်းလည်းကုန်) ။ ။ မီးဖြင့်မြှိုက်အပ် ဖုတ်အပ်သော မျိုးစေ့မှာ အစိုဓာတ်ခန်းခြောက်၍ အပင်မပေါက်တော့သကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့မှာ တဏှာပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် တဏှာအစေးခြောက်ပြီးသား အတိတ်ကံစုမှာ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်သတ္တိမရှိတော့၍ ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေတော့ပြီ။ ထိုသို့ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော မျိုးဓာတ်သတ္တိ မရှိတော့သည်ကို ရည်၍ “ခီဏံ ပုရာဏံ” ဟု ဟောတော်မူသည်။

နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ (ကံအသစ်မဖြစ်) ။ ။ တဏှာမရှိတော့ပြီဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကောင်းမှုများသည် (အမြစ်ပြတ်ပြီး သော သစ်ပင်သည် အပွင့်အသီးကို မဖြစ်စေ၊ ကြွေလေဘိသကဲ့သို့) ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေ၍ “နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ = အသစ်ကံများလည်း ထင်ရှားခြင်း အလျင်းမရှိ” ဟု ဟောတော်မူ၏။

အာယတိကေ ဘဝသ္မိံ ဝိရတ္တစိတ္တာ (ဘဝသစ်၌ မတွယ်တာ) ။ ။ တဏှာကို ပယ်ပြီးဖြစ်သော ရဟန္တာတို့မှာ ဤဘဝ ကုန်ဆုံးခြင်းကိုလည်း မကြောက်၊ ဘဝအသစ်ဖြန့်ရန်လည်း မလိုလားတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် “အာယတိကေ ဘဝသ္မိံ ဝိရတ္တစိတ္တာ = နောင်ဘဝအသစ်ဝယ် တွယ်တာသော စိတ်မရှိကြ” ဟု ဟောတော်မူသည်။

ခီဏဗိဇာ (ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့မရှိ) ။ ။ မြေမရှိလျှင် သစ်ပင်မပေါက်နိုင်ဟူသော အနက်မှာ ပြီး၏။ ကံတွေ ကုန်ပြီဆိုလျှင် ပဋိသန္ဓေမဖြစ်တော့ပြီဟူသောအနက်လည်း ပြီးစီးတော့ သည်။ ဤကား တွေးကြံမှ သိရသောအနက်ဖြစ်၍ တိုက်ရိုက်သိရှိကြည်ညိုကြရန် ကံ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးဂုဏ်အင်အဖြစ် “ခီဏ ဗိဇာ” ဟု ဂုဏ်ပြုရပြန်သည်။

အဝိရုဠိဆန္ဒာ (ဘဝစည်ကားမှု မလို) ။ ။ တဏှာမကင်းမီ ရှေ့အဖို့က ရဟန္တာများ၌ ထိုဆန္ဒမျိုးရှိခဲ့သော် လည်း တဏှာကို ပယ်ပြီးသော ယခုအခါမှာ “ခီဏာ ဇာတိ = ငါ့မှာ ပဋိသန္ဓေ ကုန်ခဲ့ရပေပြီ” ဟု ဆင်ခြင်မိတိုင်း အားရကျေနပ်လျက်ရှိရာ ဘဝအဆက်ဆက်စည်ကားရေးကို အဘယ်မှာ လိုချင်ပါတော့မည်နည်း။ ထို့ကြောင့် “အဝိရုဠိဆန္ဒာ” ဟု ဂုဏ်ပြုရပြန်သည်။

ရတနသုတ်

၄၃။ ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၄၄။ ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
ဓမ္မံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၄၅။ ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
သံဃံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု။

၄၃။ မြေ၌ ဖြစ်သော နတ်များ၊ ကောင်းကင်၌ ဖြစ်သော နတ်များ ဤအရပ်၌ စည်းဝေးလျက်ရှိကြ၏။
ထိုနတ်ပေါင်းများစွာ ငါတို့သည် နတ်၊ လူအများလေးစားပူဇော်အပ်သော တထာဂတဘွဲ့မည်ရသော မြတ်စွာဘုရား။

၄၄။ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ်ဟူသော တရား၊

၄၅။ အရိယာသံဃာ၊ သမုတိသံဃာကို
ရိုခိုးကြပါကုန်၏။ သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ။

သိကြားမင်းအဆို ။ ။ “ယာနီဓ ဘူတာနိ” စသော သုံးဂါထာကား သိကြားမင်းရွတ်ဆိုသော ဂါထာဟုဆို၏။
မြတ်စွာဘုရားသည် ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ဖော်ကာ သစ္စာပြုလျက် မြို့သူမြို့သားများ ချမ်းသာအောင် ပြုတော်မူခဲ့ပြီ။
ငါလည်း မြို့သူမြို့သားများ ချမ်းသာရေးအတွက် ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို အစွဲပြု၍ တစ်ခုခုကို ဆိုသင့်သည်ဟု
အကြံရကာ ဤသုံးဂါထာကို ရွတ်ဆိုခဲ့ပေသည်။

တထာဂတ ။ ။ တထာဂတသည် အခြားအရာ၌ ဘုရားကိုသာ ဟောမြဲတည်း။ ဤ၌ တရား၊ သံဃာတို့ကိုလည်း
တထာဂတသဒ္ဓါဖြင့် ဂုဏ်ပြုခဲ့သည်။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ သဒါ မာနံ ကရေ ဇာနံ၊ ရတနံ ရတနတ္ထယေ။
ဂီ အန္ဓော ရတနံ လဒ္ဓါ၊ ဝိဇာနေယျ အနုဂ္ဂတံ။

ရတနာမြတ်သုံးပါး၌ နှစ်သက်ဖွယ်ရတနာ၏ အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်သိရှိသည်ဖြစ်၍ လေးမြတ်ခြင်းကို
ဘယ်ခါမဆို ပြုကျင့်ရာ၏။ ပဋိသန္ဓေကပင် မမြင်မစမ်း စိုးလုံးကန်းသူသည် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ရတနာကောင်းကို
အခွင့်သင့်ကာ ရလာသည်ရှိသော် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်မှာ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။

၃။ မေတ္တသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၄၆။ ယဿာနုဘာဝတော ယက္ခာ၊ နေဝ ဒဿေန္တိ ဘိသနံ။
ယဉ္ဇိ စေဝါနုယုဉ္ဇော၊ ရတ္တိန္ဒိဝ' မတန္တိတော။

၄၇။ သုခံ သုပတိ သုတ္တော စ၊ ပါပံ ကိဉ္စိ န ပဿတိ။
ဝေမာဒိဂုဏူပေတံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၄၆၊ ၄၇။ အို . . သူတော်ကောင်းတို့ မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်၏ အာနု ဘော်ကြောင့် နတ်အများတို့သည် ကြောက်မက်ဖွယ်အာရုံမျိုးကို မပြနိုင်ဘဲ ရှိကြရသည်။ ထိုမေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်၌ နေ့ညမပြတ် ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲရွတ်ပွား ကြိုးစားအားထုတ်သူသည် ချမ်းချမ်းသာသာ အိပ်စက်ရ၏။ အိပ်ပျော်သည်ရှိသော် မကောင်းသော အိပ်မက်မျိုးလည်း မမြင်မက်ရပေ။ ဤသို့စသော အကျိုးအာနိသင်နှင့် ပြည့်စုံသော မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့။

အချီးအမွမ်း ။ ။ “ယဿာနုဘာဝတော” စသည်ကား မေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ဆိုပွားများခြင်း၌ အားစိုက်ကြိုးပမ်း လာချင်အောင် အကျိုးဂုဏ်အင် အာနိသင်ပြကာ ဂုဏ်တင်ချီးကျူးသော အချီးအမွမ်းဂါထာပင် တည်း။ ဘုရားဟောကား မဟုတ်သေး၊ ရှေးဆရာတို့၏ အဆိုဖြစ်သည်။

နိဒါန်းအဋ္ဌပ္ပတ် ။ ။ မေတ္တသုတ်အာနုဘော်ကြောင့် နတ်အများတို့ ကြောက်မက်ဖွယ်အာရုံကို မပြနိုင်ဟူသော အကျိုးကား မေတ္တသုတ်အဖွင့်အဋ္ဌကထာများလာ ဝတ္ထုအရ အကျိုးပြပင်ဖြစ်၏။ အခါ တစ်ပါး ရဟန်းငါးရာတို့သည် ဘုရားမြတ်ထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာနှင့် တစ်စပ်တည်းနေသော တောအုပ်တစ်ခုသို့ ဝင်ရောက်ကာ သစ်ပင်ရင်းများ၌ တရားအားထုတ်နေကြ၏။ ထိုရဟန်းတော်တို့၏ သီလတန်ခိုးကြောင့် သစ်ပင်များရှိ နတ်များမှာ သစ်ပင်၌ မနေဝံ့ကြဘဲ ကလေးများကို လက်ဆွဲကာ လှည့်လည်နေကြကုန်၏။ တစ်နေ့ ပြန်နိုးနိုး စောင့်နေခဲ့ရာ အရှင်များ မပြန်တော့မည်ကို သိရ၍ မနေဝံ့အောင် ညဉ့်အခါ ကြောက်မက်ဖွယ် အဆင်း၊ အသံများ ပြကာ ခြောက်လန့်ကြတော့သည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ရဟန်းများ ထိတ်လန့်ကြ၍ ရောဂါအမျိုးမျိုးရကာ သမာဓိမရ ဖြစ်ကြရာ မိမိတို့ ဤအရပ်မှာ မနေသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဘုရားရှင်ထံ ကြွရောက်၍ ဤအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း ဤရဟန်းများ ထိုနေရင်း အရပ်မှလွဲ၍ သပ္ပာယ်ဖြစ်ရာ အခြားအရပ်မရှိ- ဟု မြင်တော်မူ၍ ထိုအရပ်သို့ပင် ပြန်လည်နေကြရန် မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤမေတ္တသုတ်ကို **ကမ္မဋ္ဌာန်းအလိုငှာ လည်းကောင်း၊ အကာအကွယ် အရုံအတားအလိုငှာလည်းကောင်း** သင်ကြားပေးအပ်တော်မူခဲ့၏။

ရဟန်းတော်များ ပြန်လာကြပြီးလျှင် ဘုရားရှင်သင်ပေးညွှန်ကြားအပ်သည့်အတိုင်းမေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ဆို လျက် မေတ္တာဘာဝနာကို ပွားများကြရာ နတ်အများက ချစ်မြတ်နိုးကြလျက် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များပင် ပြုလုပ် စောင့်ရှောက်ကြ၏။ ထိုရဟန်းများလည်း မေတ္တာဘာဝနာပွား၍ ထိုမေတ္တသုတ်ကို အခြေခံကာ ဝိပဿနာအားထုတ် ခြင်းဖြင့် ဝါတွင်းမှာပင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ အားလုံးရောက်ကြလျက် မဟာပဝါရဏာနေ၌ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာကို ပြုကြကုန်သတတ်။ (သုတ္တန်ပါတ် ၁၉၁။ ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ၂၁၅ အဋ္ဌကထာ)

မေတ္တသုတ်

မေတ္တာအကျိုး ၁၁-ပါး ။ ။

- ၁။ တည်ငြိမ်သက်သာ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရတတ်၏။
- ၂။ သက်သာချမ်းသာစွာ နိုးရတတ်၏။
- ၃။ မကောင်သောအိပ်မက်ဆိုးများလည်း မမြင် မမက်ရ။
- ၄။ လူတို့ကလည်း ချစ်ကြရ၏။
- ၅။ နတ်တို့ကလည်း ချစ်မြတ်နိုးကြ၏။
- ၆။ ချစ်မြတ်နိုးသောကြောင့် နတ်တို့က စောင့်ရှောက်ကြ၏။
- ၇။ (မေတ္တာပွားသူအား)အဆိပ်၊ လက်နက်၊ မီးများ မထိမလောင် မစူးချနိုင်ပေ။
- ၈။ စိတ်လျင်မြန်စွာ တည်ကြည်၏။
- ၉။ မေတ္တာဓာတ်အမြဲကိန်းနေသဖြင့် မျက်နှာအဆင်း အလွန်ကြည်လင်လှပ၏။
- ၁၀။ သေသောအခါ မတွေဝေဘဲ အိပ်ပျော်သွားသလို သေရတတ်၏။
- ၁၁။ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ မပေါက်နိုင်သေးလျှင် ဈာန်အခြေအနေရောက်နေသော ထိုမေတ္တာပွားသူမှာ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ရသည်။ (အံ၊ ၃၊ ၅၄၂။)

လင်္ကာ။ ။ ချမ်းသာ အိပ်၊ နိုး၊ အိပ်မက်ဆိုးကင်း၊ ချစ်ခြင်း လူ၊ နတ်၊ နတ်စောင့်တတ်လျက်၊ လက်နက်ဆိပ်မီး၊ မရောက်ပြီးခဲ့၊ စိတ်လည်းတည်စွာ၊ မျက်နှာကြည်လင်၊ သေလျှင် မတွေ၊ သေသောအခါ၊ ဗြဟ္မာရွာ၊ လားရာ မေတ္တာအကျိုး။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ မေတ္တာစိတ်ရှိနေသည့် အခြားကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရများ ဖြစ်ပွားနိုင်တော့သည်။ ဒါန၊ သီလစသော ပါရမီများပြည့်ရန်လည်း လွယ်ကူလျက်ရှိတော့သည်။ ဝေလာမသုတ္တန်အရဆိုလျှင် ဒါနမှန်သမျှနှင့် သရဏဂုံသီလမှန်သမျှတို့ထက် နွားနို့တစ်ညှစ်စာမျှ မေတ္တာက ပိုအကျိုးကြီးကြောင်း သိရ၏။ ဤမေတ္တသုတ်ကို အနက်မသိ ပါဠိမျှ ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် ဘေးအသွယ်သွယ် အန္တရာယ် အရပ်ရပ်တို့မှ ကင်းလွတ်ကြရသူတို့မှာ မနည်းလှပေ။ ထို့ထက် အနက်သိ၍ ရွတ်ဆိုရသူ၊ ထို့ထက် မေတ္တသုတ် လာ မေတ္တာဘာဝနာများ ပွားများသူတို့အဖို့ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိပေ။ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယသာပဓနဖြစ်၍ တကယ်ယုံကြည် ကြိုးစားခြင်းဖြင့် မေတ္တသုတ်၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကို ခံစားနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

- ၄၈။ ကရဏီယ'မတ္တကုသလေန၊ ယန္တ သန္တံ ပဒံအဘိသမေစ။
သက္ကော ဥဇ္ဇ စ သုဟုဇ္ဇ စ၊ သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနီ။
- ၄၉။ သန္တုဿကော စ သုဘရော စ၊ အပ္ပကိစ္စော စ သလ္လဟုကဝုတ္တိ။
သန္တိန္ဒြိယော စ နိပကော စ၊ အပ္ပဂဗ္ဘော ကုလေသ္မ' နနုဂိဒ္ဓေါ။

မေတ္တသုတ်

၄၈၊ ၄၉။ ငြိမ်သက်အေးချမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဖောက်ထွင်းသိမြင်၍ နေလိုသော အကျိုးစီးပွား၌ လိမ်မာသူသည် ပြုကျင့်ရမည့် သိက္ခာသုံးပါးအကျင့်များကို ပြုကျင့်ရမည်။ ထိုသူကား စွမ်းနိုင်ရမည်၊ ဖြောင့်မတ်ရမည်၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်ရမည်၊ ဆိုဆုံးမလွယ်ရမည်၊ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းရမည်၊ မာနမကြီးရ၊ ရောင့်ရဲလွယ်ရမည်၊ အမွေးအမြုလွယ်သူဖြစ်ရမည်၊ ကိစ္စနည်းပါးရမည်၊ ပေါ့ပါးသောအဖြစ်မျိုးရှိရမည်၊ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိရမည်၊ ရင့်ကျက်သော ပညာရှိရမည်၊ မကြမ်းတမ်းမရိုင်းပြ ယဉ်ကျေးသူဖြစ်ရမည်၊ လူတို့၌ တွယ်တာမက်မောခြင်း မရှိရ။

ဓမ္မတာဖြစ်ကြောင်းအကျင့်များ ။ ။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့သလိုသူ မှန်သမျှ သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ရန် အရေး တိုက်တွန်းတော်မူပြီးလျှင် ထိုပြုကျင့်ရမည့်အကျင့်များကိုလည်း ထုတ်ဖော်ညွှန်ကြားခြင်းငှာ “ကရဏီယမတ္ထကုသလေန” စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။

ကရဏီယ-စသည် ။ ။ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကရဏီယံ = ပြုကျင့်သင့် ပြုကျင့်ထိုက် ပြုရမည်ဧကန်ဖြစ်သော အကျင့်များ တည်း။ ဤသာသနာ၌ ပြုကျင့်ရမည့်အကျင့်များမှာ သိက္ခာသုံးပါးမှလွဲ၍ အခြားအကျင့် မရှိ။ ထို့ကြောင့် “သင်္ခေပတော-အချုပ်အားဖြင့်။ သိက္ခတ္ထယံ-သိက္ခာသုံးပါးအပေါင်းသည်။ ကရဏီယံ- ကရဏီယမည်၏။” ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ။ ။ “သက္ကော ဥဇ္ဇ စ” စသည်ကား မေတ္တာ၏ ရှေ့အဖို့က ပြုကျင့်ရမည့် အကျင့်များ ဖြစ်၏။ ဤအကျင့်များ ပြည့်စုံနေမှ မေတ္တာဖြစ်နိုင် တိုးပွားနိုင်သည်။ ဤအကျင့် တရားများ မပြည့်စုံသူမှာ မေတ္တာတိုးပွားနိုင်ဖို့ထား၍ ဖြစ်ရုံမျှ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ပင် မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအကျင့်များ ကို ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ (မေတ္တာ၏ရှေ့အဖို့က ကျင့်ရမည့်အကျင့်များ)ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ အမှန်မှာ ဤအကျင့်များ မပြည့်စုံဘဲ ပျက်ပြားနေသူမှာ မေတ္တာသာမက မည်သည့်ဘာဝနာမှုမျိုးမှ ဖြစ်ပွားနိုင်ခွင့်မရှိ၊ အခြားဘာဝနာမှုများလည်း ဤအကျင့်တရားများ ပြည့်စုံသူ၌သာဖြစ်နိုင်၍ “ဘာဝနာမှုမှန်သမျှ၏ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါများ” ဟုပင် ဆိုသင့်သည်။

သက္ကော (စွမ်းနိုင်သူ) ။ ။ ဘုရား၌ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါရှိခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ မစဉ်းလဲ မလှည့်ဖြား မိမိ အဖြစ်မှန်ကို တင်ပြတတ်ခြင်း၊ အားထုတ်မှုရှိခြင်း၊ ပညာရှိခြင်း၊ ဤငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော် တရားလျင်မြန်စွာရနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ သက္ကော = စွမ်းနိုင်သူဆိုသည်မှာ ထိုပဓာနိယင်္ဂတရား ငါးပါးပြည့်စုံသူဖြစ်ရမည်ဟု သိအပ်၏။

လင်္ကာ ။ ။ ယုံကြည်သဒ္ဓါ၊ ကျန်းမာခြင်းတွဲ၊ စဉ်းလဲမပြု၊ အားထုတ်မှုပါ၊ သိပညာ၊ ပဓာနိယင်္ဂငါး။

ဥဇ္ဇ၊ သုဟုဇ္ဇ ။ ။ ဥဇ္ဇ-သုဟုဇ္ဇကား ပဓာနိယင်္ဂငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော မစဉ်းလဲ မလှည့်ဖြား တတ်သူ၊ မိမိအဖြစ်မှန်ကို ဘုရားထံ သီတင်းသုံးဖော်များထံ ဖော်ပြတတ်သူဖြစ်ရမည်ဟူသော အင်္ဂါရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုသည် အလွန်အရေးကြီးသောကြောင့် ဥဇ္ဇ၊ သုဟုဇ္ဇဟု နှစ်ချက်ထပ် ဟောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မေတ္တသုတ်

အဋ္ဌကထာ၌ ကိုယ်၊ နှုတ်ကောက်ကျစ်မှုကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ဥဇုဖြစ်အောင် စိတ်ထား ကောက်မှုပယ်ခြင်းဖြင့် သုဟုဇုဖြစ်အောင် ပြုရမည်။ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာဖြင့် ဥဇုဖြစ်ရန်လည်းကောင်း၊ အဓိပညာသိက္ခာဖြင့် သုဟုဇု ဖြစ်ရန်လည်းကောင်း ကြိုးစားရမည်စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြ၏။

သုဝစ(ဆိုဆုံးမလွယ်သူ) ။ ။ အဆိုအဆုံးမခက်သူကို “ဒုဗ္ဗစ” ဆို၏။ သုဝစ(ဆိုဆုံးမလွယ်သူ)ပုဂ္ဂိုလ်များကား တစ်စုံတစ်ယောက်က ဆုံးမလာသော် အားရဝမ်းသာစွာ လက်ခံတတ်၏။ နောင် အခါလည်း ဆုံးမပါရန် ပန်ကြားတတ်၏။ ဆုံးမသည့်အတိုင်းလည်း ကျင့်တတ်၏။ ထိုသူမျိုးကား တရားထူးရဖို့ အလွန်နီးကပ်လျက်ရှိသူများပင်တည်း။

မုဒု(နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသူ) ။ ။ ဤ၌ မုဒု-နူးညံ့သူဟူသည်မှာ ဖရသ-ကြမ်းတမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းဆိုသော နူးညံ့ခြင်းမျိုး မဟုတ်၊ ထဒ္ဒ-ခက်ထန်ခြင်း၊ တင်းမာခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နူးညံ့ပျော့ပျောင်းခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ပဋိပတ်၌ ကျင့်ရန် ပျင်းရိဆုတ်နစ်သူ၊ သဒ္ဓါနည်းသူစသည်တို့မှာ ထိုထိုအကျင့်များသို့ မရောက်နိုင်တော့ပဲ တင်းမာနေသူများပင်တည်း။ သဒ္ဓါဆန္ဒရှိသူ၊ စိတ်အားထက်သန်၍ ဝီရိယရှိသူတို့ကား ထိုထိုအကျင့်တရားတို့၌ လိုက်လျောပါသွားလောက်အောင် နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းနေသူများတည်း။

အနတိမာနီ (မာန်မာနမရှိသူ) ။ ။ အမျိုးအနွယ်စသော မာန်ဖြစ်ကြောင်းဝတ္ထုတို့ဖြင့် သူတစ်ပါးအပေါ် မထီမဲ့မြင် မပြုသူကို “အနတိမာနီ” ဆိုသည်။

သန္တုဿက (ရောင့်ရဲလွယ်သူ) ။ ။ ရတတ်သမျှ၊ ရှိသမျှ၊ ဖြစ်သမျှနှင့် တင်းတိမ်ကျေနပ်သူကို “သန္တုဿက (ရောင့်ရဲလွယ်သူ)” ဆို၏။

သုဘရ (အမွေးအမြှူလွယ်သူ) ။ ။ သူတစ်ပါးကို မှီနေရသူဖြစ်ပါလျက် သူကျွေးသမျှ၊ ပေးသမျှနှင့် မကျေနပ် နိုင်သူကို ဒုဗ္ဗရ(အမွေးခက်သူ)ဟုဆို၏။ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ ကျွေးသမျှ၊ မွေးသမျှ၊ ပေးသမျှနှင့် ကျေနပ်သူကား သုဘရ(အမွေးလွယ်သူ)ပင်တည်း။

အပ္ပကိစ္စ (ကိစ္စနည်းပါးသူ) ။ ။ မိမိပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်မှတစ်ပါး အခြားမဆိုင်သော အကျိုးမရှိသောအလုပ် များ၌ ကြောင့်ကြစိုက်သူကို အလုပ်များသူဟုဆို၏။ မိမိအားထုတ်ရမည့်တရား မှတစ်ပါး အခြားမည်သည့်အလုပ်ပိုမိုမျှ မလုပ်သူကို “အပ္ပကိစ္စ(ကိစ္စနည်းသူ)” ဟုဆိုသည်။ ထိုကြောင့် တရား အားထုတ်သူများမှာ ဗလိဗောဓ ဆယ်ပါးဖြတ်တောက်ရှင်းလင်းထားရမည့်အဖြစ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်၏။

သလ္လဟုကဂုတ္တိ(ပေါ့ပါးသောအဖြစ်ရှိသူ) ။ ။ ငှက်များသည် အခြားဘာမျှမပါ၊ မိမိအတောင်ပံအားဖြင့် သာ လိုရာပျံသန်းသွားလာသကဲ့သို့ မိမိပရိက္ခရာရှစ်ဖြာမျှ ဆောင်ကာ တာဝန်ပေါ့ပါးစွာ သွားလာရမည့်အဖြစ်ကို “သလ္လဟုကဂုတ္တိ” ဟုဆိုသည်။

မေတ္တသုတ်

သန္တိန္ဒြိယ (ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေရှိသူ) ။ ။ ဣန္ဒြေဆိုသည်မှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ခြောက်မျိုး တည်း။ ထိုဣန္ဒြေများ ငြိမ်သက်အောင်ပြုရမည်ဆိုသည်မှာ ဣဋ္ဌာရုံနှင့်တွေ့သောအခါ ရာဂမဖြစ်အောင်၊ အနိဋ္ဌာရုံနှင့်ကြုံတွေ့သောအခါ ဒေါသမဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်း ရခြင်းများပင်တည်း။

နိပက (ပညာရှိသူ) ။ ။ မိမိကျင့်ရမည့်အကျင့်ပဋိပတ်၌ သိနားလည်မှုရှိသူ၊ အကျင့်မှန်/မမှန် နှိုင်းချိန်တတ်သူ၊ အကျိုးကို မြော်မြင်ဆင်ခြင်တတ်သူများသာ ထိုပဋိပတ်ကို ပြုကျင့်နိုင်၏။ ထိုသို့ နားမလည်သူများကား ထိုအကျင့်ကို ကျင့်ရန် ဆန္ဒဝီရိယစသည် ထက်သန်လှမည်မဟုတ်၍ ပြုလုပ်မည်လည်း မဟုတ်။ ထို့ကြောင့်ပင် မေတ္တာရှေ့သွားဤအကျင့်များ၌ **“နိပကော = ပညာရှိသူဖြစ်ရမည်”**ဟု ညွှန်ကြားတော်မူ ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အပ္ပဂဗ္ဘ (မကြမ်းတမ်း မရိုင်းပြဲသူ) ။ ။ ပဂဗ္ဘ-ကား ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်ထား သုံးပါးကြမ်းသူ ရိုင်းသူတည်း။ န ပဂဗ္ဘော အပ္ပဂဗ္ဘော=ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်ထားမရိုင်းသော ယဉ်ကျေးသူ တည်း။ မေတ္တာသည် သဘာဝအားဖြင့် ယဉ်ကျေးနူးညံ့သောသဘောဖြစ်၍ ရိုင်းစိုင်းသောသူ၌ မတည်ပေ။ ယဉ်ကျေးသူသာ မေတ္တာ၏တည်ရာဖြစ်နိုင်၍ ဤအပ္ပဂဗ္ဘ(ယဉ်ကျေးသူ)ဖြစ်ရမည်ကို မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂအကျင့်အဖြစ် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သည်။

ကုလေသ္မ 'နနဂိဒ္ဓေါ(လူတို့၌ မတွယ်တာသူ) ။ ။ လူအများ၌ မိဘခင်တွယ်လွန်းသူ၊ ဆွေမျိုးခင်တွယ်လွန်းသူ များကား မိဘဆွေမျိုးများနှင့် မခွဲမခွါနိုင်၍ ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးအတွက် မခွါမထွက်နိုင်လျှင် ဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာသာ ဖြစ်၏။ တိုးတက်ဖို့ မဖြစ်။ ရဟန်းများ၌လည်း လူဒကာ၊ ဒကာမများအပေါ်တွယ်တာခြင်းသည် အကျိုးယုတ်ကြောင်း၊ မတိုးတက် မကြီးပွားနိုင်ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဒကာ၊ ဒကာမတို့၌ မက်မောတွယ်တာတတ်သော ရဟန်းကား တရား၌ ကြောင့်ကြစိုက်မည် မဟုတ်။ ပစ္စည်းကိုသာ အလေးပြုနေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့မဖြစ်ရန် မေတ္တာရှေ့သွားအကျင့်များတွင် ဤအမျိုးတို့၌ မတွယ်တာသူအဖြစ်ကိုလည်း အကျင့်တစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သည်။

၅၀။ န စ ခုဒ္ဒ'မာစရေ ကိဉ္စိ၊ ယေန ဝိညျ ပရေ ဥပဝဒေယျ။
သုခိနော ဝ ခေမိနော ဟောန္တု၊ သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ။

၅၀။ ပညာရှိအများ သူတစ်ပါးတို့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်မည့် ဒုစရိုက်စု ယုတ်ညံ့သော အမှုမျိုးကို အသေးအဖွဲ့ အနည်းငယ်မျှပင်ဖြစ်စေ မပြုကျင့်ပါလေနှင့်။ (ထို့နောက် မေတ္တာပွားရမည်မှာ) သတ္တဝါမှန်သမျှ ကိုယ်ချမ်းသာကြ ပါစေ၊ ဘေးရန်ကင်းဝေး အေးချမ်းသာယာကြပါစေ၊ စိတ်လည်း ချမ်းသာကြပါစေ။

မေတ္တသုတ်

အကရဏီယနှင့် မေတ္တာပို့။ ။ “သက္ကော” စသည်ဖြင့် ကရဏီယ(ပြုကျင့်ရမည့်)ဓမ္မများကို ညွှန်ကြားတော်မူပြီးနောက် “န စ ခုဒ္ဒမာစရေ ကိဉ္စိ” စသည်ဖြင့် အကရဏီယ (မပြုသင့် မပြုထိုက်သော) ဓမ္မများကို ညွှန်ကြားတော်မူပြီးလျှင် ကျင့်ရန်/မကျင့်ရန်တရားများ အပြည့်အစုံပြုပြီးသောအခါ တဖန်ဆက်လက်၍ မေတ္တာဘာဝနာမူပြုနည်းကို “သုခိနော ဝ” စသည်ဖြင့် နည်းပေးတော်မူပြန်သည်။

ထိုအကုသိုလ်မူ ပြုကျင့်ရာ၌ မျက်မှောက်ရရှိမည့်အပြစ်ကို ပြလို၍ “ယေန ဝိညာဉ်ပရေ ဥပဝဒေယျံ (၎င်းပြစ်မှုအတွက် ပညာရှိများ သူတစ်ပါးတို့ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ဖြစ်ရာသည်)” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

မေတ္တာပို့၌ သိမှတ်ဖွယ်။ ။ “သက္ကော ဥဇ္ဇ စ” စသော ဆိုခဲ့ပြီးနစ်ဂါထာခွဲတို့ဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာ၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြည့်ကျင့်ထားရမည့် မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဝပဋိပဒါ(မေတ္တာ၏ရှေ့အဖို့က ကျင့်ရမည့် အကျင့်များ)ကို ပြခဲ့၏။ ၎င်းတို့ကိုပင် ကမ္မဋ္ဌာနပစာရ (မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ဥပစာရ)ဟုလည်း ဆိုရ၏။ အိမ်၏ ဥပစာဆိုလျှင် အိမ်၏ အနီးအပါးအရပ်ဟု သိရသကဲ့သို့ မေတ္တာဘာဝနာမပြုမီ မေတ္တာ၏ ရှေ့အနီးမှာဖြစ်သော အကျင့်များဖြစ်၍ မေတ္တာဘာဝနာ၏ ဥပစာဟုဆို၏။

ထိုဥပမာကို ပြပြီး၍ ထိုရဟန်းတို့၏ ရုက္ခစိုးနတ်များဘေးရန်ကို ပယ်ရှားရန် ပရိတ်အရံအတားအလိုငှာ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာ၏အခြေခံ မေတ္တာဈာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း မေတ္တာဘာဝနာပြုပုံပြုနည်းကို “သုခိနော ဝါ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။

ဤ “သုခိနော ဝါ” စသောစကားကို ဘာကြောင့်ဆိုသနည်း၊ မေတ္တာပွားပုံကိုပြခြင်းငှာ ဆိုသည်။ မေတ္တာကို “သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဟောန္တူ = သတ္တဝါမှန်သမျှ ကိုယ်ချမ်းသာကြပါစေ။ ခေမိနော ဟောန္တူ = အေးချမ်းသာယာကြပါစေ။ သုခိတတ္တာ ဟောန္တူ = စိတ်ချမ်းသာကြပါစေ” ဤသို့ ပွားများအပ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၅၁။ ယေ ကေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ၊
 တသာ ဝါ ထာဝရာ ဝ’ နဝသေသာ။
 ဒိယာ ဝါ ယေ ဝ မဟန္တာ၊
 မဇ္ဈိမာ ရဿကာ အဏုက ထူလာ။

၅၂။ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ယေ ဝ အဒိဋ္ဌာ၊ ယေ ဝ ဒုရေ ဝသန္တိ အဝိဒူရေ။
 ဘူတာ ဝ သမ္ဘဝေသီဝါ သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တူ သုခိတတ္တာ။

၅၁၊ ၅၂။ အလုံးစုံသော ထိတ်လန့်တတ်သော ပုထုဇဉ်သေက္ခများ၊ မထိတ်မလန့်တတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကိုယ်ခန္ဓာရှည်လျားသော သတ္တဝါများ၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးမားသော သတ္တဝါများ၊ ကိုယ်ခန္ဓာအလတ်စား သတ္တဝါများ၊ ပုက္ကနိမ့်တိုကိုယ်ရှိသော သတ္တဝါများ၊ သေးငယ်မွှေးသော သတ္တဝါများ၊ ဆူဖြိုးဝိုင်းဝန်းသော သတ္တဝါများ၊ မြင်ဖူးသော သတ္တဝါများ၊ မမြင်ဖူးသော သတ္တဝါများ၊ အဝေး၌နေသော သတ္တဝါများ၊ အနီး၌နေသော သတ္တဝါများ၊ နောင်မဖြစ်ကြမည့်ဖြစ်ပြီးသော ရဟန္တာများ၊ နောင်ဘဝသစ် ရှာမှီးတတ်သော သေက္ခပုထုဇဉ်များ၊ လောကရှိ ဤသတ္တဝါအားလုံး ကိုယ်၊ စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

မေတ္တသုတ်

မေတ္တာပွားပုံအကျယ် ။ ။ “သုခိနော ဝါ” စသည်ဖြင့် သတ္တဝါအားလုံးပေါင်းရုံးကာ မေတ္တာပွားပုံအကျဉ်းချုပ်ကို ပြတော်မူပြီးနောက် ထိုသတ္တဝါတွေကို “တသ၊ ထာဝရ” စသည်ဖြင့် အလီလီခွဲကာ မေတ္တာပွားပုံအကျယ်ကို “ယေကေစိ ပါဏဘူတာ” စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားတော်မူပြန်သည်။

တသစသော သတ္တဝါများ ။ ။ “တသန္တိတိ တသာ = ထိတ်လန့်တတ်သောကြောင့် တသမည်၏” အရ
✓ တသ-ဟူသည်မှာ တဏှာမကင်းသေး၍ ကြောက်တတ်လန့်တတ်သော ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များတည်း။
✓ တိဋ္ဌန္တိတိ ထာဝရာ = မကြောက် မလန့် မလှုပ်ရှားဘဲ မြဲမြံတည်တံ့သောကြောင့် ထာဝရမည်၏” အရ တဏှာကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိသော ရဟန္တာတို့ကို ထာဝရဆိုသည်။

- ✓ ဒီဃမှာ ကိုယ်အနေအထားရှည်လျားသော မြေ၊ နဂါး၊ ငါး၊ ဖွတ်စသော သတ္တဝါများတည်း။
- ✓ မဟန္တကား ကြီးသောခန္ဓာရှိသော ငါး၊ လိပ်စသော ရေသတ္တဝါ၊ ဆင်စသော ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရာဟုစသော နတ်များပင်ဖြစ်သည်။
- ✓ မြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဝက်စသော ကိုယ်အနေအလတ်စားရှိသော သတ္တဝါများကို မဇ္ဈိမဟုဆို၏။
- ✓ ရဿ=ပုတိုသော သတ္တဝါဆိုသည်မှာ ထိုထိုသတ္တဝါအမျိုးမျိုးတို့၌ ဒီဃ၊ မဇ္ဈိမတို့ထက် အောက်ကျသေးငယ်သော သတ္တဝါပေတည်း။

✓ အဏုကကား ပကတိမျက်စိအရာမဟုတ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ အရာဖြစ်သော အလွန်သေးငယ်မှုန်မွှားသော သတ္တဝါများဖြစ်၏။ (သို့မဟုတ်) မဟန္တ၊ မဇ္ဈိမနှင့် ထူလာ၊ မဇ္ဈိမတို့အောက် သေးငယ်သော ပမာဏရှိသော သတ္တဝါတို့ကိုယူ။

- ✓ ထူလမှာ ဝိုင်းဝန်းသော ကိုယ်ရှိသော ယောက်သွား၊ ခရ၊ လိပ်စသော သတ္တဝါမျိုးတည်း။
- ✓ မိမိမျက်စိဖြင့် မြင်ဖူးသော သတ္တဝါတို့ကို ဒိဋ္ဌဆိုသည်။
- ✓ သမုဒ္ဒရာတစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်၊ စကြဝဠာတစ်ဖက်စသည်၌တည်သော မမြင်ဖူးသော သတ္တဝါတို့ကား အဒိဋ္ဌတို့တည်း။

✓ ဝိဒူရကို အတိဒူရ(အလွန်ဝေးသော)ဟု အနက်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အဝိဒူရကို မနီးမဝေးဟု အနက်ပြန်၏။ ဤ၌ ဒူရ၏ အပြန်ဖြစ်၍ အနီးသာအနက်ဆိုရသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်၌ရှိသော သတ္တဝါကို “အဝိဒူရ”ဟု လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်မှအပ၌ ဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့ကို “ဒူရ”ဟုလည်းကောင်းဆိုရသည်။
(တစ်နည်း) မိမိအိမ်ကျောင်းဥပစာ အတွင်းအပြင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိကျောင်း၊ ရွာ၊ ဇနပုဒ်၊ ကျွန်း၊ စကြာဝဠာ အတွင်းအပြင်အားဖြင့်လည်းကောင်း အဝိဒူရ၊ ဒူရခွဲပြန်သည်။

- ✓ ဘူတဆိုသည်မှာ ဖြစ်ပြီးသားဖြစ်၍ နောင်ဖြစ်ရတော့မည် မဟုတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များပင်တည်း။
- ✓ သမ္ဘဝံ သန္တိတိ သမ္ဘဝေသိနော = နောင်ဘဝဖြစ်ရန်အကြောင်းကံကို ရှာလေ့ရှိသောကြောင့် သမ္ဘဝေသိမည်၏။
- ✓ သံယောဇဉ်မကင်းသေးသောကြောင့် နောင်ဘဝအဆက်ကို ရှာတတ်သော ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခတို့ကို သမ္ဘဝေသိဆိုသည်။

မေတ္တသုတ်

မေတ္တာပို့တစ်မျိုး ။ ။ မေတ္တာဘာဝနာဟူသည် သတ္တဝါများအပေါ်၌ ချမ်းသာသုခရရှိရေးအတွက် တောင့်တချက်ဖြင့်သာ ပွားများရသည် မဟုတ်။ အကျိုးမဲ့ဒုက္ခတို့ မကျမရောက်ဖို့ အရေး တောင့်တသည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ပွားများရသည်သာ။ ထိုကြောင့် ‘သုခိနော ဝါ စသည်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာရေး တောင့်တပွားများပုံကို ပြုပြီးနောက် ယခုအခါ၌ ‘န ပရော ပရံစသည်ဖြင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ မကျမရောက်ရေး တောင့်တသောအားဖြင့် ပွားများပုံကို ညွှန်ကြားတော်မူပြန်သည်။

**၅၄။ မာတာ ယထာ နိယံပုတ္တ၊ မာယုသာ ဧကပုတ္တ’မနုရက္ခေ။
ဧဝမ္ပိ သဗ္ဗဘူတေသု၊ မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။**

၅၄။ မွေးမိခင်သည် မိမိ၏ ရင်သွေးဖြစ်သော တစ်ဦးတည်းသော သားကို မိမိအသက်နှင့်လဲ၍ပင် အစဉ်ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ သတ္တဝါအလုံးစုံတို့၌ အတိုင်းအတာ ပမာဏမရှိသော မေတ္တာစိတ်ကို ပွားများပါလေ။

မိခင်ပမာမေတ္တာထား ။ ။ လောက၌ သား၊ သမီးများအပေါ်၌ ထားအပ်သော မိခင်၏ မေတ္တာမှာ အလွန်အကဲဆုံး မေတ္တာဖြစ်၍ ထိုမိခင်၏ မေတ္တာမျိုး သတ္တဝါများအပေါ်မှာ ထားရမည့်အဖြစ်ကို “မာတာ ယထာ” စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းတော်မူသည်။

**၅၅။ မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗလောကသ္မိ၊ မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။
ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယဉ္စ၊ အသမ္မာမံ အဝေရ’မသပတ္တံ။**

၅၅။ အထက် အရူပဘဝ၊ အောက် ကာမဘဝ၊ အလယ် ရူပဘဝ အလုံးစုံသောလောက၌ ပိုင်းခြားကန့်သတ်ချက် မရှိသော မေတ္တာစိတ်ကို အပိုင်းအခြားကင်း ကျဉ်းမြောင်းခြင်းမရှိအောင်၊ ဒေါသဟူသော အတွင်းရန်မရှိအောင်၊ အပရန်သူလည်းမရှိအောင် ပွားများပါလေ။

အသမ္မာမ ။ ။ အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်ရှိသောနေရာကို “သမ္မာမ (ကျဉ်းမြောင်းသည်)” ဟုဆို၏။ ရန်သူ ကိုပင် မချန်ထားဘဲ ရန်သူ၌သော်လည်း မေတ္တာရောက်အောင်ပြုသော် အပိုင်းအခြားပျက်၍ ကျဉ်းမြောင်းခြင်းမရှိ မေတ္တာနယ်ကျယ်သွားသည်ကို “အသမ္မာမ” ဆိုသည်။

- မေတ္တာဘာဝနာအရာ၌ မေတ္တာရှေးဦးစွာ မပွားအပ်သူ၊ ပွားအပ်သူ၊ လုံးဝမပွားအပ်သူများရှိရာ -
- ✓ မချစ်အပ်သူ (မုန်းသူ)၌ မေတ္တာ စ-မပွားရ၊ ပွားလျှင် ဒေါသဖြစ်လာတတ်၍ မေတ္တာဖြစ်ရန် ခက်ခဲ၏။
- ✓ အလွန်ချစ်သူ၌ တဏှာပေမရှိနေရာ ထိုသူ၏ သုခ၊ ဒုက္ခအတွက် သောကစသည်ဖြစ်လာတတ်၍ မေတ္တာပွားရေးမှာ မလွယ်။
- ✓ မမုန်းမချစ် အလတ်စားပုဂ္ဂိုလ်၌ မိမိက ချစ်မြတ်နိုးမှု မရှိသောကြောင့် ချစ်မြတ်နိုးသူ အရာထားရန် အခက်တစ်ရပ်ပင်။

မေတ္တသုတ်

✓ ရန်သူ၌ကား ဒေါသဖြစ်လာမည်ဖြစ်၍ စတင်ပွားရန်သာ၍ မလွယ်သည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး တို့၌ ရှေးဦးစွာ မေတ္တာမပွားအပ်။

✓ လိင်မတူသူများ၌ ရာဂဖြစ်တတ်ခြင်း၊ သေသူ၌ ပွားလျှင် အပ္ပနာဈာန်၊ ဥပစာရဈာန်မရနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ထိုသူနှစ်မျိုးတို့၌ကား လုံးလုံး မပွားသင့်။

ထို့ကြောင့် မေတ္တာပွားလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် “အဟံ သုခိတော ဟောမိ နိဒ္ဒါက္ခော = ငါချမ်းသာပါစေ၊ ဆင်းရဲကင်းပါစေ” စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာ ပွားအပ်၏။ မိမိကိုယ်ကို ပွားခြင်းမှာ ဈာန်ရဖို့ကား မဖြစ်နိုင်။ သို့သော် ငါချမ်းသာချင်သလို၊ ငါမဆင်းရဲချင်သလို အခြားသတ္တဝါများလည်း ဆင်းရဲကင်းလို ချမ်းသာလိုကြသည်- ဟု မိမိကို သက်သေတင်ကာ တစ်ပါးသတ္တဝါတွေ အပေါ်မှာအကျိုးလိုလားမှု ချမ်းသာလိုလားမှု ဖြစ်လာတတ်၍ မိမိကိုယ်ကို စတင်ပွားရခြင်းဖြစ်သည်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၂၈၇။)

ထို့နောက် မိမိချစ်ခင်လေးစားအပ်သော ဆရာဥပဇ္ဈာယ်စသည်တို့၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သီလဂုဏ်၊ သုတဂုဏ်၊ ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုပြုမူခဲ့ပုံစသော ချစ်မြတ်နိုးဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်များကို အောက်မေ့ပြီးလျှင် “ဧသ သပ္ပရိသော သုခိတော ဟောတု နိဒ္ဒါက္ခော = ဤသူတော်ကောင်း ချမ်းသာပါစေ၊ ဆင်းရဲကင်းပါစေ” စသည်ဖြင့် မေတ္တာပွား ရသည်။ ထိုသို့ မိမိအကျိုးလိုလား၍ လေးစားမြတ်နိုးသော ဆရာစသည်တို့၌ ပွားအပ်သော မေတ္တာအလေ့အလာ များ အားရှိလာသောအခါ အလွန်ချစ်သော မိတ်ဆွေ၊ မမုန်းမချစ် အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရန်သူများ၌ ပြောင်းကာ ပြောင်းကာ အစဉ်အတိုင်း ပွားသွားရသည်။ အလေ့အလာပွားများ ထားအပ်ပြီးသောမေတ္တာသည် နောင်ရန်သူ၌ စိတ်ရောက်သောအခါပင် ရန်သူအဖြစ် မမြင်တော့ဘဲ ပိယပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရောက်လာတော့သည်။

**လင်္ကာ ။ ။ လိင်မတူရာ၊ သေသူမှာ၊ မေတ္တာမပွားနှင့်။
မုန်းထားသသူ၊ လွန်ချစ်သူနှင့်၊ လယ်လူတစ်ဖြာ၊ ရန်သူမှာ၊ မေတ္တာ မစလင့်။
မိမိစယူ၊ ချစ်သူနောက်ဆို၊ ပို၍ချစ်သူ၊ ကိုယ့်ရန်သူ၊ ပွားမှုစဉ်တိုင်းသင့်။**

အဝေရ (ရန်၊ ရန်သူမရှိ) ။ ။ “အဝေရ” ၌ ဝေရ-အရ မေတ္တာ၏ အတွင်းရန် ဒေါသကို ဆို၏။ ထိုဒေါသ မရှိသော မေတ္တာမျိုးဖြစ်အောင် ပွားရမည်ဆိုလို၏။ မေတ္တာ၌ကား ဒေါသရှိသည် မဟုတ်။ ဘာဝနာ၏အကြား အကြား၌ တစ်ခါတစ်လေပေါ်လာသော **ဝေရစေတနာ**(ဒေါသစိတ်)ကို မဖြစ်အောင် ပြုရမည်ဟုဆိုခြင်းဖြစ်၏။

အသပတ္တံ ။ ။ သတ္တဝါများအပေါ်၌ ဒေါသစိတ်မရှိ၊ မေတ္တာဓာတ်အား ကောင်းစွာထားနိုင်သူအား လူလည်းချစ်၊ နတ်ဘီလူးတို့လည်း ချစ်အပ်သည်ဖြစ်ရာ ရန်သူမရှိတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ဤမေတ္တာစိတ်ကို ရန်သူ မရှိသည်အထိ အားရှိလာအောင် ပွားများရမည်ဟု ဆို၏။

**၅၆။ တိဋ္ဌံ စရံ နိသိန္နော ဝ၊ သယာနော ယာဝတာ’ဿ ဝိတမိဒ္ဓေါ။
ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျ၊ ဗြဟ္မ’မေတံ ဝိဟာရ’မိမ’မာဟု။**

မေတ္တသုတ်

၅၆။ ရပ်လျက်ဖြစ်စေ၊ သွားလျက်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်လျက်ဖြစ်စေ၊ အိပ်လျက်ဖြစ်စေ၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်းကင်းနေသောအချိန်မှာ မေတ္တာဈာန်သတိကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ရာ၏။ ဤဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ ဤမေတ္တာဈာန်သတိဖြင့် နေခြင်းကို ဗြဟ္မဝိဟာရ (ထူးမြတ်သောနေခြင်းမျိုး) ဟူ၍ ဘုရားရှင်များ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ကိုယ်အနေအထားနှင့် ချီးကျူးချက် ။ ။ “မေတ္တဉ္စ” စသောဂါထာဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာပွားစေပုံကို ဟောခဲ့၏။
ယခုတစ်ဖန် ထိုမေတ္တာဘာဝနာပွားသူပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ အချို့ကမ္မဋ္ဌာန်းများကဲ့သို့ ဣရိယာပုထ် သတ်မှတ်ချက်မရှိ၊ မိမိလိုရာ ဣရိယာပုထ်မျိုးဖြင့် ပွားများနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြ၍ မေတ္တာဖြင့် နေခြင်းကို ချီးကျူးတော်မူခြင်းငှာ “တိဋ္ဌံ စရံ” စသော ဂါထာကို ဆက်လက်ဟောကြားတော်မူသည်။

မအိပ်ချင်သရွေ့ ။ ။ မည်သည့် ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ပွားသည်ဖြစ်စေ အိပ်ချင်လျှင် ဘာဝနာ၌ သမာဓိရမည်မဟုတ်။ ‘ဘယ်ဣရိယာပုထ်ဖြင့်ဖြစ်စေ အိပ်ချင်ခြင်းကင်းနေသောအခါဖြစ်လျှင် ထိုမေတ္တာသတိဆောက်တည်ပါ’ ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ယူရမည်။

ဗြဟ္မဝိဟာရ (မြတ်သောနေခြင်း) ။ ။ မေတ္တာမှတစ်ပါး အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် ကိုယ်ကျိုးအတွက် သက်သက်ဖြစ်သော အကျင့်များဖြစ်၏။ သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေဟု ပွားသော ဤမေတ္တာမှာ အများသတ္တဝါတို့၏အကျိုးကို ပြုကျင့်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အများအကျိုး ပြုကျင့်သောကြောင့်ပင် မေတ္တာဖြင့်နေခြင်းကို ဗြဟ္မဝိဟာရ (မြတ်သောနေခြင်း) ဟုဆိုရတော့သည်။

ဝိဟာရလေးမျိုး ။ ။ ဝိဟာရနေခြင်းဟူသည်မှာ လေးမျိုးရှိရာ သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်းဟူသော အနေမျိုးမှာ ဣရိယာပုထ်ဟူသော နေခြင်းမျိုးဖြစ်၍ **ဣရိယာပထဝိဟာရ** ဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မာလောက၌ ဖြစ်သောနေခြင်းမျိုးမှာ ဈာန်သမာပတ်ဖြင့် နေခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဈာန်သမာပတ်ကို **ဒိဗ္ဗဝိဟာရ** (ဗြဟ္မာ၌ ဖြစ်သောနေခြင်းမျိုး) ဟုဆို၏။ မေတ္တာဖြင့်နေခြင်းမှာ ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်အရ **ဗြဟ္မဝိဟာရ** မည်၏။ အရိယာများ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဖလသမာပတ်ကို **အရိယဝိဟာရ** (အရိယာတို့၏ နေခြင်းမျိုး) ဟု ဆိုရသည်။ ဤဝိဟာရလေးမျိုးတို့တွင် ဗြဟ္မဝိဟာရကို ယူစေလို၍ “ဗြဟ္မမေတံ ဝိဟာရံ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

**၅၇။ ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မ၊ သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နော။
ကာမေသု ဝိနေယျ ဂေမံ၊ န ဟိ ဇာတု’ဂ္ဂဗ္ဗသေယျ ပုန ရေတိ။**

၅၇။ ထိုမေတ္တာဈာန်ရပြီးသော ယောဂီသည် အတ္တဒိဋ္ဌိအစွဲမရှိအောင်ပြု၍ လောကုတ္တရာသီလရှိသော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်လျက် ဝတ္တုအာရုံကာမဂုဏ်တို့၌ ကိလေသာဖြင့် တွယ်တာခြင်းကို အရှင်းပယ်ရှားပြီးသော် အမှန်ပင် နောက်တဖန် ပဋိသန္ဓေမနေရတော့ပေ။

မေတ္တသုတ်

ဈာန်မှ မဂ်၊ ဖိုလ်သို့ ။ ။ မေတ္တာဘာဝနာပွားများပုံကို အပ္ပနာဈာန်အထိ အပြည့်အစုံဟောတော်မူခဲ့ပြီ။ ထိုမေတ္တာဘာဝနာကား အပ္ပနာဈာန် ရရန်သာဖြစ်၍ မဂ်၊ ဖိုလ်အထိပို့စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိသေး။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏အလိုမှာ အားလုံး မဂ်၊ ဖိုလ်ရရန်အတွက်သာဖြစ်၍ မေတ္တာမှ တစ်ဆင့်တက်ကာ အရိယာဖြစ်ရန် နည်းလမ်းညွှန်ပြလျက် ဒေသနာကို အဆုံးသတ်တော်မူလို၍ “ဒိဋ္ဌဉ္စ” စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်။

ဤ၌မေတ္တာဘာဝနာသည် သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် နီးစပ်လျက်ရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာဘာဝနာကို ဟောပြီးနောက် ဤအတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရှားဖြတ်တောက်ရန် “ဒိဋ္ဌိ” စ အနုပဂ္ဂမ္မ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်ရာ ဒိဋ္ဌိ-အရ အတ္တဒိဋ္ဌိယူရမည်မှာ ထင်ရှားသည်။

ဝိပဿနာပြု ။ ။ “ဒိဋ္ဌိဖြင့် မရောက်မစွဲမူ၍” ဟူသည် ဝိပဿနာဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပယ်ရမည်ကိုဆိုသည်။

အလယ်မဂ်နှစ်ပါး ။ ။ “သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နော” နှစ်ပုဒ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ရပြီးသော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကို ပြ၏။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဘာဝနာကိုပင် ပွားခြင်းဖြင့် သကဒါဂါမိမဂ်သို့ ဆိုက်ရောက်ရသည်။ ထိုအခါ သောတာပတ္တိမဂ်က မပယ်နိုင်သေးသော ကာမတဏှာမှာ ပါးခဲ့နည်းခဲ့၏။ ထို့နောက်တစ်ဆင့်တက်ကာ ပွားများပြန်သောအခါ အနာဂါမိမဂ်ရပြန်သည်။ ထိုအခါ ကာမရာဂမှာ အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် “ကာမေသု ဝိနယဂေဓံ” ဖြင့် သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်နှစ်ပါးသို့ ရောက်ပြီးသော သကဒါဂါမိ၊ အနာဂါမိအဖြစ်ကိုပြသည်။

အဋ္ဌကထာအဆို ။ ။ အနာဂါမိအဖြစ်သို့ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမရာဂပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤလူ့ဘုံနှင့် ကာမဘုံမှန်သမျှမှာ မဖြစ်တော့ပြီ။ ထိုသို့ လူ့ဘုံ၌ ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်၍ “န ဟိ ဇာတုဂ္ဂစ္ဆ-သေယျ ပုန ရေတိ (နောက်တဖန်ဧကန် အမိဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေမနေရတော့” ဟု ဟောခဲ့၏။ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေမနေရဟုဆိုသဖြင့်၎င်းမှာ ဤလူ့ဘုံမှ စုတေသော် သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် ထိုဘုံတို့မှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်ရရှိလျက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတော့မည်။

=====

မေတ္တသုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

ခန္ဓသုတ်

၄။ ခန္ဓသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၅၈။ သဗ္ဗာသီဝိသဇာတီနံ၊ ဒိဗ္ဗမန္တာဂဒံ ဝိယ။
ယံ နာသေတိ ဝိသံ ယောရံ၊ သေသဉ္ဇာပိ ပရိဿယံ။

၅၉။ အာဏာခေတ္တမ္ပိ သဗ္ဗတ္ထ၊ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗပါဏီနံ။
သဗ္ဗသောပိ နိဝါရေတိ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၅၈ - ၅၉။ အို . . သူတော်ကောင်းတို့ နတ်မန္တန်၊ နတ်ဆေးဝါးသည် လျင်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေမျိုးမှန်သမျှတို့၏ ပြင်းထန်သော အဆိပ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သကဲ့သို့ ခန္ဓသုတ်ပရိတ်တော်သည် အာဏာခေတ် တစ်ခွင်လုံး၌ သတ္တဝါ အလုံးစုံတို့၏ ပြင်းထန်သော အဆိပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကြွင်းဘေးရန်အမျိုး အမျိုးကို လည်းကောင်း၊ ဘယ်ခါမဆို လုံးဝကုန်စင်အောင်ပင် မြစ်တားပယ်ရှားနိုင်ပါသည်။ ထိုခန္ဓသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်စို့။

ပရိတ်အမွမ်း ။ ။ “သဗ္ဗာသီဝိသဇာတီနံ” ကား ဘုရားဟော မဟုတ်။ ရှေးဆရာတို့၏ အဆိုအမိန့်ပင်။ ခန္ဓသုတ်၏ အာနုဘော်အစွမ်းသတ္တိဘယ်မျှရှိသည်ကို အမွမ်းတင်အပ်သော ပရိတ်ပျိုးပင်တည်း။

နိဒါန်း ။ ။ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးစဉ် ရဟန်းတစ်ပါး မြွေကိုက်ခံ ရ၍ လျှောက်ထားသောအခါ ထိုရဟန်းမှာ ဝိရူပက္ခစသော နဂါးမျိုးတို့၌ မေတ္တာမပို့၍ အကိုက်ခံရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍မေတ္တာပို့လျှင် အကိုက်ခံရမည်မဟုတ်ကြောင်း မိန့်တော်မူ၍ မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်ဖို့ မိမိ၏ လုံခြုံရေး၊ မိမိ၏ အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်ဖြစ်ရေးအတွက် ပရိတ်အရံအတားကို ခွင့်ပြုတော် မူခဲ့၏။ ထိုအရံအတားပြုပုံကို ဝိရူပက္ခေဟိစသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ (အင်္ဂုတ္တရ၊ ပ၊ ၃၈၄၊ စူဠဝဂ္ဂ၊ ၂၅၄။)

၆၀။ ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဧရာပထေဟိ မေ။
ဆဗျာပုတ္တေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ကဏှာဂေါတမကေဟိ စ။

၆၀။ ဝိရူပက္ခနဂါးမျိုးတို့နှင့် ငါ၏မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ဧရာပထနဂါးမျိုးတို့နှင့်လည်း ငါ၏မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ ဆဗျာပုတ္တနဂါးမျိုးတို့နှင့်လည်း ငါ၏မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ ကဏှာဂေါတမနဂါးမျိုးတို့နှင့်လည်း ငါ၏မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။

မေတ္တာပွားဟန် ။ ။ “ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တံ” စသည်ကား မြွေမင်းလေးမျိုးတို့၏ အမျိုးအဆွေတို့၌ မေတ္တာပွား ပုံကို ပြသောဂါထာတည်း။

သန္ဓေသုတ်

**၆၁။ အပါဒကေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဒွိပါဒကေဟိ မေ။
စတုပ္ပဒေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဗဟုပ္ပဒေဟိ မေ။**

၆၁။ အခြေမရှိသော သတ္တဝါတို့နှင့် ငါ၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ အခြေနှစ်ချောင်း ရှိသော သတ္တဝါတို့နှင့်လည်း ငါ၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့နှင့် လည်း ငါ၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။ အခြေများစွာရှိသော သတ္တဝါတို့နှင့်လည်း ငါ၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် ချစ်မေတ္တာ ဖြစ်ပါစေ။

သတ္တဝါကုန် မေတ္တာပွားရန် ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီးဂါထာဖြင့် မြွေများကိုသာ မေတ္တာပွားပုံပြုပြီးနောက် မြွေများသာမက အခြားသတ္တဝါများအားလုံးအပေါ် မေတ္တာပွားဟန်ကို “အပါဒကေဟိ မေ မေတ္တံ” စသည်ဖြင့် ပြတော်မူပြန်သည်။

**၆၂။ မာ မံ အပါဒကော ဟိသိ၊ မာ မံ ဟိသိ ဒွိပါဒကော။
မာ မံ စတုပ္ပဒေဟိ ဟိသိ၊ မာ မံ ဟိသိ ဗဟုပ္ပဒေဟိ။**

၆၂။ အခြေမရှိသောသတ္တဝါမျိုးသည် ငါ့ကို မညှဉ်းဆဲပါစေလင့်၊ အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော သတ္တဝါမျိုးလည်း ငါ့ကို မညှဉ်းဆဲစေလို၊ အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါမျိုးလည်း ငါ့ကို မညှဉ်းဆဲစေချင်။ အခြေများစွာရှိသော သတ္တဝါမျိုးသည်လည်း ငါ့ကို မညှဉ်းဆဲပါစေလင့်။

တောင့်တချက်ဖြင့် ပွားပုံ ။ ။ ယခင် “ဝိရူပက္ခေဟိ” စသည်ကား မေတ္တာကို တိုက်ရိုက်ဖော်ကာ မေတ္တာပွား ပုံများတည်း။ တဖန်တောင်းပန်ချက်ဖြင့် မေတ္တာပြုပုံပြုနည်းကို “မာ မံ အပါဒကော ဟိသိ” စသည်ဖြင့် ပြတော်မူပြန်သည်။
မေတ္တာပင် ။ ။ “ငါ့ကို မညှဉ်းဆဲပါစေလင့်” ဆိုသည်မှာ တောင်းပန်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် မေတ္တာပွားပုံတစ်မျိုးပင်။

**၆၃။ သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ၊ သဗ္ဗေ ဘူတာ စ ကေဝလာ။
သဗ္ဗေ ဘဒြာနိ ပဿန္တူ၊ မာ ကိဉ္စိ ပါပ’မာဂမာ။**

၆၃။ သတ္တဝါမှန်သမျှ ကောင်းမြတ်သော ဣဋ္ဌာရုံတို့ကို ကြုံတွေ့ကြရပါစေ။ ဘယ်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်သို့မျှ ဆင်းရဲဒုက္ခ မကျမလာမရောက်ပါစေလင့်။

အနောဒိဿက ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီး “ဝိရူပက္ခေဟိ” စသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်များကို ထုတ်ဖော်ရည်ညွှန်း၍ ပြုအပ်သော မေတ္တာဖြစ်၍ သြဒိဿက (ရည်ညွှန်းခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော) မေတ္တာတည်း။ ထိုသို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သီခြားဖော်ထုတ် ရည်ညွှန်းခြင်းမပြုဘဲ အားလုံးသတ္တဝါသာမန်အဖြစ်ပေါင်းကာ ထိုသတ္တဝါအားလုံး၌ပြုသော မေတ္တာကား **အနောဒိဿက** (မရည်ညွှန်းဘဲဖြစ်သော) မေတ္တာဟု ဆိုရသည်။ ထိုအနောဒိဿကမေတ္တာဘာဝနာ ပြုပုံကို “သဗ္ဗေ သတ္တာ” စသည်ဖြင့် နည်းပေးတော်မူသည်။

ခန္ဓသုတ်

၆၄။ အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပမာဏော ဓမ္မော။
အပ္ပမာဏော သံဃော၊ ပမာဏဝန္တာနိ သရီသပါနိ။
အဟိ ဝိစ္စိကာ သတပဒီ၊ ဥက္ကနာဘိ သရဗူ မူသိကာ။

၆၄။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဂုဏ်တော်အားဖြင့် အတိုင်းအရှည် ပမာဏမရှိ။ လောကုတ္တရာတရားတော်သည်လည်း ဂုဏ်တော်အားဖြင့် တိုင်းတာမရ ပမာဏမရှိ။ အရိယာသံဃာတော်သည်လည်း လောကုတ္တရာတရားအရ ပမာဏ မရှိ။ မြေ၊ ကင်းမြီးကောက်၊ ကင်းခြေများ၊ ပင့်ကူ၊ အိမ်မြှောင်၊ ကြွက်-ဟူသော ရင်ဖြင့် တွားသွားတတ်သော သတ္တဝါများကား တိုင်းကာ ကန့်သတ်မှုပြုတတ်သော ကိလေသာရှိသူများဖြစ်၍ ပမာဏရှိသူများပင်တည်း။

ပမာဏဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုသနည်း ။ ။ ဤ၌ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာသည် ပမာဏမရှိ၊ မြေစသော သတ္တဝါများ ပမာဏရှိကြ၏-ဟူသော စကားဖြင့် ဘာကို ဆိုလိုပါသနည်း? ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၏ ဂုဏ်တော်တန်ခိုးတော်ကား အလွန်ကြီးမား၏။ ဤသတ္တဝါများကား အညံ့စားသတ္တဝါကလေးများသာ။ အပ္ပမာဏောစသည်ဖြင့် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာဂုဏ်တော်များကို အောက်မေ့သဖြင့် ယင်းရတနာသုံးပါး၏ အာနုဘော်အရ ထိုသတ္တဝါများ ဘာမျှမလုပ်နိုင်။ ယင်းသတ္တဝါများမှ အကာအကွယ်ရတော့သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၆၅။ ကတာ မေ ရက္ခာ၊ ကတံ မေ ပရိတ္တံ၊ ပဋိတ္တမန္တ ဘူတာနိ။
သောဟံ နမော ဘဂဝတော၊ နမော သတ္တန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနိ။

၆၅။ ငါသည် အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်ကို ပြုပြီးခဲ့ပြီ။ ငါသည် အရံအတားကို ပြုပြီးခဲ့ပြီ။ သတ္တဝါများ ရှောင်ရှားကြကုန်လော့။ ထိုငါသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပြီးသော ရှေးရှေးဘုရားရှင်မှန်သမျှအား ရှိခိုးပါ၏။ ဝိပဿီအစရှိသော ခုနှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့အား ရှိခိုးပါ၏။

အကာအကွယ်ထပ်ပြုခြင်း ။ ။ “အပ္ပမာဏော” စသည်ဖြင့် အကွယ်အကာအရံအတားပြုခဲ့ပြီးနောက် ထိုအကာအကွယ်အရ သတ္တဝါများရှောင်ရှားရန်နှင့်ပြီးလျှင် ပဏာမမင်္ဂလာအကာအကွယ်တစ်ရပ်ကို ထပ်မံပြုလုပ်ရန် ညွှန်ပြတော်မူခြင်းငှာ “ကတာ မေ ရက္ခာ” စသည် မိန့်တော်မူသည်။

=====

ခန္ဓသုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၅။ မောရသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၆၆။ ပူရေန္တံ ဗောဓိသမ္ဘာရေ၊ နိဗ္ဗတ္တံ မောရယောနိယံ။
ယေန သံဝိဟိတာရက္ခံ၊ မဟာသတ္တံ ဝနေစရာ။

၆၇။ စိရသံ ဝါယမန္တာပိ၊ နေဝ သက္ကိသု ဂဏိတုံ။
“ဗြဟ္မမန္တ”န္တိ အက္ခာတံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၆၆-၆၇။ အို . . သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရရန် ထောက်ကူပါရမီအဆောက်အဦး တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူသော ဥဒေါင်းမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူသော အကြင်မောရသုတ်ပရိတ်တော်ဖြင့် ကောင်းစွာပြု စီရင်အပ်သည့် စောင့်ရှောက်ကာကွယ်မှုရှိသော ဘုရားအလောင်းဥဒေါင်းမင်းကို ခုနှစ်ဆက်သော မုဆိုးတို့သည် နှစ်ပေါင်းခုနစ်ရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ဖမ်းမိဖိုရာ ကြိုးစားကြပါကုန်သော်လည်း လက်ရဖမ်းယူခြင်း ငှာ မတတ်နိုင်ကြကုန်သည်သာတည်း။ ဗြဟ္မမန္တန်တော်ဟူ၍ ရှင်တော်ဘုရား ချီးကျူးမြှောက်ကြားတော်မူအပ်သော ထိုမောရသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြပါကုန်စို့။

အမွှမ်း ။ ။ ‘ ပူရေန္တံ ဗောဓိသမ္ဘာရေ ’ စသည်ကား မောရသုတ်ပရိတ်တော်ကို ရွတ်လို၊ နာလို၊ သင်လိုသော ဆန္ဒထက်သန်စွာဖြင့်ဖြစ်ကြရန် မောရသုတ်ပရိတ်တော်၏ သတ္တိဂုဏ်အင် အာနိသင်ပြကာ ဂုဏ်တင် ချီးကျူးအပ်သော ပရိတ်ပျိုးအမွှမ်းပင်တည်း။

နိဒါန်း ။ ။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဥဒေါင်းမင်းဖြစ်စဉ်အခါ ဟိမဝန္တာတော ဒဏ္ဍကဟိရညတောင်၌ နေ၏။ ဥဒေါင်းမင်း သည် နေထွက်ချိန်တွင် နေကိုကြည့်ကာ “ဥဒေတယံ” စသောဂါထာကို ရွတ်ပြီးလျှင် အစာရှာထွက်၍ အစာရှာရာမှ ပြန်လာသောအခါ တောင်ပေါ်မှနေလျက် ဝင်သောနေကို ကြည့်ကာ “အပေတယံ” စသောဂါထာကို ရွတ်သည်။ ဤပရိတ်တန်ခိုးကြောင့် ဘုရားအလောင်းမှာ ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းများ မရှိခဲ့ပေ။

ဗာရာဏသီအနီး မုဆိုးရွာမှ မုဆိုးတစ်ယောက်သည် ဟိမဝန္တာ၌တောလည်စဉ် ဥဒေါင်းမင်းတွေ့ခဲ့၍ မိမိသားအား ပြောထားခဲ့လေသည်။ တစ်နေ့ဗာရာဏသီမင်း၏ မိဖုရား ခေမာဒေဝီသည် ရွှေဥဒေါင်းတရားဟော သည်ကို နာရသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်၍ ရွှေဥဒေါင်းတရား နာလိုကြောင်း ဘုရင်အားလျှောက်၏။ ဘုရင်လည်း မုဆိုးတို့ကို စုံစမ်းရာ ဖခင်ထံမှ ကြားရသော မုဆိုးက ဒဏ္ဍကဟိရညတောင်ဝယ် ရွှေဥဒေါင်းရှိကြောင်းလျှောက် တင်လေသော် သူ့ကိုပင် ထိုရွှေဥဒေါင်းကို ဖမ်းယူခဲ့ရန် တာဝန်ပေးအပ်လေသည်။

မုဆိုးလည်း ဟိမဝန္တာသို့သွား၍ ဥဒေါင်းမင်းအစာရှာရာ မြေပြင်တိုက်၌ ကျော့ကွင်းထောင်၍ ဖမ်း သော်လည်း ခုနှစ်နှစ်ကြာ၍ မုဆိုးသာ တောထဲ၌ သေဆုံးခဲ့၏။ ဥဒေါင်းမင်းကိုကား အမိမဖမ်းနိုင်ခဲ့ပေ။ ခေမာမိဖုရားလည်း လိုတာမရ၍ နတ်ရွာစံခဲ့ရ၏။ ဘုရင်လည်း မိဖုရားဆုံးရသဖြင့် ဥဒေါင်းမင်းကို စိတ်နာသော ကြောင့် “ဟိမဝန္တာ ဒဏ္ဍကဟိရညတောင်က ရွှေဥဒေါင်းမင်း အသားစားရသူမှာ မအို၊ မသေနိုင်”ဟု ရွှေပြားပေါ် တွင် အက္ခရာထိုးစေပြီး မကြာခင် နတ်ရွာစံလေ၏။

မောရသုတ်

ထိုစာကို မြင်ရသော နောက်မင်းများသည် မုဆိုးများကို လွတ်ကာ ဖမ်းစေခဲ့သော်လည်း မရ၊ မင်းခြောက် ဆက်တိုင်တိုင် လွန်ခဲ့လေသည်။ ခုနစ်ဆက်မြောက်မင်းလက်ထက်၌ လွတ်အပ်သော မုဆိုးသည် အကြံရကာ ဥဒေါင်းပျိုမကို သင်ပြီးလျှင် ‘မ’သံပေးစေ၏။ ‘မ’သံကြားသော ဘုရားအလောင်းသည် ပရိတ်ရွတ်ရန် သတိမရဘဲ သွားမိရာ ကျော့ကွင်း၌ အမိခံရတော့သည်။

မုဆိုးလည်း ဥဒေါင်းမင်းကို ယူဆောင်ကာ ဘုရင့်ထံဆက်သောအခါ ဥဒေါင်းမင်းက မိမိအား ဖမ်းခြင်း အကြောင်းကို မေး၏။ ဥဒေါင်းမင်း အသားစားရသူမှာ မအို မသေနိုင်ဆို၍ ဖမ်းရခြင်းဖြစ်ကြောင်းပြော၏။ “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်ကား မသေရပြီလော” ဥဒေါင်းမင်းကား သေရမည်ဖြစ်ပါသည်။ “ကျွန်ုပ်သေရလျှင် ကျွန်ုပ်အသားစားရသူမှာ ဘာကြောင့်မသေဘဲ ရှိရမည်နည်း” ဥဒေါင်းမင်းက ရွှေအဆင်းရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ “မင်းကြီး ကျွန်ုပ်ရွှေအဆင်းရှိခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါ။ ရှေးအခါ စကြာမင်းဖြစ်စဉ် မိမိလည်း ငါးပါးသီလကျင့်သုံး၍ လူအားလုံးတို့ကိုလည်း ကျင့်သုံးစေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်” ဟု ပြောဆို၍ စကြာမင်း ဖြစ်စဉ်က ရထားမှာ ဤမင်္ဂလာကန်တော်ထဲ၌ ရှိကြောင်း ပြောကာ ထုတ်ဖော်စေသောအခါ မင်းကြီးလည်း ယုံကြည်လာ၏။ ထို့နောက်မင်းကြီးအား တရားဟောကာ ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်လေသည်။

ဥဒေါင်းမျိုး ။ ။ “နိဗ္ဗတ္တံ မောရယောနိယံ” ဖြင့် ဂတိဟူသည် မတည်မြဲ၍ အနိမ့်/အမြင့်၊ အယုတ်/အမြတ် အပြောင်းအလဲဖြစ်နိုင်သော သံသရာ၏ သဘောကို ပြ၏။ အလောင်းတော်ကြီးများပင် ဤသို့ ဂတိမမြဲ ဗလောင်းဗလဲ အပြောင်းအလဲဖြစ်ရလျှင် သာမန်လူသူငါတို့ကား ဘယ်မှာဆိုဖွယ်ရာရှိ တော့မည်နည်း။

**၆၈။ ဥဒေတ’ယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊
ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊
တယာ’ဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ဒိဝသံ။**

၆၈။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အား ပေးအပ်သောမျက်စိရှိ၍ အရောင်များတွင် တစ်ဦးတည်းသော ဘုရင်ဖြစ်သော ရွှေအဆင်းရှိလျက် မြေပြင်အပြန့်နဲ့ အောင် ထွန်းလင်းတတ်သော ဤနေမင်းသည် ထွက်ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေအဆင်းရှိကာ ကမ္ဘာမြေအပြန့်နဲ့အောင် ထွန်းလင်းတတ်သော အရှင်နေမင်းကို အကျွန်ုပ်ရှိခိုးပါ၏။ ယနေ့ အရှင်နေမင်း၏ အစောင့်အရှောက်ကို ခံယူ၍ အကျွန်ုပ်တို့ တစ်နေ့တာပတ်လုံး ချမ်းသာစွာ နေကြရပါကုန်အံ့။

နေကိုရှိခိုးပုံ ။ ။ ဗြဟ္မမန္တာန်ကိုဖွဲ့သော အလောင်းတော်ရွှေဥဒေါင်းမင်းသည် ရှေးဦးစွာ “ဥဒေတယံ” စသည် ဖွဲ့ကာ နေမင်းကို ရှိခိုးသည်။

**၆၉။ ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊
တေ မေ နမော တေ စ မံ ပါလယန္တူ။
နမတ္ထု ဗုဒ္ဓါနံ၊ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊
နမော ဝိမုတ္တာနံ၊ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော စရတိ ဒေနာ။**

မောရသုတ်

၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိဗြာဟ္မဏ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့သည် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူကြကုန်၏။ ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့သည် အကျွန်ုပ်၏ ရှိခိုးခြင်းကို ခံယူတော်မူကြပါကုန်။ ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် အကျွန်ုပ်ကိုလည်း စောင့် ရှောက်တော်မူကြပါကုန်။ ဘုရားရှင်တို့အား ရှိခိုးပါ၏။ ဘုရားရှင်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်အား ရှိခိုးပါ၏။ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်တော်မူကြသော ဘုရားရှင်တို့အား ရှိခိုးပါ၏။ ထိုဘုရားရှင်တို့၏ ဝိမုတ္တိငါးပါးအား ရှိခိုးပါ၏။ ရဟန်းတို့ ထိုဥဒေါင်းမင်းသည် ဤပရိတ်အရံအတားကိုပြုကာ အစာရှာရန် လှည့်လည်လေသည်။

ဘုရား, တရားကို ရှိခိုးပုံ ။ ။ ဥဒေါင်းမင်းသည် နေမင်းကို ရှိခိုးပြီးနောက် တဖန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပြီးသော ရှေးဘုရားရှင်များနှင့် ထိုဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်ဖြစ်သော တရားတော်များကို ရှိခိုးပြန်သည်မှာ “ယေ ဗြာဟ္မဏာ” စသော ဂါထာများပင်တည်း။

ဝိမုတ္တိငါးပါး ။ ။

- ၁။ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ = ဒါန, သီလ, ဝိပဿနာတို့ဖြင့် ဆိုင်ရာ ဆန့်ကျင်ဘက်အကုသိုလ်များမှ လွတ်မြောက်ခြင်း။
- ၂။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ = ဥပစာရ၊ အပ္ပနာဈာန်တို့ဖြင့် ဝိတက်စသော ဆန့်ကျင်ဘက်နိဝရဏတရားများမှ လွတ်မြောက်ခြင်း။
- ၃။ သမုဇ္ဈဒဝိမုတ္တိ = မဂ်ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း။
- ၄။ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ = ဖိုလ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းဟူသော လွတ်မြောက်ခြင်း။
- ၅။ နိဿရဏဝိမုတ္တိ = သင်္ခါရတို့မှ လွတ်သောနိဗ္ဗာန်တည်း။

ဤဂါထာ၌ နောက်ဆုံး “ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော စရတိ ဧသနာ” ကား ဥဒေါင်းမင်းရွတ်သော ပရိတ် မဟုတ်။ “နမော ဝိမုတ္တိယာ” တိုင်အောင်ရွတ်ပြီးလျှင် ဥဒေါင်းမင်းအစာရှာသွားကြောင်း ဘုရားရှင်က ဆက်ဟောသော ဒေသနာတည်း။

**၇၀။ အပေတံယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊
ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊
တယာ’ဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ရတ္တိ။**

၇၀။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အား ပေးအပ်သောမျက်စိရှိ၍ အရောင်များတွင် တစ်ဦးတည်းသော ဘုရင်ဖြစ်သော ရွှေအဆင်းရှိလျက် မြေပြင်အပြန့်နှံ့အောင် ထွန်းလင်းတတ်သော ဤနေမင်းသည် အတ္ထတောင်စွယ် ဝင်ပျောက်ကွယ်၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေအဆင်းရှိကာ ကမ္ဘာမြေအပြန့်နှံ့အောင် ထွန်းလင်းတတ်သော အရှင်နေမင်းကို အကျွန်ုပ် ရှိခိုးပါ၏။ ယနေ့ အရှင်နေမင်း၏ အစောင့်အရှောက်ကို ခံယူ၍ အကျွန်ုပ်တို့ တစ်ညတာပတ်လုံး ချမ်းသာစွာ နေကြရပါကုန်အံ့။

မောရသုတ်

၇၁။ ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊
 တေ မေ နမော၊ တေ စ မံ ပါလယန္တု။
 နမတ္ထု ဗုဒ္ဓါနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊
 နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
 ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော ဝါသ'မကပ္ပယိ။

၇၁။ မကောင်းမှုကို ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော ဝိသုဒ္ဓိဗြာဟ္မဏ အကြင်ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့သည် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူကြကုန်၏။ ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့သည် ကျွန်ုပ်၏ ရှိခိုးခြင်းကို ခံယူတော်မူ ကြပါကုန်။ ထိုရှင်တော်ဘုရားတို့သည် အကျွန်ုပ်ကိုလည်း စောင့်ရှောက်တော်မူကြပါကုန်။ ဘုရားရှင်တို့အား ရှိခိုးခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေ။ ဘုရားရှင်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်အား ရှိခိုးခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေ။ အရဟတ္တဖိုလ် ဝိမုတ္တိဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်တော်မူကြကုန်သော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့အား ရှိခိုးခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေ။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏ ဝိမုတ္တိငါးပါးအား ရှိခိုးခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေ-ဟု ပရိတ်အရံအတားကိုပြု၍ ထိုဥဒေါင်းမင်း သည် အိပ်ခြင်းကို ပြုလေ၏။

နေထွက်, နေဝင် ။ ။ “ဥဒေတယံ” စသော ဂါထာများကား နံနက် နေထွက်ရွတ်သော ဒေါင်းမင်းပရိတ်ဖြစ်၍ ဤ“အပေတယံ” စသော ဂါထာများကား ညနေ နေဝင်ရွတ်သော ဒေါင်းမင်းပရိတ်တည်း။

=====

မောရသုတ်မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၆။ ဝဇ္ဇသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၇၂။ ပူရေန္တံ ဗောဓိသမ္ဘာရေ၊ နိဗ္ဗတ္တံ ဝဇ္ဇဇာတိယံ။
 ယဿ တေဇေန ဒါဝဂ္ဂိ၊ မဟာသတ္တံ ဝိဝဇ္ဇယိ။

၇၂။ အို . . သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရရန် ထောက်ကူပါရမီအဆောက်အဦး တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူသော ငုံးမျိုး၌ ဖြစ်တော်မူရသော ဘုရားအလောင်းငုံးမင်းကို အကြင်ဝဇ္ဇသုတ် ပရိတ်တော်၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် တောမီးသည် ရှောင်ကွင်းလေပြီ။

၇၃။ ထေရဿ သာရိပုတ္တဿ၊ လောကနာထေန ဘာသိတံ။
 ကပ္ပဋ္ဌာယိ မဟာတေဇံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

ဝဋ္ဋသုတ်

၇၃။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်အား လောကသားတို့၏ အားထားကိုးကွယ်ရာ မြတ်စွာဘုရား သည် ဟောတော်မူအပ်သော တစ်ကမ္ဘာလုံးဆက် မပျက်အရှည်တည်သော သဘောရှိသော ကြီးမားသော အစွမ်းအာနုဘော်ရှိသော ထိုဝဋ္ဋသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ရွတ်ကြကုန်စို့။

အမွမ်း ။ ။ “ပူရေန္တံ ဗောဓိသမ္ဘာရေ” စသော ဤဂါထာများလည်း ဘုရားဟော မဟုတ်သေး၊ ရှေးဆရာတို့ ဝဋ္ဋသုတ်ကို သင်ချင်၊ နာချင်၊ ရွတ်ဆိုချင်အောင်ဂုဏ်တင်အပ်သော ပရိတ်ပျိုးပင်တည်း။

နိဒါန်း ။ ။ ဤသုတ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်အား ဟောသည်ဆိုခြင်းမှာ စရိယာပိဋကဒေသနာကို ရည်သည်။ ဇာတကဒေသနာအရ အခြားရဟန်းတော်များကိုလည်း ဟောသေးသည်ဟု သိရ၏။ သို့သော် ဝဋ္ဋသုတ်လာဂါထာအကုန်ကား မဟုတ်။ “သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ” စသော သစ္စာပြုတစ်ဂါထာသာတည်း။ အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်များနှင့်အတူ မဂဓတိုင်း၌ ဒေသစာရီကြွချီခဲ့ရာ တစ်ခုသော အရပ်၌ မီးအကြီးအကျယ်လောင်နေသည်ကို ကြုံရ၏။ ထိုမီးကြီးကား ဘုရားရှင်ထံရောက်မလာဘဲ ဘုရားရှိရာ အရပ်မှ ပတ်ပတ်လည် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပယ်သောအရပ်က ရှောင်ကွင်းရာ ရဟန်းများက တအံ့တဩ ချီးမွမ်း ပြောဆိုကြ၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က “ဤအရပ်ကို မီးကွင်းခြင်းမှာ ငါ၏ ယခုဘဝအစွမ်းမဟုတ်၊ ငါ၏ ရှေးအခါက သစ္စာစွမ်းအားသာဖြစ်သည်။ ဤအရပ်ကား တစ်ကမ္ဘာလုံး မီးလောင်တော့မည် မဟုတ်။ ကပ္ပဋ္ဌိတိ တန်းခိုး ပြာဋိဟာဖြစ်သည်” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မိမိငုံးမင်းဖြစ်စဉ်က ဤအရပ်၌ တောမီးလောင်ရာ မိဘတွေ စွန့်ခွါ သွား၍ တစ်ဦးတည်း ခိုးကိုးရာမဲ့ကာ ကြိရာမရဖြစ်နေသော အလောင်းတော်ငုံးမင်းသည် နောက်မှ အကြံရပြီးလျှင် “သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ” စသော သစ္စာတော်ကိုပြုသောအခါ တောမီးမှာ ရှောင်ခွာငြိမ်းအေးသွားကြောင်း ဟော တော်မူသည်။ ငုံးမင်းသစ္စာပြု၍ မီးငြိမ်းခဲ့သောအရပ်မှာ ဤကမ္ဘာမြေအတွင်း ဘယ်သောအခါမှ မီးလောင်တော့ မည်မဟုတ်။ “ကပ္ပဋ္ဌာယိ” မဟာတေဇံ” ဟု ချီးကျူးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ (ဇာတကဋ္ဌ-ပ-၂၂၈။)

ဝဋ္ဋသုတ်အပြည့်အစုံ ။ ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဟောကြားရာ၌ “အတ္ထိ လောကေ သီလဂုဏော” မှစ၍ ဟောသည်မဟုတ်။ “အတ္ထိ လောကေ” မတိုင်မီ ခုနှစ်ဂါထာမျှ ရှိနေသေး၏။ တရားသဘောများပါဝင်၍ လိုရင်းပဓာနဟု ယူဆကာ ရှေးဆရာတို့က အချို့ကိုသာ ရွေးထုတ် စီစဉ်ခြင်းဖြစ်ဖွယ် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဝဋ္ဋသုတ်အပြည့်အစုံကို သိရှိရွတ်ဆို ကြည်ညိုလိုသူများအတွက် စရိယာပိဋကပါဠိ (၄၁၄)မှ ယူကာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

(၁) ပုနာပရံ ယဒါ ဟောမိ၊ မဂဓေ ဝဋ္ဋပေါတကော။
အဇာတပက္ခော၊ တရုဏော၊ မံသပေသီ ကုလာဝကော။

(၁) တစ်ဖန်အကျင့်တစ်မျိုးမှာ ငါသည် မဂဓတိုင်းတောထဲ၌ အသိုက်ထဲတွင် အတောင် မပေါက်သေးသော နုနယ်သေးကွေး မွေးစကလေးဖြစ်သော အမွေးမပါ အသားတုံးသာဖြစ်နေသေးသော ငုံးငယ်သည် ဖြစ်ရပေ၏။

(၂) မုခတုဏ္ဏကေနာဟရိတွာ၊ မာတာ ပေါသယတီ မမံ။
တဿာ ဖဿေန ဇီဝိမိ၊ နတ္ထိ မေ ကာယိကံ ဗလံ။

ဝဇ္ဇသုတ်

(၂) ထိုအခါ ငါ့မိခင်သည် အစားအစာကို နှုတ်သီးဖြင့်ဆောင်ယူ၍ ငါ့ကို မွေးမြူ၏။ ထိုမိခင်၏ ကိုယ်ငွေ့အတွေ့ဖြင့် ငါ့အသက်ရှင်ရ၏။ ငါ့ကိုယ်မှာ အားမရှိပါ။

**(၃) သံဝစ္ဆရေ ဂိမှသမယေ၊ ဒဝဉာဟော ပဒိပ္ပတိ။
ဥပဂစ္ဆတိ အမှာကံ၊ ပါဝကော ကဏ္ဍဝတ္တနိ။**

(၃) နှစ်တိုင်းနှစ်တိုင်း နွေအခါ၌ တောမီးလောင်၏။ မဲနက်သောလမ်းကြောင်းရှိသော မီးသည် ငါတို့ အရပ်သို့ ကပ်ရောက်လာ၏။

**(၄) မေမမာဏတိ ဧဝံ၊ သဒ္ဓါယန္တော မဟာသိဒ္ဓိ။
အနုပုဗ္ဗေန ဈာပေန္တော၊ အဂ္ဂိ မမံ ဥပါဂမိ။**

(၄) မေမိမာဏ၍ အသံပြုလာသော ကြီးစွာသော မီးလျှံရှိသော တောမီးကြီးသည် အစဉ်လိုက် လောင်ကျွမ်းလျက် ငါ့အနီးသို့ ဆိုက်ရောက်လာလေပြီ။

**(၅) အဂ္ဂိဝေဂဘယာ ဘိတာ၊ တသိတာ မာတာပိတာ မမ။
ကုလာဝကေ မံ ဆဉ္ဇေတွာ၊ အတ္တာနံ ပရိမောစယံ။**

(၅) မီးရှိုက်ဘေးမှ ကြောက်ထိတ်လန့်ကြကုန်သော ငါ၏ မိဘတို့သည် ငါ့ကို အသိုက်ထဲ၌ စွန့်ထားခဲ့ ကုန်၍ မိမိကိုယ်ကို အလွတ်ရုန်းကြကုန်ပြီ။

**(၆) ပါဒေ ပက္ခေ ပဟောမိ၊ နတ္ထိ မေ ကာယိကံ ဗလံ။
သော'ဟံ အဂတိကော တတ္ထ၊ ဧဝံ စိန္တေသ'ဟံ တဒါ။**

(၆) ငါသည် ခြေတို့ကိုလည်းကောင်း အတောင်တို့ကိုလည်းကောင်း ကောင်းကင်ပျံရေး ဆန့်တန်း ဖို့ ကြိုးစားပါသေး၏။ ငါအား ကာယဗလသည် မရှိပါ။ ထိုငါသည် မိတကွဖတကွ ထိုအသိုက်ထဲ၌ မပျံနိုင်အား မသွားတတ်သာ အားကိုးရာမဲ့သည်ဖြစ်၍ ထိုအခါ၌ ဤသို့ ကြံမိလေပြီ။

**(၇) ယေသာ'ဟံ ဥပဓာဝေယျံ၊ ဘိတော တသိတဝေမိတော။
တေ မံ ဩဟာယ ပတ္တန္တာ၊ ကထံ မေ အဇ္ဇ ကာတဝေ။**

(၇) ငါသည် ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်လျက် အတောင်ကြားသို့ ပြေးဝင်မှီခိုရမည့် မိဘတို့သည် ငါ့ကို စွန့်ပယ်ထားခဲ့၍ ဖဲခွါကြကုန်ပြီ။ ငါသည် ယနေ့ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ပြုလုပ်ရပါအံ့နည်း။

**၇၄။ အတ္ထိ လောကေ သီလဂုဏော၊ သစ္စံ သောစေယျ'နုဒ္ဒယာ။
တေန သစ္စေန ကာဟာမိ၊ သစ္စကိရိယ'မနုတ္တရံ။**

ဝဋ်သုတ်

၇၄။ လောက၌ သီလတရား၊ သစ္စာတရား စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ တရားများရှိကြ၏။ ထိုတရားများတွင် ပါဝင်သော သစ္စာတရားဖြင့် ထူးမြတ်သော သစ္စာဆိုမှုကို ငါပြုပေတော့အံ့။

**၇၅။ အာဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မဗလံ၊ သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ဇိနေ။
သစ္စဗလ'မဝဿာယ၊ သစ္စကိရိယ'မကာသဟံ။**

၇၅။ ငါသည် တရားတော်၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ရှေးအတိတ်က ပွင့်တော်မူကြ ကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ကို အောက်မေ့လျက် သစ္စာ၏ အစွမ်းကို အားကိုးပြုကာ သစ္စာဆိုမှု ပြုခဲ့ပေပြီ။

**၇၆။ သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ၊ သန္တိ ပါဒါ အဝ္ဗနာ။
မာတာ ပိတာ စ နိက္ခန္တာ၊ ဇာတဝေဒ ပဋိက္ကမ။**

၇၆။ ငါ့အား အတောင်များရှိနေ၏၊ ပျံကား မပျံနိုင်။ ငါ့မှာ ခြေထောက် များ ရှိနေ၏၊ သွားကား မသွားနိုင်။ ငါ့အမိအဖတို့လည်း အသက်ဘေးကြောင့် ရှောင်ပြေးထွက်ခွါကြကုန်ပြီ။ အို . . . တောမီး ပြန်၍လှည့်သွား ရှောင်ရှားပါလေ။

သစ္စာဖြစ်ပုံ ။ ။ သစ္စာဆိုသည်မှာ အဖြစ်က မည်သို့ရှိစေ၊ မှန်သော သဘောဟုတ်၊ မဟုတ်သာ ပဓာန ဖြစ်ရာ ဤ၌ ဘုရားအလောင်း၏ အတောင်ရှိနေခြင်း၊ ထိုအတောင်များ မပျံနိုင်ခြင်း၊ ခြေထောက်များ ရှိနေခြင်း၊ ထိုခြေထောက်များ မသွားနိုင်ခြင်း၊ မိဘနှစ်ပါး စွန့်ခွါပြေးခြင်း ဤအားလုံးမှာ အမှန် ဖြစ်နေသော သဘာဝဓမ္မများသာဖြစ်၏။ ထိုအမှန်သဘာဝများကိုယူကာ သစ္စာပြုခြင်းကြောင့် အလိုရှိအပ်သော မီးငြိမ်းခြင်းအကျိုး ပြီးမြောက်နိုင်သည်အထိ အစွမ်းအာနုဘော်ရှိပေသည်။

**၇၇။ သဟ သစ္စေ ကတေ မယံ၊ မဟာပဇ္ဇလိတော သိခီ။
ဝဇ္ဇေသိ သောဠသ ကရိသာနိ၊ ဥဒကံ ပတွာ ယထာ သိခီ။
သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ၊ ဧသော မေ သစ္စပါရမီ။**

၇၇။ ငါဘုရားသည် သစ္စာဆိုမှုပြုအပ်သည်ရှိသော် ပြုသည်နှင့်တပြိုင်နက် မီးသည် ရေသို့ရောက် သော် ငြိမ်းအေးရသကဲ့သို့ ကြီးမားသော အရှိန်အလှုံ့ရှိသော တောမီးသည် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပယ်စာ အကွာအဝေးတိုင်အောင် ရှောင်ကွင်း ငြိမ်းအေးလေသည်။ ငါ၏ သစ္စာနှင့်တူသော တရားကား မရှိတော့ပေ။ ဤသစ္စာအမှုသည် ငါဘုရား၏ အထွဋ်အထိပ်ရောက်လာရသော သစ္စာပါရမီတော်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဝဋ်သုတ်မြန်မာပြန်ပြီး၏။

ဓဇဂ္ဂသုတ်

၇။ ဓဇဂ္ဂသုတ် ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၇၈။ ယဿာ'နုဿရဏေနာပိ၊ အန္တလိက္ခေပိ ပါဏိနော။
ပတိဋ္ဌ'မဓိဂစ္ဆန္တိ၊ ဘူမိယံ ဝိယ သဗ္ဗထာ။

၇၈။ အို . . သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ အကြင်ဓဇဂ္ဂသုတ်ပရိတ်တော်ကို အောက်မေ့ရှုံ့ဖြင့် သော်လည်း သတ္တဝါတို့သည် မြေပေါ်၌ကဲ့သို့ ကောင်းကင်၌သော်ပင် ထောက်တည်ရာကို ရရှိကြကုန်၏။

၇၉။ သဗ္ဗုပဒ္ဒဝဇာလမှာ၊ ယက္ခစောရာဒိသမ္ဘဝါ။
ဂဏနာ န စ မုတ္တာနံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၇၉။ ဘီလူး၊ ခိုးသူစသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်ခပင်း ပိုက်ကွန်တွင်းမှ လွတ်မြောက် ကြရသူတို့၏ အရေအတွက်သည်လည်း မရှိတော့ပါပေ။ ထိုဓဇဂ္ဂသုတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့။

၈၀။ ဧဝံ မေ သုတံ၊
ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ
ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။

၈၁။ တကြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခု အာမန္တေသိ 'ဘိက္ခဝေါ' တိ၊
'ဘဒ္ဒန္တေ'တိ တေ ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပစ္စယောသံ။
ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ. . .
ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ ဒေဝါသုရသင်္ဂါမော သမုပဗျူဠော အဟောသိ၊
အထ ခေါ ဘိက္ခဝေ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝေ တာဝတိံသေ အာမန္တေသိ။
“သစေ မာရိသာ ဒေဝါနံ သင်္ဂါမဂတာနံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ
ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ၊
မမေ တသ္မိံ သမယေ ဓဇဂ္ဂံ ဥလ္လောကေယျာထ။
မမံ ဟိ ဝေါ ဓဇဂ္ဂံ ဥလ္လောကယတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ၊
သော ပဟိယိဿတိ။

၈၀, ၈၁။ အရှင်ဘုရား . . တပည့်တော် ဤသို့ မှတ်သားကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိနေပြည်တော်ဝယ် အနာထပိဏ္ဍိကဌေး၏ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူပါသည်။ ထိုဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ပင် ရဟန်းများကို “ရဟန်းတို့”ဟု ခေါ်တော်မူရာ ရဟန်းများက “အရှင်ဘုရား”ဟု မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ခေါ်ချက်ကို တုံ့ပြန်ခံယူကြပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဆိုမည့် စကားကို မိန့်ကြားတော်မူပါသည်။ ရဟန်းတို့ ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသည်မှာ တာဝတိံသာနတ်တို့နှင့် အသုရာတို့၏

ဝေဇ္ဇသုတ်

စစ်ပြင်ဆင် စုရုံးမှုဖြစ်၏။ ထိုအခါ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းသည် တာဝတိံသာနတ်တို့ကို မိန့်ဆို၏။ ဆင်းရဲမရှိသူ အမောင်နတ်တို့ စစ်မြေပြင်ရောက်နေကြသော အမောင်နတ်တို့အား ကြောက်လန့်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီး ထခြင်းများဖြစ်လျှင် ထိုအချိန်မှာ ငါ၏အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်ကြည့်ကြကုန်လော။ အကြောင်းမှာ ငါ၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်ကြည့်ကြကုန်သော သင်တို့အား ဖြစ်လာမည့် ကြောက်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းများ ပြေပျောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

နိဒါန်း ။ ။ “ဧဝံ မေ သုတံ” စသည်ကား ဘုရားဟော မဟုတ်သေး၊ ပဌမသံဂါယနာတင်စဉ်က အရှင်အာနန္ဒာ၏ လျှောက်ထားချက်ကို နိဒါန်းအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းသာ။
အခြားပရိတ်များမှာ ဆိုင်ရာအကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ်အရ ဟောကြားခဲ့သော်လည်း ဤဓမ္မပရိတ်၌ ထိုသို့ သော အကြောင်းမရှိ၊ မိမိအလိုတော်အတိုင်း ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ မိမိအလိုတော်အရ ဟောသော ဒေသနာများ၌ ရှေးဦးစွာ “ဘိက္ခဝေါ” ဟု ခေါ်တော်မူလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့ခေါ်ခြင်းမှာ ကြံတွေးစဉ်းစား စိတ်ကတခြား ရောက်နေသောရဟန်းများ၊ တရားဆင်ခြင်နေသော ရဟန်းများ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းနေသော ရဟန်းများ ရှိတတ်ရာ ထိုရဟန်းများ တရား၌ သတိဖြစ်စေဖို့ပင်ဖြစ်သည်။

**၈၂။ နော စေ မေ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကေယျာထ၊
အထ ပဇာပတိဿ ဒေဝရာဇဿ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကေယျာထ။
ပဇာပတိဿ ဟိ ဝေါ ဒေဝရာဇဿ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကယတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ၊
သော ပဟိယိဿတိ။**

၈၂။ ငါ၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်မကြည့်မိခဲ့လျှင် ပဇာပတိ နတ်မင်း၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်ကြည့်ကြကုန်လော။ အကြောင်းမှာ ပဇာပတိ နတ်မင်း၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်ကြည့်ကြကုန်သော သင်တို့အား ဖြစ်လာမည့် ကြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းများ ပျောက်လိမ့်မည် ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။

**၈၃။ နော စေ ပဇာပတိဿ ဒေဝရာဇဿ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကေယျာထ၊
အထ ဝရုဏဿ ဒေဝရာဇဿ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကေယျာထ။
ဝရုဏဿ ဟိ ဝေါ ဒေဝရာဇဿ ဓဇ္ဇံ ဥလ္လောကယတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ၊
သော ပဟိယိဿတိ။**

၈၃။ ပဇာပတိနတ်မင်း၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်မကြည့်မိခဲ့လျှင် ဝရုဏနတ်မင်း၏ (ပ) ပျောက်လိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဇေယျသတ်

၈၄။ နော စေ ဝရုဏဿ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကေယျာထ၊
အထ ဤသာနဿ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကေယျာထ။
ဤသာနဿ ဟိ ဝေါ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကယတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ။
သော ပဟိယိဿတိ”တိ။

၈၄။ ဝရုဏနတ်မင်း၏ အလံတော်ထိပ်ဖျားကို မော်မကြည့်မိခဲ့လျှင် ဤသာနနတ်မင်း၏ (ပ)
ပျောက်လိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၈၅။ တံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ သက္ကဿ ဝါ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကယတံ၊
ပဇာပတိဿ ဝါ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကယတံ၊
ဝရုဏဿ ဝါ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကယတံ၊
ဤသာနဿ ဝါ ဒေဝရာဇဿ ဇေတုံ ဥလ္လောကယတံ၊
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ
သော ပဟိယေထာပိ နောပိ ပဟိယေထ။

၈၅။ ရဟန်းတို့ သိကြားမင်း၊ ပဇာပတိနတ်မင်း၊ ဝရုဏနတ်မင်း၊ ဤသာနနတ်မင်းတို့၏ အလံတော်
ထိပ်ဖျားကို မော်ကြည့်ကြသော နတ်တို့အား အကြင်ကြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းများ
ပျောက်ချင် လည်းပျောက်မည်။ မပျောက်ချင်လည်း မပျောက်ဘဲ နေမှာပဲ။

၈၆။ တံ ကိဿ ဟေတု?
သက္ကော ဟိ ဘိက္ခဝေ ဒေဝါနမိန္ဒော အဝီတရာဂေါ အဝီတဒေါသော အဝီတမောဟော
ဘိရု ဆမ္ဘိ ဥတြာသိ ပလာယိတိ။

၈၆။ ဘယ်ကြောင့်လဲဆိုတော့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တဲ့ သိကြားမင်း ကိုယ်တိုင်က ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
မကင်းသေးလေတော့ ကြောက်တတ်၊ လန့်တတ်သည်၊ ကြောက်ပြီး ထွက်ပြေးတတ်သောကြောင့်တည်း။

ပဓာနနည်း ။ ။ ဤ၌ “သက္ကော ဟိ ဘိက္ခဝေ ဒေဝါနမိန္ဒော” ဟု သိကြားတစ်ဦးတည်းကိုသာ အဝီတရာဂ-
စသည်ဖြင့် ဟောသည်မှာ ပဓာနနည်းတည်း။ သိကြားမင်းပင် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ မကင်း၊
ကြောက်တတ်၊ လန့်တတ်၊ ပြေးတတ်သူဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ကျန်နတ်များမှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိပြီတော့သည်။

၈၇။ အဟဉ္စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧဝံ ဝဒါမိ၊
သစေ တုမှာကံ ဘိက္ခဝေ
အရညဂတာနံ ဝါ ရုက္ခမူလဂတာနံ ဝါ သုညာဂါရဂတာနံ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ
ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ။
မမေဝ တသ္မိံ သမယေ အနုဿရေယျာထ။

ဓမ္မသုတ်

၈၇။ ရဟန်းတို့ ငါဘုရားကတော့ ဒီလိုဟောပါသည်။ ရဟန်းတို့ တောထဲ၊ သစ်ပင်ရင်း၊ ဝါးပင်အောက်၊ တိတ်ဆိတ်သောနေရာ၌ ရောက်နေကြကုန်သော သင်တို့အား ကြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီး ထခြင်းများ အကယ်၍ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုဖြစ်ရာအခါမှာ ငါဘုရားကိုသာလျှင် အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ ကြကုန်လော။

၈၈။ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ သုဂတော၊ လောကဝိဒ္ဓု၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘဂဝါ”တိ။

- ၈၈။ (၁) ဘုန်းတော်ကြီးမား ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ဗြဟ္မာ၊ နတ်၊ လူတို့၏ အပူဇော်ကို ခံတော်မူထိုက်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံမည်တော်မူ၏။
- (၂) တရားအလုံးစုံကို အမှန်အတိုင်းသာ ဆရာမရှိ သိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။
- (၃) ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ အကျင့်စရဏနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နမည်တော်မူ၏။
- (၄) ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း သုဂတ-မည် တော်မူ၏။
- (၅) လောကသုံးပါးကို အကြွင်းမဲ့သိတော်မူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း လောကဝိဒ္ဓု- မည်တော်မူ၏။
- (၆) သီလစသော ဂုဏ်အစုဖြင့် အတုမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့် လည်း အနုတ္တရ-မည်တော်မူ၏။
- (၇) ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို အယဉ်ကျေးဆုံးဖြစ်အောင် ဆုံးမပဲ့ပြင်တတ်သောအကြောင်း ကြောင့်လည်း ပုရိသဒမ္မသာရထိ-မည်တော်မူ၏။
- (၈) ကုန်သည်များကြီး ဦးစီးပမာ သတ္တဝါတို့ကို သံသရာခရီးခွဲမှ ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်တော် မူတတ်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ-မည်တော်မူ၏။
- (၉) သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သိ၊ ဝေနယျတို့ကိုလည်း သိစေ တော်မူတတ်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။
- (၁၀) ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ-မည် တော်မူ၏။ ဤသို့ အောက်မေ့ကြလေ။

ဂုဏ်တော်ကိုးပါး ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီးအနက်မှာ ဂုဏ်တော်ဆယ်ပါးအခွဲအရဖြစ်၏။ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကိုလိုသော် အနုတ္တရောနှင့် ပုရိသဒမ္မသာရထိကို တွဲပေးရန်ဖြစ်သည်။

ဓလေ့သုတ်

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ ။ ။ ဝိဇ္ဇာဟူသည် ဉာဏ်ပညာအလင်းတည်း။ ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်မည့်နေ့ ညဉ့်ဦးယာမ် ဌ၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကို ရတော်မူသည်။ ဤဉာဏ်ဖြင့် ရှေးအတိတ်က ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဘဝခန္ဓာပေါင်းများစွာတို့ကို သိတော်မူ၏။ သန်းခေါင်ယာမ်၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတော်မူ၏။ ဤဉာဏ်ဖြင့် အဝေးကအာရုံ၊ သေးငယ်သောအာရုံ၊ သတ္တဝါအစုံစသည်တို့ကို သိတော်မူ၏။ မိုးသောက်ယာမ်၌ အာသဝက္ခယ ဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူ၏။ ဤဉာဏ်ကား ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်း။ “ပု၊ ဒိ၊ အာ” ဟု မှတ်သားအပ်သော ဤဉာဏ်သုံးပါးကို ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဆိုသည်။

စရဏကြောင့် ဝိဇ္ဇာရ ။ ။ အရိယာတို့သည် ပဋိပတ်နှင့်ကင်း၍ မဂ်၊ ဖိုလ်ရသည် မဟုတ်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ သိက္ခာအကျင့်များဖြင့် မဂ်၊ ဖိုလ်ရသကဲ့သို့ ဘုရားရှင်လည်း အကျင့်ပဋိပတ် ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိဇ္ဇာများကို ရရာ ထိုအကျင့်များကို “စရဏ (မဂ်ရောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်)” ဟုဆိုရသည်။

**၈၉။ မမံ ဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ အနုဿရတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆန္ဒိတတ္ထံ ဝါ
လောမဟံသော ဝါ။ သော ပဟိယိဿတိ။**

၈၉။ ရဟန်းတို့ . . . ငါဘုရားကို အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့ကုန်သော သင်တို့အား ဖြစ်လတ္တံ့သော ကြောက်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းကို ပယ်ဖျောက်အပ်ပေလတ္တံ့။

၉၀။ နော စေ မံ အနုဿရေယျာထ၊ အထ ဓမ္မံ အနုဿရေယျာထ။

**၉၁။ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော၊ သန္နိဋ္ဌိကော၊ အကာလိကော၊
ဧဟိပဿိကော၊ ဩပနေယျိကော၊ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညျဟိ”တိ။**

- ၉၀, ၉၁။ ငါဘုရားကို မအောက်မေ့မိသော် တရားတော်ကို အောက်မေ့ကြလော့။
- (၁) မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။
 - (၂) ကောင်းစွာဟောအပ် တရားတော်မြတ်သည် ကိုယ်တွေ့သိမြင်အပ်သော တရားတော် ပါပေတည်း။
 - (၃) အခါမလင့် အကျိုးကို ပေးတတ်၏။
 - (၄) လာလှည့် ရှုလှည့်ဟု ဖိတ်ခေါ်ထိုက်သော တရားတော်ဖြစ်၏။
 - (၅) အရေးကြီးစွာ စိတ်မှာ စွဲအောင် အမြဲ ဆောင်ထိုက်ပေ၏။
 - (၆) တရားသိမြင် ပညာရှင်တို့သည် အသီးအသီး မိမိသန္တာန်၌ သိမြင်အပ်ပေ၏။ ဤသို့ အောက်မေ့ကြလေ။

ဇေယျသုတ်

၉၂။ ဓမ္မံ ဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ အနုဿရတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ၊
သော ပဟိယိဿတိ။

၉၂။ ရဟန်းတို့ တရားတော်ကို အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့ကြကုန် သော သင်တို့အား ဖြစ်လတ္တံ့သော
ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းကို ပယ်ဖျောက်အပ်ပေလတ္တံ့။

၉၃။ နော စေ ဓမ္မံ အနုဿရေယျာထ၊
အထ သံယံ အနုဿရေယျာထ။

၉၄။ “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံယော၊
ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံယော၊
ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံယော၊
သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံယော၊
ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊
ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသံယော၊ အာဟုနေယျော၊ ပါဟုနေယျော၊ ဒက္ခိဏေယျော၊
အဗ္ဗလီကရဏိယော၊
အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။

၉၃၊ ၉၄။ တရားတော်ဂုဏ်ကို မအောက်မေ့မိသည်ရှိသော် သံဃာဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့ကြ
ကုန်လော။

- (၁) ဘုရားရှင်၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။
- (၂) ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။
- (၃) နိဗ္ဗာန်ရရေး အလေးပေးကာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။
- (၄) နတ်၊ လူတို့ အရိုအသေခံထိုက်အောင် ကျင့်တော်မူတတ်၏။
- (၅) အစုံအားဖြင့် လေးစုံ၊ အသီးသီးအားဖြင့် ရှစ်ပါးသော ဤဘုရားသား သံဃာတော်သည် အဝေးမှ
ဆောင်ယူ အလှူကိုသော်ပင် ခံတော်မူထိုက်၏။
- (၆) ဧည့်သည်ကောင်းတို့အတွက် စီမံအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုပင် ခံတော်မူထိုက်၏။
- (၇) အလှူကောင်း အလှူမှန်ကို ခံယူဖို့ ထိုက်တန်တော်မူ၏။
- (၈) လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်၏။
- (၉) တစ်လောကလုံး၏ အတုမရှိသော ကောင်းမှုပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ်ဖြစ်တော်မူ၏။
ဤသို့ အောက်မေ့ကြပါလေ။

ဇေယျသုတ်

အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ ။ ။ မြေကလည်းကောင်း၊ ရေကိုလည်းရသော လယ်ယာကောင်းမှာ စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့သာ လိုသလောက်အသီးအနှံကို ရစေတတ်၏။ ဆိုခဲ့ပြီးဂုဏ်များအရ အရိယာ သံဃာများ၌ ပြုပြုသမျှ ကုသိုလ်မျိုးစေ့များမှာ အလွန်ဖွံ့ဖြိုးသော အကျိုးကို ပေးတတ်ရာ သံဃာတော်များကို “အနုတ္တရ ပုညက္ခေတ္တံ (ကောင်းမှုမျိုးစေ့စိုက်ရာ အကောင်းဆုံးလယ်ယာ)” ဟု ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြပေသည်။

**၉၅။ သံယံ ဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ အနုဿရတံ
ယံ ဘဝိဿတိ ဘယံ ဝါ ဆန္ဒိတတ္ထံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ
သော ပဟိယိဿတိ။**

၉၅။ ရဟန်းတို့ သံဃာတော်ကို အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့ကြကုန် သော သင်တို့အား ဖြစ်လတ္တံ့သော ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းကို ပယ်ဖျောက်အပ်ပေလတ္တံ့။

**၉၆။ တံ ကိဿ ဟေတု?
တထာဂတော ဟိ ဘိက္ခဝေ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ
ဝိတရာဂေါ ဝိတဒေါသော ဝိတမောဟော
အဘိရု အဆန္ဒိ အနုကြာသိ အပလာယိတိ။**

၉၆။ ထိုသို့ အကြောက်အလန့်စသည် ပျောက်ကင်းရခြင်းသည် ဘယ့်ကြောင့်လဲဆိုတော့ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ငါဘုရားဟာ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းပြီးဖြစ်၍ ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်း ကြောက်ပြီးထွက်ပြေးခြင်းများ မရှိသောကြောင့်တည်း။

**၉၇။ ဣဒံဒေဝေါစ ဘဂဝါ၊ ဣဒံ ဝတ္တာန သုဂတော။
အထာပရံ ဒေဝံဒေဝေါစ သတ္တာ။**

၉၇။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား အကျယ်မိန့်ကြားပြီးတဲ့နောက် အကျဉ်းချုပ် ထပ်မံမိန့်တော်မူသည်ကား-

**၉၈။ အရညေ ရုက္ခမူလေ ဝါ၊ သုညာဂါရေ ဝ ဘိက္ခဝေါ။
အနုဿရေထ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဘယံ တုမှာက နော သိယာ။**

၉၈။ ရဟန်းတို့ - တော၌သော်လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်း၌သော် လည်းကောင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ဘိတောင်း တဲအိမ်ကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း ငါဘုရားကို အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့ကြကုန်လော့။ ဤသို့ အောက်မေ့ သည်ရှိသော် သင်တို့အား ကြောက်လန့်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ မရှိပေ။

**၉၉။ နော စေ ဗုဒ္ဓံ သရေယျာထ၊ လောကဇေဋ္ဌံ နရာသဘံ။
အထ ဓမ္မံ သရေယျာထ၊ နိယျာနိကံ သုဒေသိတံ။**

အာဇာနည်ယုတ်

၉၉။ လောကထွဋ်ဖူး အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူသော မနှိုင်းယှဉ်အပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသော ငါဘုရားကို အကယ်၍ မအောက်မေ့မိကုန်သည် ဖြစ်အံ့။ ထိုသို့ မအောက်မေ့မိကုန်သည်ရှိသော် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ် ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတော်မြတ်ကို အောက်မေ့ကြကုန်လော့။

**၁၀၀။ နော စေ ဓမ္မံ သရေယျာထ၊ နိယျာနိကံ သုဒေသိတံ။
အထ သံယံ သရေယျာထ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။**

၁၀၀။ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ် ကောင်းစွာဟောကြားတော် မူအပ်သော တရားတော်မြတ်ကို အကယ်၍ မအောက်မေ့မိကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုသို့ မအောက်မေ့မိကုန်သည်ရှိသော် အတုမရှိသော် ကောင်းမှုမျိုးတို့ စိုက်ပျိုးခင်းသာ လယ်ယာကောင်းဖြစ်သော သံဃာတော်ကို အောက်မေ့ကြကုန်လော့။

**၁၀၁။ ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ သရန္တာနံ၊ ဓမ္မံ သံယဉ္ဇ ဘိက္ခဝေါ၊
ဘယံ ဝါ ဆန္ဒိတတ္ထံ ဝါ၊ လောမဟံသော န ဟေဿတိ။**

၁၀၁။ ရဟန်းတို့ ဤငါဘုရားညွှန်ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း ငါဘုရား၊ တရားတော်မြတ်၊ သံဃာတော်မြတ်တို့ကို အမှတ်ရအောက်မေ့ကြကုန်သော သင်တို့အား ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီးထခြင်းတို့သည် ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်။

=====
ဧဝေသုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၈။ အာဇာနည်ယုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်
EF

**၁၀၂။ အပ္ပသန္နေဟိ နာထဿ၊ သာသနေ သာဓုသမ္ပတေ။
အမနုဿေဟိ စက္ကေဟိ၊ သဒါ ကိဗ္ဗိသကာရိဘိ။**

**၁၀၃။ ပရိသာနံ စတဿန္တံ၊ အဟိံသာယ စ ဂုတ္တိယာ။
ယံ ဒေသေသိ မဟာဝီရော၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။**

၁၀၂, ၁၀၃။ အို . . သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ အကောင်းအမြတ်ဟု သမုတ်အပ်သော ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်၌ မကြည်ညိုကုန်၊ ကြမ်းတမ်းကုန်၊ အခါခပ်သိမ်း မကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိကုန်သော ဘီလူးတို့သည် လေးပါးကုန်သော ပရိသတ်တို့ကို မညှဉ်းဆဲခြင်းငှာလည်းကောင်း စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာလည်း ကောင်း ဝီရိယကြီးမား မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော အာဇာနည်ယုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့။

အာဇာနည်ယုတ်

နိဒါန်း ။ ။ သာသနာမကြည်ညိုကြသော ဘီလူးတို့က ပရိသတ်လေးပါးကို မညှဉ်းဆဲရေး၊ စောင့်ရှောက်ရေး အတွက် အာဇာနည်ယုတ်ကို ဘုရားဟောတော်မူသည်ဆိုသောစကားမှာ အာဇာနည်ယုတ် နိဒါန်းအရ ဆိုသောစကားတည်း။ အာဇာနည်ယုတ်ကား ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားချက်ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်က လက်ခံတော်မူကာ ရဟန်းများအား ပြန်လည်ဟောကြား၍ “ယံ ဒေသေသိ မဟာဝီရော” ဟုဆိုသည်။

အခါတစ်ပါး စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့သည် နတ်စစ်သည်များနှင့်အတူ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် သီတင်းသုံးတော်မူသောဘုရားရှင်ထံ သန်းခေါင်ယာမ်အချိန်မှာ ရောက်လာကြ၏။ ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်အား ဤသို့ လျှောက်ထား၏။ “မြတ်စွာဘုရား လောက၌ ဘုရားအား ကြည်ညိုသော နတ်ဘီလူး၊ မကြည်ညိုသော နတ်ဘီလူ အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ မကြည်ညိုသော နတ်ဘီလူးများက များပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဘုရားရှင်က ပါဏာတိပါတစသော မကောင်းမှုမှ ရှောင်ရန် ဟောတော်မူ၏။ သူတို့ကား ထိုမကောင်းမှုများကို မရှောင်ကြ။ မကောင်းမှုမှ ရှောင်ရန်စကားကို သူတို့မကြိုက် မလိုလားသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

တောအုံ့ချကြား အစွန်အဖျားကျသောကျောင်းများ၌ ရဟန်းများနေကြရာ ထိုအရပ်မှာ သာသနာ မကြည်ညိုကြသော နတ်ဘီလူးများရှိနေကြ၍ ထိုဘီလူးတို့ ကြည်ညိုကြရန် ပရိသတ်လေးပါးကို မညှဉ်းဆဲကြ စောင့်ရှောက်ကြရန် အာဇာနည်ယုတ်မည်သော အကွယ်အကာ အစောင့်အရှောက်ကို ခံယူတော်မူပါ” ဟု လျှောက်သော် မြတ်စွာဘုရားလည်း လက်ခံတော်မူ၏။ ထိုနောက် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးသည် “ဝိပဿိဿ စ နမတ္ထု” စသည်ဖြင့် လျှောက်ထားခဲ့သည်။

အကုန်ဘုရားဟောချည်း မဟုတ် ။ ။ ထိုအာဇာနည်ယုတ်သည် ဒီဃနိကာယ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ (၁၅၉)၌ လာရှိရာ နှစ်ဘာဏဝါရ [တစ်ဘာဏဝါရ (တစ်ကြိမ်ရွတ်)မှာ ဂါထာ ၂၅၀-စာနှင့် ညီမျှ၏။] မျှရှိသော ပါဠိမှ “ဝိပဿိဿ စ နမတ္ထု” စသော ခြောက်ဂါထာကိုသာ ယူ၍ အခြား ဘုရားဂုဏ်တော်ပြဂါထာစသည်များ ထည့်သွင်းကာ ရှေးဆရာတို့ တစ်မျိုးစီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်၏။

**၁၀၄။ ဝိပဿိဿ စ နမတ္ထု၊ စက္ခုမန္တဿ သိရိမတော။
သိဒ္ဓိဿပိ စ နမတ္ထု၊ သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပိနော။**

၁၀၄။ စက္ခုငါးတန် ဉာဏ်အမြင်မျိုးရှိတော်မူ၊ ဘုန်းကျက်သရေရှိတော်မူသော **ဝိပဿိ**မည်တွင် ဘုရားရှင်နှင့် အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို အစဉ်သနားစောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သော **သိဒ္ဓိ**မည်သော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအားလည်း အကျွန်ုပ်ရိုခိုးပါ၏။

- စက္ခုငါးပါး ။ ။** ၁။ ဗုဒ္ဓစက္ခု = အာသယာနုသယဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်။
- ၂။ ဓမ္မစက္ခု = အောက်မဂ်သုံးပါး၊ အောက်ဖိုလ် သုံးပါး။
- ၃။ သမန္တစက္ခု = သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်။
- ၄။ ဒိဗ္ဗစက္ခု = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်။
- ၅။ ပညာစက္ခု = သစ္စာလေးပါးကို သိသောဉာဏ်။

အာဇာနည်ယုတ်

“စက္ခု ဝိယာတိ စက္ခု” အရ အထူးသိမြင်တတ်သောကြောင့် ဉာဏ်များကိုပင် မျက်စိနှင့်တူသော အနက်အရ စက္ခုများဟု ဆိုရတော့သည်။

**၁၀၅။ ဝေဿဘူဿ စ နမတ္ထု၊ နှာတကဿ တပဿိနော။
နမတ္ထု ကကုသန္ဓဿ၊ မာရသေနာ ပမဒ္ဒိနော။**

၁၀၅။ မဂ်အရဟတ် ရေစင်မြတ်ဖြင့် ဆေးအပ်ပြီးသည့် ကိလေသာရှိတော်မူ၊ ချီးမွမ်းထိုက်ဘိ အကျင့်မြတ်ရှိတော်မူသော ဝေဿဘူမည်တွင် ရှင်တော်ဘုရားနှင့် မာရ်စစ်သည်တစ်သင်းကို နှိမ်နင်းဖျက်ဆီး တော်မူတတ်သော ကကုသန္ဓမည်တွင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအားလည်း အကျွန်ုပ်ရှိခိုးပါ၏။

**၁၀၆။ ကောဏာဂမနဿ နမတ္ထု၊ ပြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော။
ကဿပဿ စ နမတ္ထု၊ ဝိပ္ပမုတ္တဿ သဗ္ဗမိ။**

၁၀၆။ မြစ်တားပယ်ရှားအပ်သည့် မကောင်းမှုရှိ၍ ဝိသုဒ္ဓိပြာဟ္မဏဖြစ်တော်မူ၊ ကျင့်သုံးအပ်ခဲ့ပြီးသည့် အရိယာမဂ်အကျင့်မြတ်ရှိတော်မူသော ကောဏာဂမနမည်တွင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားနှင့် ကိလေသာခပ်သိမ်း တို့မှ အရှင်းကျွတ်၍ ကင်းလွတ်တော်မူပြီးဖြစ်သော ကဿပမည်တွင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအားလည်း အကျွန်ုပ် ရှိခိုးပါ၏။

**၁၀၇။ အင်္ဂီရဿ နမတ္ထု၊ သကျပုတ္တဿ သိရီမတော။
ယော ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပနူဒနံ။**

၁၀၇။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းစေဘိတောင်း ပယ်နုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤတရားမြတ်ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူသော၊ ကိုယ်အင်္ဂါမှ ဖြာဖြာရွန်းလက် ထွက်သောရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော၊ ကျက်သရေရှင်ဖြစ် တော်မူသော သာကီဝင်မင်းသား ဂေါတမရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား အကျွန်ုပ်ရှိခိုးပါ၏။

**၁၀၈။ ယေ စာပိ နိဗ္ဗုတာ လောကေ၊ ယထာဘူတံ ဝိပဿိသုံ။
တေ ဇနာ အပိသုဏာထ၊ မဟန္တာ ဝိတသာရဒါ။**

၁၀၈။ ကိလေသာဟူ အပူငြိမ်းတော်မူကြကုန်သည်ဖြစ်၍ အမှန် အတိုင်း ထူးသောဉာဏ်အရ သိတော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်း မရှိကြကုန်။ ထို့ပြင် သီလစသည် ဂုဏ်ရည်တွေစုံ မြတ်တော်မူကြကုန်၏။ အရှင်းကင်းသည့် ကြောက်ရွံ့ခြင်း ရှိတော်မူကြကုန်၏။

**၁၀၉။ ဟိတံ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ယံ နမဿန္တိ ဂေါတမံ။
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ မဟန္တံ ဝိတသာရဒံ။**

အာဇာနည်ယုတ်

၁၀၉။ နတ်၊ လူတို့၏ အစီးအပွားကို ပြုတော်မူတတ်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အကျင့်စရဏနှင့် ပြည့်ဝကုံလုံတော် မူသော ဂုဏ်အပေါင်းညွန့်လူ မြတ်တော်မူသော အရှင်းကင်းသည့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိတော်မူသော ဂေါတမ ရှင်တော်မြတ်ကို ရှိခိုးကြကုန်သော ထိုအရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့အားလည်း ကျွန်ုပ်ရှိခိုးပါ၏။

ဒေသနာသီသ ။ ။ “အပိသုဏာထာတိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ၊ အမုသာ၊ အပိသုဏာ၊ အဖရသာ၊ မန္တ- ဘာဏီနောတိ အတ္ထော”ဟူသော ဆိုခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကထာ (၁၄၄)အရ အပိသုဏာမှာ ဒေသနာခေါင်းစဉ်မျှသာဖြစ်၍ “မုသာမပြော၊ ကုန်းမချော၊ ကြမ်းသောစကားမဆို၊ ပညာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်၍သာ ဆိုတတ်သည်”ဟု အနက်ကုန်အောင် ယူရသည်။ ဒေသနာသီသဖြင့် နိဒဿန၊ ဥပလက္ခဏနည်းအဖြစ် ညွှန်ပြသည်။

**၁၁၀။ စတေ စညေ စ သမ္ပဒ္ဓါ၊ အနေကသတကောဋီယော။
သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ သမသမာ၊ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ မဟိဒ္ဓိကာ။**

၁၁၀။ ထိုဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားမြတ်ခုနစ်ဆူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘုရားခုနစ်ဆူတို့မှ တစ်ပါး ကုန်သော ကုဋေရာပေါင်းများစွာကုန်သော ဘုရားမြတ် တို့သည်လည်းကောင်း အလုံးစုံကုန်သော ရှင်တော်မြတ် ဘုရားတို့သည် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သူ ရည်တူမရ ရှေးဘုရားရှင်တို့နှင့်သာ တူတော်မူကြကုန်၏။ အလုံးစုံကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ကြီးသောတန်ခိုး ရှိတော်မူကြကုန်၏။

**၁၁၁။ သဗ္ဗေ ဒသဗလူပေတာ၊ ဝေသာရဇ္ဇေဟု’ပါဂတာ။
သဗ္ဗေ တေ ပဋိဇာနန္တိ၊ အာသဘံ ဌာနမုတ္တမံ။**

၁၁၁။ အလုံးစုံသော ဘုရားမြတ်တို့သည် ဉာဏ်တော်ဆယ်ပါး ဘုရားတို့စွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြ ကုန်၏။ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်၏။ အလုံးစုံကုန်သော ထိုဘုရားမြတ်တို့သည် မြတ်သော မြင့်မြတ်ထူးခြား ဘုရားတို့အရိုက်အရာအစစ် သဗ္ဗညုအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူကြကုန်၏။

ဒသဗလ (အားတော်ဆယ်ပါး) ။ ။ ဒသဗလူပေတာ-၌ ဒသဗလ(အားတော်ဆယ်ပါး)ဟူသည်မှာ “ဒသ ခေါ် ပနိမာနိ သာရိပုတ္တ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနိ”စသည် ဖြင့် မူလပဏ္ဏာသ မဟာသီဟနာဒသုတ် ၉၉-၌ ဟောတော်မူအပ်သော တထာဂတဗလ(ဘုရားရှင်တို့၏အား) ခေါ် ဉာဏ်ဗလဆယ်ပါးကိုပင်ဆိုသည်။

- ထိုဉာဏ်တော်ဆယ်ပါးကား -
- ၁။ ဌာနာဌာနဉာဏ် = အကြောင်းဟုတ်သည်/မဟုတ်သည်ကို သိသောဉာဏ်။
- ၂။ ကမ္မဝိပါကဉာဏ် = ကံတို့၏အကျိုးကို သိသောဉာဏ်။
- ၃။ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိပဋိပဒါဉာဏ် = ထိုထိုဘဝရောက်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်များကို သိသောဉာဏ်။

အာဇာနည်ယုတ်

- ၄။ အနေကဓာတု နာနာဓာတုဉာဏ် = ဓာတ်သဘာဝအမျိုးမျိုးကို သိသောဉာဏ်။
- ၅။ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏ် = သတ္တဝါတို့၏ နှလုံးသွင်းဓာတ်ခံကို သိသောဉာဏ်။
- ၆။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် = သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအထက်အနံ့ကို သိသောဉာဏ်။
- ၇။ ဈာနာဒိသံကိလိဋ္ဌဝေါဒါနုဂ္ဂနဉာဏ် = ဈာန်စသည်၏ ဆုတ်ယုတ်မှု၊ တိုးတက်မှု၊ ထမှုကို သိသောဉာဏ်။
- ၈။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် = ရှေးဘဝအဖြစ်ကို သိသောဉာဏ်။
- ၉။ စုတူပပါတဉာဏ် = သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိသောဉာဏ်။
- ၁၀။ အာသဝက္ခယဉာဏ် = အာသဝကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။

လင်္ကာ။ ။ ကြောင်း၊ ကျိုး၊ ကျင့်စု၊ ဓာတု၊ စိတ်နေ၊ ဣန္ဒြေစာန်စ၊ ရှေးဘဝသိ၊ စုတိသန္ဓေ၊ ကုန်လေ အာသဝေါ၊ ဆယ်ပါးဟော၊ ရှင်စော ဉာဏ်တော်မြတ်။

ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါး ။ ။ လေးဌာနဟူသည် ယခင်အင်္ဂုတ္တရပါဠိအရ ဘုရားအဖြစ်၊ အာသဝကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ အန္တရာယ်ပြုတတ်သောတရား၊ ဝဋ်မှထွက်မြောက်တတ်သောတရားပင် တည်း။ ထိုလေးဌာနကိုအစွဲပြု၍ဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များကိုပင် ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဆိုသည်။

**၁၁၂။ သီဟနာဒံ နဒန္တေတေ၊ ပရိသာသု ဝိသာရဒါ။
ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္ထေန္တိ၊ လောကေ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ။**

၁၁၂။ ထိုဘုရားရှင်တို့သည် ပရိသတ်ရှစ်ပါးတို့၌ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း ရဲတင်းတော်မူကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ခြင်္သေ့မင်း၏ အသံအလား တရားတော်သံကို ကျူးရင့်တော်မူကြကုန်၏။ လောက၌ ဗြဟ္မာ၊ နတ်၊ လူ ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ မကန့်ကွက်အား မမြစ်တားနိုင်သော မြတ်သော ဓမ္မစက်ကို ဖြစ်စေတော်မူကြပေကုန်၏။

သီဟနာဒံ ။ ။ သီဟနာဒံ၌ သီဟ-သဒ္ဒါ အမြတ်ကိုဟော၍ မြတ်သောအသံဟုဆိုရ၏။ ကြောက်ကြောက်ရွံ့ရွံ့ ဆိုလာ၊ မြည်လာသောအသံကို အမြတ်ဟု မဆိုရ။ မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့စွာဆိုမြည်သော အသံမျိုးသာ မြတ်သောအသံဖြစ်သည်။

ပရိသာသု ။ ။ မင်း၊ ပုဏ္ဏားလျှင်၊ အိမ်ရှင်၊ ဘိက္ခု၊ စတုမဟာ၊ ဝတီသာနှင့်၊ ဗြဟ္မာ၊ မာရ်များ၊ သိမှတ်ထား၊ ရှစ်ပါး ပရိသတ်။

**၁၁၃။ ဥပေတာ ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ၊ အဋ္ဌာရသဟိ နာယကာ။
ဗာတ္ထိသ လက္ခဏူပေတာ၊ သီတာနုဗျဉ္ဇနာဓရာ။**

အာဇာနည်ယသုတ်

၁၁၃။ လောက၏ အကြီးအမှူးဦးစီးပဲ့ပြင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော ဘုရားမြတ်တို့၏သာ ရရာပိုင်ရာ ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြပါပေကုန်၏။ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြပါပေကုန်၏။ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာ တော်ငယ်တို့ကို ဆောင်တော်မူကြပါပေကုန်၏။

- ဗုဒ္ဓဓမ္မ ။ ။**
- ၁။ အတိတ်အဖို့၌ ဘုရားရှင်၏ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိသော ဉာဏ်တော်။
 - ၂။ အနာဂတ်အဖို့၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိသော ဉာဏ်တော်။
 - ၃။ ပစ္စုပ္ပန်အဖို့၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိသော ဉာဏ်တော်။
 - ၄။ ဤဂုဏ်တော်သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောဘုရားရှင်၏ ကာယကံမှန်သမျှ ဉာဏ်ပါ လျက်ရှိ၏။
 - ၅။ ဝစီကံမှန်သမျှ ဉာဏ်ပါလျက်ရှိ၏။
 - ၆။ မနောကံမှန်သမျှ ဉာဏ်ပါလျက်ရှိ၏။
 - ၇။ ဤဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောဘုရားရှင်အား ဆန္ဒ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၈။ တရားဒေသနာ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၉။ ဝီရိယ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၁၀။ သမာဓိ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၁၁။ ပညာ၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၁၂။ ဝိမုတ္တိ(=အရဟတ္တဖိုလ်)၏ ဆုတ်ယုတ်မှု မရှိ။
 - ၁၃။ ဤဂုဏ်တော် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားရှင်အား အပျက်အချော် ပျော်လို၍ ပြုမှုမျိုး မရှိ။
 - ၁၄။ ရုတ်တရက် ကတိုက်ကရိုက်ပြုမှုမျိုး မရှိ။
 - ၁၅။ ဉာဏ်တော်ဖြင့် မထိမရောက်သောအရာဟု မရှိ။
 - ၁၆။ ရေးကြီးသုတ်ပြာ လျင်မြန်စွာပြုမှုမျိုး မရှိ။
 - ၁၇။ အမှတ်တမဲ့ဖြစ်သောစိတ် အကျိုးမရှိသောစိတ်ဖြစ်မှုမျိုး မရှိ။
 - ၁၈။ အထင်မြင်မဲ့မှု အသိဉာဏ်ကင်းမှုမျိုး မရှိ။ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတည်း။ ဆိုခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓဓမ္မတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကား ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာမှ ဖြစ်၏။

**၁၁၄။ ဗျာမပ္ပဘာယ သုပ္ပဘာ၊ သဗ္ဗေ တေ မုနိကုဉ္ဇရာ၊
ဗုဒ္ဓါ သဗ္ဗညုနော ဧတေ၊ သဗ္ဗေ ဒိဏာသဝါ ဇိနာ။**

၁၁၄။ အလုံးစုံသော မုနိထွဋ်ဖျား ထိုဘုရားမြတ်တို့သည် ဗျာမပ္ပဘာ လျှံဝါတင့်ရွန်း ရောင်ခြည်ဝန်းဖြင့် တင့်တယ်ထွန်းညှိ ရောင်ခြည်တော် ရှိကြကုန်၏။ တရားအလုံးစုံ အကုန်သိမြင် သဗ္ဗညုဖြစ်တော်မူကြကုန်သော အလုံးစုံကုန်သော ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် အာသဝေါကုန်ပြီးကြကုန်သော ငါးမာရ်အောင်မြင် ဇိနချည်းပင် ဖြစ်တော်မူကြပေကုန်၏။

**၁၁၅။ မဟာပဘာ မဟာတေဇာ၊ မဟာပညာ မဟပ္ပလာ။
မဟာကာရုဏိကာ ဝိရာ၊ သဗ္ဗေသာနံ သုခါဝဟာ။**

၁၁၅။ ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် ကိုယ်ရောင်ဉာဏ်ရောင် ပြောင်တဝင်းဝင်း ထူးမြတ်သော အရောင်အလင်းရှိတော်မူကြကုန်၏။ ကြီးကျယ်သော တန်ခိုးအစွမ်းရှိကြကုန်၏။ ကြီးမြတ်သောပညာ ရှိတော်မူကြကုန်၏။ ကာယဉာဏ ဗလနှစ်ပါး ကြီးမားသော စွမ်းအားရှိတော်မူကြကုန်၏။ သတ္တဝါများ လွန်သနား သည့် မဟာကာရုဏာရှိတော်မူကြကုန်၏။ မြဲခိုင်လှသည့် သမာဓိရှိတော်မူကြကုန်၏။ သတ္တဝါအလုံးစုံတို့၏ ချမ်းသာကို ဆောင်ရွက်တော်မူတတ်ကုန်၏။

**၁၁၆။ ဒိပါ နာထာ ပတိဋ္ဌာ စ၊ တာဏာ လေဏာ စ ပါဏိနံ။
ဂတိ ဗန္ဓူ မဟေဿာသာ၊ သရဏာ စ ဟိတေသိနော။**

၁၁၆။ ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ ကျွန်းကြီးပမာ မှီခိုရာလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ကိုးကွယ်အားထားရာလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ထောက်တည်ရာလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ဝဋ်ဒုက္ခမှလည်း ကယ်တင် စောင့်ရှောက်တော်မူကြကုန်၏။ ဘေးမရောက်အောင် တိမ်းရှောင် ပုန်းအောင်းရာလည်း ဖြစ်တော်မူ ကြကုန်၏။ နတ်လူအများ အားထားချဉ်းကပ်ရာလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ထူးမြတ်သော ထောက်တည်ရာ မှီခိုရာလည်း ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖျက်ဆီးတော်မူကြကုန်၏။ အကျိုးစီးပွားကိုသာ ရှာမှီးလေ့ရှိကြပေကုန်၏။

**၁၁၇။ သဒေဝကဿ လောကဿ၊ သဗ္ဗေ ဧတေ ပရာယဏာ။
တေသာဟံ သိရသာ ပါဒေ၊ ဝန္တာမိ ပုရိသုတ္တမေ။**

၁၁၇။ အလုံးစုံကုန်သော ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် နတ်နှင့်တကွ သော သတ္တဝါအပေါင်း၏ ထူးမြတ်သော မှီခိုဆည်းကပ်ရာ ဖြစ်တော်မူကြပါပေကုန်၏။ ဂုဏ်တော်ကဲလွန် ယောက်ျားမွန် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ထိုဘုရားရှင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုရှင်တော်မြတ်တို့၏ ခြေတော်တို့ကိုလည်းကောင်း ကျွန်ုပ်ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့် ရှိခိုးကန့်တော့ပါ၏။

**၁၁၈။ ဝစသာ မနသာ စေဝ၊ ဝန္တာမေ'တေ တထာဂတေ။
သယနေ အာသနေ ဌာနေ၊ ဂမနေ စာပိ သဗ္ဗဒါ။**

၁၁၈။ အကျွန်ုပ်သည် ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့ကို အိပ်သောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ထိုင်သောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ရပ်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊ သွားသော အခါ၌လည်းကောင်း အခါခပ်သိမ်း နှုတ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ရှိခိုးပါ၏။

**၁၁၉။ သဒါ သုခေန ရက္ခန္တု၊ ဗုဒ္ဓါ သန္တိကရာ တုဝံ။
တေဟိ တံ ရက္ခိတော သန္တော၊ မုတ္တော သဗ္ဗဘယေဟိ စ။**

၁၁၉။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးမှုကို ပြုတော်မူတတ်ကုန်သော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့သည် သင့်ကို ချမ်းသာခြင်းဖြင့် စောင့်ရှောက်တော်မူကြစေကုန်သတည်း။ ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့သည် စောင့်ရှောက်အပ်သော သင်သည် ငြိမ်းအေးပြီး ဘေးခပ်သိမ်းတို့မှ ကင်းလွတ်ပါစေ။

**၁၂၀။ သဗ္ဗရောဂါ ဝိနိမုတ္တော၊ သဗ္ဗသန္တာပဝဇ္ဇိတော။
သဗ္ဗဝေရ'မတိတ္တန္တော၊ နိဗ္ဗုတော စ တုဝံ ဘဝ။**

၁၂၀။ သင်သည် ရောဂါမှန်သမျှ အထူးကင်းလွတ်ရသူ၊ ပူပန်ခပင်း ရှောင်ကွင်းအပ်သူ၊ ရန်မျိုးမှန်သမျှ ကျော်လွှား လွန်မြောက်ရသူဖြစ်၍ ငြိမ်းအေးသူလည်း ဖြစ်ပါစေ။

**၁၂၁။ တေသံ သစ္စေန သီလေန၊ ခန္တိမေတ္တာ ဗလေန စ။
တေပိ အမေ'နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၁။ ထိုရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏ သစ္စာတော်ဖြင့်လည်းကောင်း သီလတော်ဖြင့်လည်းကောင်း ခန္တိမေတ္တာတရားတို့၏ စွမ်းပကားဖြင့်လည်းကောင်း ထိုဘုရားမြတ်တို့သည်လည်း ရောဂါကင်းရှင်းရေး အားဖြင့်လည်းကောင်း ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း ငါတို့ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်တော်မူကြပါစေ ကုန်သတည်း။

**၁၂၂။ ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ သန္တိ ဘူတာ မဟိဒ္ဓိကာ၊
တေပိ အမေ' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၂။ အရှေ့ဖက်အရပ်မျက်နှာ၌နေကုန်သော ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည် ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

**၁၂၃။ ဒက္ခိဏသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ သန္တိ ဒေဝါ မဟိဒ္ဓိကာ၊
တေပိ အမေ' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၃။ တောင်ဖက်အရပ်မျက်နှာ၌နေကုန်သော ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့သည် ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါ စေကုန်သတည်း။

အာဇာနည်ယုတ်

**၁၂၄။ ပစ္စိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ၊
တေပိ အမေ့' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၄။ အနောက်ဖက်အရပ်မျက်နှာ၌နေကုန်သော ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော နဂါးတို့သည် ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

**၁၂၅။ ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ ယက္ခာ မဟိဒ္ဓိကာ၊
တေပိ အမေ့' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၅။ မြောက်ဖက်အရပ်မျက်နှာ၌နေကုန်သော ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော ဘီလူးတို့သည် ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန် သတည်း။

**၁၂၆။ ပုရတ္ထိမေန ဓတရဋ္ဌော၊ ဒက္ခိဏေန ဝိရူဠကော။
ပစ္စိမေန ဝိရူပက္ခော၊ ကုဝေရော ဥတ္တရံ ဒိသံ။**

၁၂၆။ အရှေ့အရပ်၌ ဓတရဋ္ဌနတ်မင်းရှိ၏။ တောင်အရပ်၌ ဝိရူဠကနတ်မင်းရှိ၏။ အနောက်အရပ်၌ ဝိရူပက္ခနတ်မင်းရှိ၏။ မြောက်အရပ်၌ ကုဝေရနတ်မင်းရှိ၏။

**၁၂၇။ စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ၊ လောကပါလာ ယသသယိနော။
တေပိ အမေ့' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၇။ လောကကို စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်သော များသောအခြံအရံရှိကြကုန်သော ထိုလေးယောက် ကုန်သော လောကပါလနတ်မင်းကြီးတို့သည်လည်း ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေး အားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

**၁၂၈။ အာကာသဋ္ဌာ စ ဘူမဋ္ဌာ၊ ဒေဝါ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။
တေပိ အမေ့' နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။**

၁၂၈။ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော ကောင်းကင်၌တည်ကုန်သောနတ်၊ မြေ၌တည်ကုန်သောနတ်၊ နဂါးတို့သည် ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အာဇာနည်သုတ်

၁၂၉။ ကုဒ္ဒိမန္တော စ ယေ ဒေဝါ၊ ဝသန္တာ ကုမ သာသနေ။
တေပိ အမေ'နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

၁၂၉။ ဤမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌နေကြကုန်သော လွန်ကဲသောတန်ခိုးရှိကြကုန်သော နတ်တို့သည်လည်း ငါတို့ကို ရောဂါကင်းရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း အစဉ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၁၃၀။ သဗ္ဗိတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တုရာယာ၊ သုခိ ဒိယာယုကော ဘဝ။

၁၃၀။ အလုံးစုံသော ဘေးရန်တို့သည် ကွင်းဖယ်ရှောင်ရှားကြပါစေကုန်သတည်း။ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အနာရောဂါမျိုးသည်လည်းကောင်း မကျမရောက် ကင်းပျောက်ပါစေသတည်း။ သင့်အား ဘေးအန္တရာယ်တို့သည် မဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ သင်သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ရှည်သော အသက်ရှိသည်ဖြစ်ပါစေသား။

၁၃၁။ အဘိဝါဒနသီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဗ္ဗာပစာယိနော။
စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဗန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ။

၁၃၁။ ရှိခိုးခြင်းအလေ့ရှိသော အမြဲမပြတ် အသက်သိက္ခာကြီးသူတို့ ကို အရိုအသေပြုတတ်သူအား အသက်ရှည်ခြင်း အဆင်းလှခြင်း ချမ်းသာခြင်း ခွန်အားကြီးခြင်း အကျိုးတရားလေးပါး တိုးပွားကုန်၏။

တရားပီတိအစွမ်း ။ ။ ဤဂါထာကား ဓမ္မပဒ သဟဿဝဂ်(၂၉)မှ ဖြစ်၏။

အကျိုးရပုံ ။ ။ ဤအာဇာနည်သုတ်၌ ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အများအပြား ဖော်ပြဖွဲ့နွဲ့ထားသည်မှာ စုံလင်ဝေဆာလှ၏။ ထိုဂုဏ်တော်များကို မြွက်ကာ ဘုရားမြတ်တို့အား ရှိခိုးရသော ပဏာမ စေတနာကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးကို ပြသောအနေအားဖြင့် ဤဂါထာဖြင့် နိဂုံးချုပ်ထားခြင်းဖြစ်၏။ ဘုရားမြတ်တို့ကို ရှိခိုးရသဖြင့် အာယု၊ ဝဏ္ဏ၊ သုခ၊ ဗလ အကျိုးလေးပါးကို ရရှိနိုင်၏။ ဤအကျိုးလေးပါးရရှိသူ၌ ဉာဏ်ပညာပွင့်လင်းခြင်းအကျိုး ရမည်မှာ သေချာ၍ 'ပဋိဘာန' အကျိုးလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်။ ထိုဂါထာမှာ အာယုဝဗန္တုသုဇယံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားအပ်သော ဒေသနာဖြစ်၏။

=====

အာဇာနည်သုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

အင်္ဂုလိမာလသုတ်

၉။ အင်္ဂုလိမာလသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၁၃၂။ ပရိတ္တံ ယံ ဘဏန္တဿ၊ နိသိန္နဌာန ဓောဝနံ။
ဥဒကမ္ပိ ဝိနာသေတိ၊ သဗ္ဗမေဝ ပရိဿယံ။

၁၃၂။ အို . . သူတော်ကောင်းတို့ အကြင်အင်္ဂုလိမာလပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်၏ နေရာထိုင်ခုံကို ဆေးကြောင်းဖြစ်သော ရေသော်မှလည်း အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ဘေးရန်ကို ကင်းပျောက်စေ နိုင်ပေ၏။

၁၃၃။ သောတ္တိနာ ဂပ္ပဝုဌာနံ၊ ယဉ္ဇ သာဓေတိ တင်္ခဏေ။
ထေရဿင်္ဂုလိမာလဿ၊ လောကနာထေန ဘာသိတံ။
ကပ္ပဌာယိ မဟာတေဇံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

၁၃၃။ အကြင်အင်္ဂုလိမာလပရိတ်တော်သည် ပရိတ်တော်ရွတ်စဉ် ထိုအခိုက်၌ပင် ချမ်းချမ်းသာသာဖြင့် ကိုယ်ဝန်မှထ မွေးဖွားခြင်းကိုလည်း ပြီးစေနိုင်ပေ၏။ အင်္ဂုလိမာလမည်သော မထေရ်အား မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော ကမ္ဘာဆုံးသည်ထိ တည်တတ်သော သဘာဝရှိသော၊ ကြီးမားသော အစွမ်းရှိသော ထိုအင်္ဂုလိမာလပရိတ်တော်ကို ငါတို့သည် ရွတ်ကြကုန်စို့။

နိဒါန်း ။ ။ အင်္ဂုလိမာလမထေရ်ကား ကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်၏ ဇနီး မန္တာဏီပုဏ္ဏားမ မှ ဖွားမြင်၍ ငယ်မည်မှာ “အဟိသက” ဖြစ်၏။ သူမွေးဖွားချိန်၌ တစ်ပြည်လုံးရှိလက်နက် တွေ ပြောင်ပြောင်တောက်၍ ဖခင်ပုရောဟိတ်က စောရဖြစ်လိမ့်မည်ဟု နိမိတ်ဖတ်၏။ အရွယ်ရောက်သောအခါ တက္ကသိုလ်ဆရာကြီးထံ သွားရောက်ပညာသင်ရာ ဆရာကြီးအလွန်အရေးပေး၍ တပည့်များက မနာလိုဖြစ်ကာ ဆရာကတော်အား ပြစ်မှားနေကြောင်း ဆိုကြ၏။ ဆရာကြီးသည် အစ၌ မယုံသော်လည်း ပြောပါများသော် ယုံကြည်လာ၍ အဟိသကကို သေစေရန် ဥပါယ်တမျှင်ဖြင့် “သင်၏အတတ်ပညာ ပြီးမြောက်ရေးတွင် အကူအပံ့ ရစေရန် ခရီးသွားလူတစ်ထောင်အထိ သတ်ရမည်”ဟု ပြောဆို၏။ မိမိမှာ သူတစ်ပါးကို မညှဉ်းဆဲသော အမျိုး၌ဖြစ်၍ မလုပ်နိုင်ကြောင်း ငြင်းဆန်သော်လည်း “ထိုကဲ့သို့မလုပ်လျှင် သင်သည် အတတ်၏အကျိုးကို ခံစားရလိမ့်မည်မဟုတ်”ဟု ဆို၏။ အဟိသကလည်း တောထဲဝင်၍ လူတွေကို သတ်ရာ ဘယ်မျှဟု မမှတ်မိသဖြင့် လက်ညှိုးများကို ဖြတ်ယူ၍ထား၏။ လက်ညှိုးများ ပျောက်ကုန်ပြန်သဖြင့် တစ်ဖန် လက်ညှိုးများကို ဖောက်သီပြီး လျှင် ပန်းကုံးပြု၍ ဆွဲထား၏။ ထိုအခါမှစ၍ အင်္ဂုလိမာလ (လက်ညှိုးပန်းရှိသူ)အမည်ဖြင့် ထင်ရှား၏။

တောထဲသို့ လူများ မသွားဝံ့ဖြစ်ရာ ညအခါ ရွာထဲဝင်၍ အိပ်နေသောလူများကို သတ်ပြီးဆွဲသွားသဖြင့် မြို့ရွာတွေ တုန်လှုပ်ချောက်ခြားရသည်။ မိခင်က ဖျောင်းဖျာပြောဆိုရန် တောထဲသို့ ထွက်လာ၏။ ထိုအခိုက် ဘုရားရှင်ကလည်း လောကကို ကြည့်သောအခါ “ယနေ့ ငါသွားလျှင် အင်္ဂုလိမာလအကျိုးရှိလိမ့်မည်။ ငါမသွားလျှင် မိခင်ကို သတ်၍ ကယ်မရအောင် ဆုံးရှုံးလိမ့်မည်”ဟု မြင်တော်မူ၍ တောထဲသို့ ကြွတော်မူသည်။

အင်္ဂုလိမာလသုတ်

တစ်ထောင်ပြည့်ရန် တစ်ဦးတည်းသာလိုတော့သဖြင့် လက်ဦးတွေ့သူကို သတ်ရန်ကြံထားသော အင်္ဂုလိမာလသည် ဘုရားရှင်ကိုတွေ့သော် အပြေးလိုက်တော့သည်။ ဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးတော်အရ လိုက်၍ မမှီဘဲရှိသော အခါ လွန်စွာအံ့သြခြင်း ဖြစ်၍ “ရဟန်း... ရပ်...ရပ်” ဟု ဆို၏။ “ငါ့ရပ်နေသည် အင်္ဂုလိမာလသာလျှင် ရပ်လော့” ဟု မိန့်သော် “ရဟန်းဆိုသည်မှာ အမှန်ပြောလေ့ရှိ၏။ ဤရဟန်းကား သွားနေလျက် ရပ်သည်ဟု ဆို၏။ အကြောင်းကို မေးဦးမှပဲ” ဟု မေးလျှောက်၏။ “ငါကား သတ္တဝါများကို ညှဉ်းဆဲရန်အတွက်ဖြစ်သည့် တုတ်၊ ဓားလက်နက်တို့ကို ပယ်ထား ချထားသူဖြစ်ရာ ရပ်နေသူဖြစ်သည်။ သင်ကား သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းဆဲသူ ဖြစ်၍ မရပ်သူ ပြေးသူဖြစ်၏” ဟု ဟောတော်မူရာ သတိတရားရကာ ရဟန်းအဖြစ်တောင်းပန်လေတော့သည်။ ဘုရားရှင်၏ “ဧဟိ ဘိက္ခု” ခေါ်တော်မူချက်အရ ရဟန်းဖြစ်လေသည်။

တစ်နေ့ ဆွမ်းခံကြွသောအခါ သားမဖွားနိုင်သော မိန်းမတစ်ယောက်ကို မြင်ရ၍ ကရုဏာဖြစ်ကာ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ထိုမိန်းမထံသို့သွားပြီးလျှင် “ယတောဟံ ဘဂိနိ” စသည်ဖြင့် သစ္စာဆိုရန် သင်ပေးတော်မူရာ ဘုရားအမိန့်တော်အတိုင်း သွား၍ဆိုသဖြင့် ထိုမိန်းမ၏ကိုယ်ဝန်မှာ ချက်ခြင်းသက်သာ လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်လာရသည်။ ဤအချက်ကိုရည်၍ -

“သောတ္ထိနာ ဂဗ္ဘဂုဋ္ဌာနံ၊ ယဉ္ဇ သာဓေတိ တင်္ခဏေ၊
ထေရဿင်္ဂုလိမာလဿ၊ လောကနာထေန ဘာသိတံ-ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးတည် ။ ။ အရှင်၏ တစ်ကြိမ်သစ္စာပြုထားသောနေရာမှာ နောင်အမြဲဆေးအဖြစ် ဘေးရန်အကွယ် အကာအဖြစ် အသုံးဝင်နေ၍ ယာဝ ကပ္ပါတိဋ္ဌနကပါဠိဟာရိယံ ကိရေတံ = ဤသစ္စာပြု နေရာ၏ ထိုသို့အစဉ် အာနုဘော်ရှိနေခြင်းမှာ ကမ္ဘာကုန်ဆုံးသည်အထိ တည်နေမည်ဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပင်ဖြစ်သတတ်” ဟုဆိုသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာကို အစွဲပြု၍ “ကပ္ပဋ္ဌာယိံ မဟာတေဇံ” ဟုဆိုသည်။

**၁၃၄။ ယတောဟံ ဘဂိနိ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော၊
နာဘိဇာနာမိ သဗ္ဗိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ။
တေန သစ္စေန သောတ္ထိ တေ ဟောတု သောတ္ထိ ဂပ္ပဿ။**

၁၃၄။ အိုနုမ . . ငါသည် အရိယာဇာတ်ဖြင့် ဖြစ်သောအခါမှစ၍ သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် အားထုတ်၍ သတ္တဝါကို သတ်ခဲ့ဖူးသည်ဟူ၍ မသိပေ။ ထိုသစ္စာစကားကြောင့် သင့်အား ချမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်စေသတည်း။ သူငယ်၏ ချမ်းသာခြင်းသည်လည်း ဖြစ်စေသတည်း။

အရိယာဇာတ် ။ ။ ထိုသို့ သစ္စာပြုချိန်တွင် အရှင်ကား မဂ်၊ ဖိုလ် မရသေးပါ။ သို့ဖြစ်ပါလျက် “အရိယာယ ဇာတိယာ” ဆိုသည်မှာ ဘယ်သို့နည်း ?။ ဤ၌ ရဟန်းအဖြစ်ကိုပင် အရိယာဖြစ်ကြောင်း ဇာတ်ဖြစ်၍ ‘အရိယာယ ဇာတိယာ’ ဆိုသည်။

အင်္ဂုလိမာလသုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၁၀။ ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်

၁၃၅။ သံသာရေ သံသရန္တာနံ၊ သဗ္ဗဒုက္ခဝိနာသနေ။
သတ္တဓမ္မေ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ မာရသေနာ ပမဒ္ဒနေ။

၁၃၆။ ဗုဒ္ဓိတွာ ယေစိမေ သတ္တာ၊ တိဘဝါ မုတ္တကုတ္တမာ။
အဇာတိမဇရာဗျာဓိ၊ အမတံ နိဗ္ဗယံ ဂတာ။

၁၃၇။ ဝေမာဒိဂုဏူပေတံ၊ အနေကဂုဏသင်္ဂဟံ၊
ဩသဓဉ္စ ဣမံ မန္တံ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဉ္စ ဘဏာမ ဟေ။

၁၃၅, ၁၃၆, ၁၃၇။ အို . . သူတော်ကောင်းတို့ သံသရာ၌ ကျင်လည် ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေတတ်၊ မာရစစ်သည် အသင်းအပင်းတို့ကို နှိမ်နင်းဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သော ဗောဇ္ဈင်္ဂမည်ကုန်သော ခုနစ် ပါးကုန်သော တရားတို့ကို သိကြကုန်သောကြောင့် မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘဝသုံးပါးမှ လွတ်မြောက်ရကုန်သည်ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်းဘေး မရှိသော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြရကုန်ပြီ။ ဤသို့ အစရှိသော အကျိုးဂုဏ်အင် အာနိသင်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဂုဏ်အပေါင်းများစွာ သိမ်းယူရာ ဖြစ်သော ရောဂါ ပျောက်ရေးဝယ် ဆေးသဖွယ်လည်းဖြစ်သော အန္တရာယ်ကင်းရေးဝယ် မန္တာန် သဖွယ်လည်းဖြစ်သော ဤဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့ ။

၁၃၈။ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ သတိသင်္ခါတော၊ ဓမ္မာနံ ဝိစယော တထာ။
ဝီရိယံ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ စ တထာပရေ။

၁၃၉။ သမာဓုပေက္ခာ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ၊ သတ္တေတေ သဗ္ဗဒဿိနာ။
မုနိနာ သမ္မဒက္ခာတာ၊ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ။

၁၄၀။ သံဝတ္တန္တိ အဘိညာယ၊ နိဗ္ဗာနာယာ စ ဗောဓိယာ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

၁၃၈, ၁၃၉, ၁၄၀။ တရားအလုံးစုံ အကုန်သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောကြားတော်မူအပ် သော သတိ, ဓမ္မဝိစယ, ဝီရိယ, ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ, သမာဓိ, ဥပေက္ခာ-ဟူသော ဗောဇ္ဈင်္ဂခုနစ်ပါး ဤတရားတို့ကား ပွားများလေ့လာခဲ့လျှင် သစ္စာလေးပါးကို သိရန် နိဗ္ဗာန်ရရန် မဂ်ရရန်ဖြစ်သည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သင့်အား အခါခပ်သိမ်း ကျန်းမာချမ်းသာပါစေ။

အင်္ဂုလိမာလသုတ်

**၁၄၁။ ဧကသ္မိံ သမယေ နာထော၊ မောဂ္ဂလ္လာနဉ္စ ကဿပံ။
ဂိလာနေ ဒုက္ခိတေ ဒိသ္မာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သတ္တ ဒေသယိ။**

၁၄၁။ အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်နှင့် မဟာကဿပ မထေရ်တို့ မကျန်းမာဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်သည်တို့ကို မြင်တော်မူ၍ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ဟောတော်မူပြီ။

**၁၄၂။ တေ စ တံ အဘိနန္ဒိတွာ၊ ရောဂါ မုစ္ဆိသု တံခဏေ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္တိ တေ ဟောတု သပ္ပဒါ။**

၁၄၂။ ထိုမထေရ်မြတ်တို့သည်လည်း ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတရားတော်ကို နှစ်သက်ခံယူကြရာခဏ၌ ရောဂါမှ ပျောက်ကင်းလွတ်မြောက်ကြရကုန်ပြီ။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သင့်အား အခါခပ်သိမ်း ကျန်းမာ ချမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ။ ။ အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး တော်မူစဉ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အနီး ပိပ္ပလိလိုဏ်ဂူ၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော အရှင် မဟာကဿပ မကျန်းမာဖြစ်ရာ ဘုရားရှင် ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတရားဖြင့် ပင် အရှင်၏ ရောဂါမှာ ချက်ချင်းပျောက်ရတော့သည်။ ထိုတရားကို နာရသော အရှင်မြတ်အား “ငါကား ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်ရက်မြောက်၌ သစ္စာတို့ကို သိရသောအခါ ဤဗောဇ္ဈင်တရားများ ထင်ရှားဖြစ်လာခဲ့ဖူး၏။ ဘုရားသာသနာကား ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရေးအစစ် တကယ်ဖြစ်ပါပေသည်”ဟု အကြံဖြစ်ရာ ကိုယ်မှ အသွေးများကြည်လင် ဥပါဒါရုပ်များ စင်ကြယ်လာမှုကြောင့် ကြာဖက်၌ကျသော ရေပေါက်ပမာ ရောဂါကိုယ်မှခွါ ပျောက်ခဲ့ရသည်။ ထို့အတူ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ် မကျန်းမာစဉ် ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကိုပင် ဘုရားရှင်ဟောတော်မူရာ အရှင်၏ရောဂါမှာ ချက်ခြင်း ယူပစ်သလို ပျောက်ကင်းခဲ့ရဖူးသည်။
သို့သော် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဗောဇ္ဈင်သုတ်(၇၁)သည် စုဏ္ဏိယသာဖြစ်၍ ဤဗောဇ္ဈင်ပရိတ်ကိုမူ ဂါထာ အဖြစ် ရှေးဆရာတို့ စီစဉ်ရေးသားထားခြင်းဖြစ်၏။

**၁၄၃။ ဧကဒါ ဓမ္မရာဇာပိ၊ ဂေလညေနာ'ဘိပိဋိတော။
စုန္ဒတ္ထေရေန တံယေဝ၊ ဘဏာပေတွာန သာဒရံ။**

**၁၄၄။ သမ္မောဒိတွာန အာဗာဓာ၊ တမှာ ဝုဋ္ဌာသိ ဌာနသော။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္တိ တေ ဟောတု သပ္ပဒါ။**

၁၄၃, ၁၄၄။ အခါတစ်ပါး တရားဘုရင် ဘုရားရှင်သည် ရောဂါဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက်အပ် သည်ဖြစ်၍ စုန္ဒမထေရ်ကို ထိုဗောဇ္ဈင်တရားတော်ကို ပင် ရိုသေလေးစားစွာ ရွတ်ဆိုစေ၍ ဝမ်းမြောက်တော်မူ သောကြောင့် တခဏခြင်း ထိုရောဂါမှ ထမြောက် ပျောက်ကင်းတော်မူလေပြီ။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သင့်အား ချမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အင်္ဂုလိမာလသုတ်

ဘုရားရှင်ရောဂါ ။ ။ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် မကျန်းမာမာဖြစ်ခဲ့ရာ အရှင်စုန္ဒကို ဗောဇ္ဈင်တရားရွတ်ဆိုရန် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့အား ဘုရားဟောသည့် ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကိုပင် အရှင်စုန္ဒရွတ်ဆိုလျှောက်တင်ခဲ့ရာ ဘုရားရှင်၏ ပြင်းထန်သော ဝေဒနာမှာ ချက်ခြင်း ပျောက်ကင်းခဲ့လေသည်။

၁၄၅။ ပဟိနာ တေ စ အာဗာဓာ၊ တိဏ္ဏန္ဒမ္ပိ မဟေသိနံ။
မဂ္ဂဟတာ ကိလေသာဝ၊ ပတ္တာနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

၁၄၅။ မဂ်ဖြင့်ပယ်အပ်သော ကိလေသာတို့သည် တဖန်ထပ်ကာ ပေါ်မလာတော့သကဲ့သို့ မဟေသီသုံးပါး (ဘုရားရှင်၊ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်)တို့၏ ဗောဇ္ဈင်တရားဖြင့် ပယ်ရှားအပ်သော ဝေဒနာများမှာလည်း နောင်ပေါ်ခြင်း အလျှင်းမရှိတော့သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ရသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သင့်အား ထာဝစဉ် ကျန်းမာချမ်းသာခြင်း ဖြစ်ပါစေ။

ဗောဇ္ဈင်သုတ် မြန်မာပြန်ပြီး၏။

၁၁။ ပုဗ္ဗဏှသုတ်ပါဠိ + မြန်မာပြန်
E F

၁၄၆။ ယံ ဒုန္နိမိတ္တံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊
ယော စာမနာပေါ သကုဏဿ သဒ္ဓေါ။
ပါပဂ္ဂဟော ဒုဿုပိနံ အကန္တံ၊
ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဝိနာသမေန္တူ။

၁၄၇။ ယံ ဒုန္နိမိတ္တံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊
ယော စာမနာပေါ သကုဏဿ သဒ္ဓေါ။
ပါပဂ္ဂဟော ဒုဿုပိနံ အကန္တံ၊
ဓမ္မာနုဘာဝေန ဝိနာသမေန္တူ။

၁၄၈။ ယံ ဒုန္နိမိတ္တံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊
ယော စာမနာပေါ သကုဏဿ သဒ္ဓေါ။
ပါပဂ္ဂဟော ဒုဿုပိနံ အကန္တံ၊
သံဃာနုဘာဝေန ဝိနာသမေန္တူ။

ပုဗ္ဗဏှသုတ်

၁၄၆၊ ၁၄၇၊ ၁၄၈။ မကောင်းသောနိမိတ် အမင်္ဂလာ၊ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိသော ငှက်ဆိုးသံ ပါပဂြိုဟ်၊ နှစ်လိုဖွယ်မရှိသော အိပ်မက်ဆိုးအမျိုးမျိုးတို့သည် ဘုရားမြတ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကင်းပျောက်ကြပါစေ။

- တရားတော်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကင်းပျောက်ကြပါစေ။
- သံဃာတော်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကင်းပျောက်ကြပါစေ။

ရှေးဆရာတို့၏ အစီအစဉ် ။ ။ ဤပုဗ္ဗဏှသုတ်၌ နောက်ဆုံး “သုနက္ခတ္တံ” စသော သုံးဂါထာခွဲကား (အံ၊ ၁။ ၂၉၉) ပုဗ္ဗဏှသုတ်လာ ဘုရားဟောဂါထာများဖြစ်သည်။ ကျန်ဂါထာများတွင် “ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ” စသော ပထမဂါထာကလည်း သုတ္တနိပါတ်ရတနသုတ်လာ ဘုရားဟောဂါထာပင်တည်း။ ကြွင်းဂါထာများကား ဘုရားဟောမဟုတ်။ ရှေးဆရာတို့စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပုဗ္ဗဏှသုတ်လာ ဂါထာများကို အစွဲပြု၍ တစ်သုတ်လုံးပို ပုဗ္ဗဏှသုတ်ဟုပင်ခေါ်ကြ၏။ ပုဗ္ဗဏှသုတ်ဟူသော အမည်အားလျော်စွာ နံနက်အခါ ရွတ်ဆိုကြရန် သတ်မှတ်ထားကြောင်း ဆိုရိုးရှိသည်။ သို့သော် နံနက်အခါသာ ရွတ်သင့်ရွတ်ထိုက်သည်ဟု တစ်ထစ်ချမှတ်ရန်ကား မဟုတ်။ မည်သည့်အချိန်အခါမဆို ရွတ်နိုင်၍ အကျိုးရှိသည်ဟုသာ မှတ်သင့်သည်။

**၁၄၉။ ဒုက္ခပုတ္တာ စ နိဇ္ဈက္ခာ၊ ဘယပုတ္တာ စ နိဗ္ဗယာ။
သောကပုတ္တာ စ နိဿောကာ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။**

၁၄၉။ ဆင်းရဲဒုက္ခကြုံတွေ့နေရသော သတ္တဝါမှန်သမျှ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ ကင်းကြပါစေ။ ဘေးအန္တရာယ် ဆိုက်ရောက်နေကြသော သတ္တဝါမှန်သမျှ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းကြပါစေ။ စိတ်သောကရောက်လျက်ရှိကြရသော သတ္တဝါ မှန်သမျှ စိတ်သောကကင်းဝေးကြပါစေ။

**၁၅၀။ ဣတ္တာဝတာ စ အမေဟိ၊ သမ္ဘတံ ပုညသမ္ပဒံ။
သဗ္ဗေ ဒေဝါနုမောဒန္တု၊ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ။**

၁၅၀။ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့် ငါတို့ ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်သော ကောင်းမှု၏ ပြည့်စုံခြင်းကို အလုံးစုံသော နတ်တို့သည် စည်းစိမ်ချမ်းသာ အကုန်ပြည့်စုံဖို့ရာ သာဓု အနုမောဒနာ ပြုကြပါ ကုန်လော့။

**၁၅၁။ ဒါနံ ဒဒန္တု သဒ္ဓါယ၊ သီလံ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒါ။
ဘာဝနာဘိရတာ ဟောန္တု၊ ဂစ္ဆန္တု ဒေဝတာဂတာ။**

၁၅၁။ ရတနာသုံးတန်း၊ ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ကြကုန်၍ အလှူ၊ ဒါနကို ပေးလှူကြကုန်လော့။ အခါမလပ် သီလကို စောင့်ရှောက်ကြကုန်လော့။ သမထဝိပဿနာဘာဝနာ၌ ပျော်ပိုက်ကြကုန်လော့။ တရားနာ လာရောက်ကြကုန်သော နတ်တို့သည် နေရင်းဌာန ပြန်ကြပါကုန်လော့။

ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ်

**၁၅၂။ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ ဗလပ္ပတ္တာ၊ ပစ္စေကာနဉ္စ ယံ ဗလံ။
အရဟန္တာနဉ္စ တေဇေန၊ ရက္ခံ ဗန္ဓာမိံ သဗ္ဗသော။**

၁၅၂။ ကိုယ်တော်အား ဉာဏ်တော်အားကို ရပိုင်တော်မူကြကုန်သော ဘုရားရှင်တို့နှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဟန္တာတို့၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့်လည်းကောင်း အခါခပ်သိမ်း အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်ကို ငါဖွဲ့ပါ၏။

**၁၅၃။ ယံကိစ္စိံ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ သက္ကေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
န နော သမံ အတ္ထိံ တထာဂတေန၊ ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။**

၁၅၃။ လူ့ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည် အပြည်ပြည်မှာ ရှိသမျှ ရတနာတွင် ဘုရားရတနာသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါဝေနေ ချမ်းသာကြပါစေ။
(&weokwifscjhd)

**၁၅၄။ ယံကိစ္စိံ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ သက္ကေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
န နော သမံ အတ္ထိံ တထာဂတေန၊ ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။**

၁၅၄။ လူ့ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည် အပြည် ပြည်မှာ ရှိသမျှ ရတနာတွင် တရားရတနာသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဤသစ္စာ စကားကြောင့် သတ္တဝါဝေနေ ချမ်းသာကြပါစေ။

**၁၅၅။ ယံကိစ္စိံ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ သက္ကေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
န နော သမံ အတ္ထိံ တထာဂတေန၊ ဣဒမ္ပိ သံယေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။**

၁၅၅။ လူ့ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည် အပြည်ပြည်မှာ ရှိသမျှ ရတနာတွင် သံဃာရတနာသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါဝေနေ ချမ်းသာကြပါစေ။

**၁၅၆။ ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ သဒါ သုဒ္ဓိံ ဘဝန္တု တေ။**

ပုပ္ဖာသုတ်

**၁၅၇။ ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗဓမ္မာနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။**

**၁၅၈။ ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗသံဃာနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။**

၁၅၆။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာမှန်သမျှ ဖြစ်ပါစေ၊ ခပ်သိမ်းသော နတ်အများက စောင့်ရှောက်ကြပါစေ၊ အလုံးစုံသောဘုရားရှင်တို့၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့ အခါခပ်သိမ်း ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

၁၅၇။ - အလုံးစုံသော တရားတော်တို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့ အခါခပ်သိမ်း ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

၁၅၈။ - အလုံးစုံသော သံဃာတော်တို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့ အခါခပ်သိမ်း ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

**၁၅၉။ မဟာကာရုဏိကော နာထော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
ပူရေတွာ ပါရမီ သဗ္ဗာ၊ ပတ္တော သမ္မောမိ'မုတ္တမံ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္တိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။**

၁၅၉။ မဟာကရုဏာရှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါအလုံးစုံတို့၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ပါရမီတော် အလုံးစုံ အကုန်ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီးလျှင် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တို့ကို ရတော်မူခဲ့သည်။ ဤသစ္စာစကား ကြောင့် သင့်အား အခါခပ်သိမ်း ချမ်းသာခြင်းဖြစ်ပါစေ။

**၁၆၀။ ဇယန္တော ဗောဓိယာ မူလေ၊ သကျာနံ နန္ဒိဝမနော။
ဧဝမေ ဇယော ဟောတု၊ ဇယဿု ဇယမင်္ဂလေ။**

၁၆၀။ သာကီဝင်မင်းတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို တိုးပွားစေတတ်သော ရှင်တော် မြတ်ဘုရားသည် ဗောဓိပင်အနီး အပရာဇိတပလ္လင်၌ မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင်တော်မူသကဲ့သို့ ထို့အတူ သင်သည် ဘေးရန်ခပ်သိမ်း ကို အောင်မြင်ပါစေ၊ အောင်ကြောင်းမင်္ဂလာတို့ကို သင်ပြီးမြောက်အောင်မြင်ပါစေ။

**၁၆၁။ အပရာဇိတပလ္လင်္ဂေ၊ သီသေ ပုထုဝိ-ပုက္ခလေ။
အဘိသေကေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တော ပမောဒတိ။**

ပုပ္ဖာသုတ်

၁၆၁။ ဘုရားရှင်မှန်သမျှတို့၏ ဗုဒ္ဓါဘိသေကခံယူရာ မြေတကာတို့၏ အထွဋ်အထိပ်အလွန်တင့်တယ် ကောင်းမြတ် မြေအရပ်ဖြစ်သော အပရာဇိတပလ္လင်၌ ထွဋ်ဖျားတိုင်မြောက် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သော ရှင်တော်မြတ်သည် အလွန် ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်တော်မူရသကဲ့သို့ သင်လည်း အထက်တန်းရောက်ကာ ဝမ်း မြောက်ရွှင်လန်းပါစေ။

**၁၆၂။ သုနက္ခတ္တံ သုမင်္ဂလံ၊ သုပ္ပဘာတံ သုဟုဋ္ဌိတံ။
သုခဏော သုမုဟုတ္တော စ၊ သုယိဋ္ဌံ ပြဟ္မစာရိသု။**

၁၆၂။ သုစရိုက်ကျင့်ရာ နေ့အခါကား ကောင်းသောနက္ခတ် ကောင်းသောမင်္ဂလာချည်းသာ။ ကောင်းသော မိုးလင်းရခြင်း၊ ကောင်းသော အိပ်ရာမှ ထရခြင်း၊ ကောင်းသောခဏ၊ ကောင်းသော မုဟုတ်ချည်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့၌ အကျင့်ကောင်းရှိသူပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ လှူရသောအလှူမှာ ကောင်းသောလှူဒါန်း ပူဇော်ရခြင်းဖြစ်သည်။

ခဏစသည် ။ ။ “ သုခဏော သုမုဟုတ္တော ” တို့၌ ခဏ၊ မုဟုတ်တို့၏ အချိန်ပမာဏတို့ကို သိအပ်၏ ။

- ✓ လက်ဖျစ်ဆယ်ချက်တီးခန့်သည် ခဏမည်၏ ။
- ✓ ထိုခဏဆယ်ခုသည် လယ။
- ✓ လယဆယ်ခုသည် ခဏလယ။
- ✓ ခဏလယဆယ်ခုသည် မုဟုတ္တ။
- ✓ မုဟုတ္တဆယ်ခုသည် ခဏမုဟုတ္တတည်း။

**၁၆၃။ ပဒက္ခိဏံ ကာယကမ္မံ၊ ဝါစာကမ္မံ ပဒက္ခိဏံ။
ပဒက္ခိဏံ မနောကမ္မံ၊ ပဏီမိ တေ ပဒက္ခိဏော။
ပဒက္ခိဏာနိ ကတွာန၊ လဘန္တတ္ထေ ပဒက္ခိဏော။**

၁၆၃။ သုစရိုက်ကျင့်ရာ နေ့အခါ၌ ထိုသူ၏ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု မှန်သမျှသည် တိုးတက်ကြီးပွား ကြောင်း အကောင်းအမြတ်ချည်းသာတည်း။ ထိုသုစရိုက်ကျင့်သူ၏ ကံသုံးပါးတို့ကား တိုးတက်ကြီးပွားကြောင်း ကောင်းမှု၌ ထားခြင်းမည်၏။

တိုးတက်ကြီးပွားကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ကံသုံးပါးတို့ကို ပြုကြကုန်၍ ကောင်းမြတ်သော အကျိုးတို့ကို ရရှိကြကုန်၏။

**၁၆၄။ တေ အတ္တလဒ္ဓါ သုခိတာ၊ ဝိရုဋ္ဌာ ဗုဒ္ဓသာသနော။
အရောဂါ သုခိတာ ဟောထ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။**

ပုဗ္ဗဏှသုတ်

၁၆၄။ သင်တို့သည် ကောင်းကျိုးကို ရရှိကြကုန်သည်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိ ကြကုန်သည်၊ ဘုရားရှင်သာသနာ တော်၌ တိုးတက်စည်ကား ကြီးပွားကြကုန်သည်၊ ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ တိုးတက်စည်ကား ကြီးပွားကြကုန် သည်ဖြစ်၍ ဆွေမျိုးအပေါင်းနှင့်တကွ အနာရောဂါကင်းရှင်း ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သည် ဖြစ်ကြစေကုန် သတည်း။

=====

ပုဗ္ဗဏှသုတ် မြန်မာပြန် ပြီး၏။

ဓမ္မ၏ အစွမ်းသတ္တိ ။ ။ ဘုရားတရားတော်မှန်သမျှသည် တိုးတက်ရေး အေးငြိမ်းရေး ချမ်းသာရေးတရားများ ချည်းသာ ဖြစ်ခဲ့ရာ ထိုတရားတော်ကို ရွတ်ဆိုရလျှင်ဖြစ်စေ၊ နာယူရလျှင်ဖြစ်စေ “လဘတိ အတ္ထဝေဒံ၊ လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ၊ လဘတိ ဓမ္မုပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ” (မ၊၁။၄၆။ မ၊၂။၂၄၂။ အံ၊ ၂။၂၅၂။ အံ၊၃။၅၃၁။) ဟူသော ပါဠိတော်အရ အနက်ရမိ တရားသိ၍ တရားကြောင့်ဖြစ်သော ဝမ်းသာအားရရွှင်ပျမှုဖြစ် တတ်၏။

ထိုပီတိက ဓာတ်ခိုက်လျက် ရောဂါစသည်ပျောက်ကင်းရတော့၏။ အပြင်းအထန် မကျန်းမာနေသော အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့မှာ ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါးတရားကို နာရလျှင်ပင် ချက်ခြင်း ယူပစ်သလို ရောဂါပျောက်ကင်းရသည်မှာ ဤသို့သော ပီတိအစွမ်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

တစ်ခါက အရှင်ဂိရိမာနန္ဒ အပြင်းအထန် မကျန်းမာဖြစ်ရာ အရှင်အာနန္ဒာက ထိုအရှင်ထံကြွဖို့ရန် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားတောင်းပန်၏။ ထိုအခါ “အာနန္ဒာ ... ဂိရိမာနန္ဒရဟန်းအား သညာဆယ်ပါး တရားဟောကြားလျှင် သညာဆယ်ပါးတရားကို ကြားနာရသဖြင့် ဂိရိမာနန္ဒရောဂါမှာ ချက်ခြင်းပျောက်ကင်းဖို့ အကြောင်းရှိသည်” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အနိစ္စသညာစသော သညာဆယ်ပါးတရားကို အကျယ်တဝင့် ဟောပြ တော်မူ၏။ အရှင်အာနန္ဒာလည်းဘုရားထံမှ မှတ်သား သင်ယူခဲ့ရသော ထိုသညာဆယ်ပါးတရားတော်ကို အရှင် ဂိရိမာနန္ဒအား ဟောကြားတော်မူရာ ထိုတရားကို ကြားနာရသဖြင့် ထိုအရှင်၏ ရောဂါမှ နောက်တစ်ခါပေါ်မလာ သည်အထိ အရှင်းပျောက်ကင်းရ၏။ (အံ၊၃။၂၄၂။)

တစ်ခါက နကုလပိတာသူကြွယ် ရောဂါအပြင်းအထန်ဖြစ်ရာ ဇနီး နကုလမာတာက မိမိအတွက် လောကရေး၊ ဓမ္မရေးနှင့်စပ်၍ ကြောင့်ကြ ငဲ့ကွက်မှု မထားဖို့အကြောင်း၊ တွယ်တာငဲ့ညာမှု မကင်းပဲ သေရခြင်းမှာ ဆင်းရဲဖို့ရာသာဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသေခြင်းမျိုးကို ဘုရားရှင်ကဲ့ရဲ့တော်မူကြောင်း အကျယ်တဝင့် သတိပေးဆုံးမ၏။ ထိုအဆုံးအမကို ကြားရသော သူကြွယ်၏ရောဂါမှာ အမြစ်ပြတ်အောင် ချက်ခြင်းပျောက်ကင်းသွားလေသည်။ (အံ၊ ၂။၂၆၁။) ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌ကား သစ္စာဆိုခြင်းကြောင့် ပျောက်ကင်းကြောင်းမိန့်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပီတိဓာတ်ခိုက်၍ ရောဂါပျောက်ကင်းရသည်မှာ ဓမ္မ၏ အစွမ်းသတ္တိများပင် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ဓမ္မ၏ အကျိုးများ ။ ။ ဗုဒ္ဓဓမ္မများကား ရောဂါစသည်ကို ပျောက်ကင်းစေသည်သာမက ကျက်သရေမင်္ဂလာ ရာထူးဂုဏ်သိရ် စည်းစိမ်လာဘ်သပ်ပကာ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားကို ကြည်ညိုသူ၊ တရားကို လေးစားသူများမှာ အများအားဖြင့် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်ထားထူးခြားကောင်းမွန်သူများဖြစ်တတ်ရာ ထိုအကောင်းပေါ်တွင် ဓမ္မ၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ၊ စေတနာအရှိန်များ ဖက်တွဲပေးလိုက်ပြန်သော် ကျက်သရေအမျိုးမျိုး၊ အကျိုးအထွေထွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်သောဓာတ်အဖြစ်သို့ ရောက်တော့သည်။ သို့ဖြင့် ပရိတ်တရားတော်များ၏ အန္တရာယ်ကင်းစေတတ်သည်၏အဖြစ်၊ ကောင်းကျိုးမင်္ဂလာအဖြာဖြာ ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ယုံကြည်လေးစား အားထားထိုက်ပါပေသည်။

သဒ္ဓါလက် ရှိနေပါစေ

**တေဇော အတ္ထိ ပရိတ္တဿ၊ အသဒ္ဓါန'မဂေါစရံ။
နာလံ ဟတ္ထဝိဟီနာ ဟိ၊ ရတနာနိ ဂဟေတဝေ။**

ပရိတ်တရားတော်မြတ်၏ တန်ခိုးအရှိန်အဝါသည် ထင်ရှားရှိပါပေ၏။ ထိုပရိတ်တရားတော်မြတ်သည် သဒ္ဓါတရားမရှိသူတို့၏ ကျက်စားရာ မဟုတ်ပါပေ။ မှန်၏။ လက်မရှိသူ လက်ပြတ်သူတို့သည် အဖိုးတန် ရတနာတို့ကို ကောက်ကိုင် ရယူခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်တော့ပေ။

သုံးကြည့်မှ ကောင်းမွန်းသိ

**ပရိတ္တမှိနုယုတ္တာ ယေ၊ ဝိန္ဒန္တေ ခုသံ ဖလံ။
ဂီ အာဟာရံ အဘုတ္တဿ၊ ဝိပါကံ စ ခုသံ ဝိဒ္ဓူ။**

ပရိတ်တရားတော်မြတ်၌ အဓိပ္ပါယ်မိ အနက်ပါသိ၍ ပါဠိရေးအလေးပေးလျက် နှစ်သက်အားရ ကြိုးစားကြလေကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့သည် ရတနာမြတ်သုံးပါးဝယ် အာရုံယူကာဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဒ္ဓါ၊ ပီတိ၊ သမာဓိနှင့် ပဿဒ္ဓိသုခစသည်များစွာ အရသာကိုလည်းကောင်း၊ အန္တရာယ်ဘေးဘယ ဝေးကွာကြ၍ အေးမြလက်ဝေ ကျက်သရေဖြိုး စည်းစိမ်တိုးလျက် တန်ခိုးထိုထို အကျိုးကိုလည်းကောင်း ရရှိခံစားကြရကုန်သည်သာ။
အစာအာဟာရကို မစားကြသူတို့သည် ထိုအာဟာရ၏ ခွန်အားမတိုး ဆိုကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ချိုချပ်စပ် ငန် ဖန်လားခါးလား အရသာကိုလည်းကောင်း ကိုယ်တွေ့မရှိရာ ဘယ်မှာ သိနိုင်သူ ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း။

=====

ဣဒံ နော ပုညံ ဗောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော ဟောတူ။

နိဂုံး

ဆူတောင်းပတ္တနာ

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ သီယံ ပပွေမိ နိဗ္ဗတိ။
အန္တရာ ဇာတိဇာတိသု၊ ဘဝေ အဓိကပညဝါ။

- ဣမိနာ ပုညကမ္မေန = ဓမ္မခင်မင်၊ သူတော်စင်တို့၊ ဖြူစင် ကောင်းကျိုး၊ ပွားတိုးစေရန်၊ ဆန္ဒမွန်ဖြင့်၊ လွန်စွာကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်ပါရ၊ ဤကောင်းမှုကံ စေတနာကြောင့်။
- နိဗ္ဗတိ = ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟထိန်ညီး၊ ဆယ်တစ်သီးသောမီးတို့၏၊ ငြိမ်းအေးရာမှန်၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို။
- သီယံ = အလျင်အမြန်၊ မနှေးကန်ဘဲ။
- ပပွေမိ = မချွတ်မသွေ၊ ရောက်ရပါလို၏။
- အန္တရာ = နိဗ္ဗာန်မရမှီ၊ အလီလီများ၊ သံသရာခရီးအကြား၌။
- ဇာတိဇာတိသု = ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသောဘဝတို့၌
- အဓိကပညဝါ = လောက+သာသနာ၊ နှစ်ဖြာ ကောင်းကျိုး၊ သယ်ပိုးနိုင်ရန်၊ ထေရ်မွန်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်။
- ဘဝေ-ဘဝါမိ = မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလို၏။

“သူတော်ကောင်းဓာတ် တရားမြတ် လွှမ်းမတ်ကမ္ဘာ တည်စေသော်”

19.12.2015

ဘဒ္ဒန္တသုခိတ္တာဘိဝံသ

(နာယကချုပ်ဆရာတော်)

အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။
၆၁-ရပ်ကွက်၊ စစ်တောင်းလမ်း၊ ဒဂုံ(ဆိပ်ကမ်း)မြို့နယ်။
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ဖုန်း - ၀၉- ၅၀၅၁၁၉၄, ၀၉၇၉၈၀၂၉၈၃၀

သုတောင်းပစ္စုနာ

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ သီယံ ပပေါမိ နိဗ္ဗုတိ။
အန္တရာ ဇာတိဇာတိသု၊ ဘဝေ အဓိကပညဝါ။

- ဣမိနာ ပုညကမ္မေန = ဓမ္မခင်မင်၊ သူတော်စင်တို့၊ ဖြူစင် ကောင်းကျိုး၊ ပွားတိုးစေရန်၊ ဆန္ဒမွန်ဖြင့်၊ လွန်စွာကြိုးကုတ်အားထုတ်ပါရ၊ ဤကောင်းမှုကံ စေတနာကြောင့်။
- နိဗ္ဗုတိ = ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟထိန်ညှိုး၊ ဆယ်တစ်သီးသောမီးတို့၏၊ ငြိမ်းအေးရာမှန်၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို။
- သီယံ = အလျင်အမြန်၊ မနှေးကန်ဘဲ။
- ပပေါမိ = မချွတ်မသွေ၊ ရောက်ရပါလို၏။
- အန္တရာ = နိဗ္ဗာန်မရမှီ၊ အလီလီများ၊ သံသရာခရီးအကြား၌။
- ဇာတိဇာတိသု = ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသောဘဝတို့၌
- အဓိကပညဝါ = လောက+သာသနာ၊ နှစ်ဖြာ ကောင်းကျိုး၊ သယ်ပိုးနိုင်ရန်၊ ထေရ်မွန်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်။
- ဘဝေ-ဘဝါမိ = မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလို၏။

“သုတော်ကောင်းဓာတ် တရားမြတ် လွမ်းပတ်ကမ္ဘာ တည်စေသော်”

19.12.2015

ဘဒ္ဒန္တသုခိတ္တာဘိဝံသ

(နာယကချုပ်ဆရာတော်)

အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

၆၁-ရပ်ကွက်၊ စစ်တောင်းလမ်း၊ ဒဂုံ(ဆိပ်ကမ်း)မြို့နယ်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ဖုန်း - ၀၉- ၅၀၅၁၁၉၄, ၀၉၇၉၈၀၂၉၈၃၀